

การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

**THE ACADEMIC ADMINISTRATION ACCORDING TO THE NOBLE
EIGHTFOLD PATH OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL IN
SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

ณัฐยานันท์กรณ เริ่มยินดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

**THE ACADEMIC ADMINISTRATION ACCORDING TO THE NOBLE
EIGHTFOLD PATH OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL IN
SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

ณัฐยานันท์กรณ์ เริ่มยินดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ฉันทยานันท์ ธรรมะเริ่มยินดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**The Academic Administration according to the Noble Eightfold
Path of Opportunity Expansion School in Sukhothai
Primary Educational Service Area Office 2**

Nattayaporn Reamyindee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(รศ.ดร.ธานี เกสทอง)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.สาธร ทรัพย์รวงทอง)

กรรมการ

(พระราชวรชिरเมธี, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ดร.ปฐิธรรม สำเนียง)

กรรมการ

(รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ปฐิธรรม สำเนียง

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสาวณัฐยานันกรณ เริ่มยินดี)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒
- ผู้วิจัย** : นางสาวณัฏฐยานักรณ์ เริ่มยินดี
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ดร. ปฐิธรรม สำเนียง ค.บ. (คณิตศาสตร์), กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
 - : รศ. ดร. วรกฤต เกื้อนข้าง ป.ธ. ๙, ศษ.บ. (มัธยมศึกษา-สังคมศึกษา), ศศ.ม. (ภาษาสันสกฤต), ปธ.ด. (การบริหารอุดมศึกษา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อเสนอแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๑ คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำนวน ๗ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒๗$, S.D. = ๐.๖๗๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกเป็นรายด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๔.๒๓๑$, S.D. = ๐.๖๕๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านที่มีระดับต่ำสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = ๔.๐๘๓$, S.D. = ๐.๖๘๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ในโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน ตำแหน่งต่างกัน และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการนำหลักมรรค ๘ มาใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง ด้านการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริม ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และครูควรนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

Thesis Title : The Academic Administration according to the Noble Eightfold Path of Opportunity Expansion School in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2

Researcher : Miss Nattayaporn Reamyindee

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

- : Dr.Patitham Samniang., B.Ed. (Mathematics),
M.Ed. (Educational Measurement),
Ph.D. (Educational Administration)
- : Assoc. Prof. Dr. Worrakrit Thuenchang Pali IX,
B.Ed. (Secondary Education-Social Studies),
M.A. (Sanskrit Language), Ph.D. (Administration of
Higher Education)

Date of Graduation : March 31, 2018

ABSTRACT

This research had the following objectives: 1) to study the academic administration according to the Noble Eightfold Path of Opportunity Expansion School in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2, 2) to compare academic administration according to the Noble Eightfold Path of Opportunity Expansion School in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 by personal factors, 3) to present the guidelines of the academic administration according to the Noble Eightfold Path of Opportunity Expansion School in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The samples group consists of 36 educational institution administrators and 235 teachers, totally 271 people. The method of the research employed survey research by following qualitative data and quantitative data. The research tools were questionnaire and Interview Structured Form. The data were presented in the form of frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The suggestions have been analyzed and synthesized.

The findings of this research were as follows: The position of the respondent was teachers for the number of 235 person equal of 86.72 %. The working

experience higher 10 years for the number of 168 persons equal to 68.63 %. The educational background was bachelor degree for number 174 equal of 64.94 %. When comparing the opinions according to independent variables; it was found that position and education had been affected to academic administration. Therefore the first, the second and the third hypotheses were rejected. The applications of the Noble Eightfold Path for academic administration were important and necessary.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร. ปฎิธรรม สำเนียง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ. ดร. วรฤต เกื่อนช้าง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขงานด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ พระราชวชิรเมธี, ผศ. ดร., พระมหาอุดร อุตโตโร, ดร., รศ.ดร. ประทีป ภูมิภักทราคม, ผศ. อานนท์ เมธีวรณัฏฐ์ และ นางเมตตา แสงวงลาภ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ รศ. ดร. ธาณี เกสทอง, ผศ. ดร. สาธร ทรัพย์รวงทอง และ พระมหาไธ้ ธมฺมเมธี, ดร. ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเหลือในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งด้านภาษา เนื้อหาระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ตลอดถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนชุมชนวัดโคกดอกไม้ และผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนเทพรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต ๑ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (Try-out) ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ขอขอบคุณ นายดิเรก ด้วงลอย, นายจักรี บัวยา และเจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษาทุกท่าน ที่ช่วยประสานงานด้านต่างๆ ทำให้กระบวนการศึกษาวิจัยนี้ผ่านพ้นไปด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุรพาจารย์ อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแต่งหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง ผู้มีพระคุณทุกท่านและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ ร่วมสรรค์สร้างผลงานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัยประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ณัฐยานันท์ ริมยินดี

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ณ)
สารบัญแผนภาพ	(ญ)
คำอธิบายชื่อย่อในคัมภีร์พระไตรปิฎก	(ฎ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒	๙
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับมรรค ๘	๒๒
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	๒๘
๒.๔ มรรค ๘ กับการบริหารงานวิชาการ	๔๙
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๖
๒.๖ กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย	๖๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๖
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๗
๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
บทที่ ๔ ผลการวิจัย/ผลการศึกษา/ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๔
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒	๗๕
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒	๘๖
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	๘๘
๔.๕ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒	๙๑
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๙๕
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๙๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๖
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๔
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๐๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ	๑๐๕
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๑๐๕
บรรณานุกรม	๑๐๖
ภาคผนวก	๑๑๑
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๒
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๒๑
ภาคผนวก ค ผลการหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	๑๒๔
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)	๑๒๘
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือวิจัย	๑๓๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง	๑๓๗
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๔๐
ภาคผนวก ซ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์	๑๖๙
ภาคผนวก ฌ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS	๑๗๗
ประวัติผู้วิจัย	๒๑๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๔
๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวม	๗๕
๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร	๗๖
๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน	๗๘
๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๘๐
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล	๘๒
๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา	๘๔
๔.๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวม	๘๖
๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามตำแหน่ง	๘๗
๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๘๗
๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

- ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)
- ๔.๑ แสดงสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

หน้า

๖๕

๙๕

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักในการอ้างอิง ซึ่งจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ขุ.ชา. (บาลี) ๒๗/๒๕๓/๗๖. หมายความว่า ระบุถึงพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาตกปาฬิ ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๒๗ ข้อที่ ๒๕๓ หน้าที่ ๗๖ หรือ ขุ.ข. (ไทย) ๒๕/๙๑/๕๗. หมายความว่า ระบุถึง พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๙๑ หน้าที่ ๕๗ เป็นต้น ทั้งนี้ โดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก					
เล่ม	คำย่อ		ชื่อคัมภีร์		ภาษา
๔	วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
พระสุตตันตปิฎก					
เล่ม	คำย่อ		ชื่อคัมภีร์		ภาษา
๑๒	ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มูลปนิณาสก์	(ภาษาไทย)
๑๔	ม.อ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย อุปริปนิณาสก์	(ภาษาไทย)
๑๙	ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สัญญตนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนนั้น ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ดังที่แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” โดยมีเป้าหมายหลัก คือ คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มีระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดตามเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา มีความเป็นพลเมืองและพลโลก การยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่ผู้เรียนและประชาชนทุกคน เพื่อให้การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน ซึ่งกลไกการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายในข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา^๑

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๒ กล่าวว่า สิทธิและหน้าที่การจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา ๑๐ ยังกล่าวว่า โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ตามกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม^๒

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๖๐), ๑๐-๖๔.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๖), ๑-๒๔.

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการที่จะนํานโยบาย หลักสูตรแนวปฏิบัติหรืออื่นๆ ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียน^๓ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๙ บัญญัติไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษากำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนแบ่งระบบการบริหารเป็น ๔ ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป^๔ โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการโดยถือว่าเป็นงานหลักที่มีความสำคัญที่สุดในโรงเรียน เนื่องจากการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา^๕

ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเพราะเป็นงานเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยตรง ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ยังต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เพราะการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษานั้น จัดเป็นรากฐานเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มแรกของการศึกษา และมีความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับต่างๆ หากการบริหารงานวิชาการในระดับประถมเกิดความผิดพลาดหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้ผู้เรียนพลาดโอกาสทางการศึกษาต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการจะต้องให้ความสำคัญต่อแนวทางการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจำเป็นต้องสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การวัดผลประเมินผลและเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

จากผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ในด้านจุดอ่อน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเกือบทุกวิชาของนักเรียนทั้งประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะในวิชาหลัก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ การสอบดังกล่าวสะท้อนถึงคุณภาพการจัด

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๔), ๓-๕.

^๔ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์และพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖), ๑-๒๔.

^๕ กมล ภู่งามศรีรัฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ทิพย์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๔), ๖.

การศึกษา เป็นวิธีการที่สามารถวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อแก้ไขด้านจุดอ่อนดังกล่าวนั้นพัฒนาให้มีความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะปัจจุบันสภาพศีลธรรมในกลุ่มเยาวชนได้เสื่อมถอยลงไปมาก ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญเติบโตของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ไม่สามารถทำให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ ถ้าปราศจากการพัฒนาศีลธรรมจรรยาให้แก่เยาวชนที่จะเติบโต ไปเป็นคนดีของสังคม

ดังนั้น จึงควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ตามที่แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนให้นำหลักพุทธธรรมทางศาสนาไปใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาชีวิต แสดงให้เห็นว่า หลักพุทธธรรมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียน เนื่องด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพ วิชาการความรู้ต่างๆ ไปสู่ผู้เรียน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ภายในโรงเรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน

หลักธรรมหนึ่งที่น่าสนใจคือ มรรค ๘ แนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิต หรือ กาย วาจา ใจ^๖ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนามนุษย์ดังที่ วนิดา ขำเขียว ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนามนุษย์ตามหลักมรรค ๘ ซึ่งสังเคราะห์เป็นไตรสิกขา อันเป็นทางนำไปสู่ความดับทุกข์หรือการแก้ปัญหาทำให้การพัฒนาด้าน ปัญญา ศีล และสมาธิ โดยเฉพาะการพัฒนาศีลอันเป็นการประพฤติปฏิบัติทางกายและทางวาจาของบุคคล มีส่วนสัมพันธ์กับสังคม และมีผลต่อสังคมทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองหรือความเสื่อมได้^๗ การพัฒนามนุษย์ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาจึงมีความสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ตามแนวคิดทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ที่ต้องครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านร่างกาย การพัฒนาทางด้านความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาทางด้านอารมณ์และพัฒนาทางด้านสังคม^๘

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

^๖ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๖.

^๗ วนิดา ขำเขียว, การวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านการพัฒนามนุษย์จากองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓, ๑๘๐.

^๘ Rice, F. Philip, *Human Development*. (New Jersey: Prentice Hall, 1998).

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ปัญหาการวิจัยที่ต้องการทราบมีดังนี้

๑.๓.๑ สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ขอบเขตการวิจัยมีดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ดังนี้

๑) การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา

๒) มรรค ๘ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒”

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน ๖๐๕ คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๓๖ โรงเรียน เป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

๒) กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๙ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๗๑ คน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๗๑ คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน ๗ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” ผู้วิจัยใช้สถานที่ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำนวน ๓๖ โรงเรียน ดังนี้ (๑) โรงเรียนบ้านดงคู่ (๒) โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ (๓) โรงเรียนบ้านแม่ท่าแพ (๔) โรงเรียนบ้านปากค่าง (๕) โรงเรียนบ้านท่าโพธิ์ (๖) โรงเรียนบ้านสันหีบ (๗) โรงเรียนบ้านสุเม่น (๘) โรงเรียนบ้านแม่เทิน (๙) โรงเรียนบ้านห้วยโป้ (๑๐) โรงเรียนบ้านผาเรียง (๑๑) โรงเรียนไชยะวิทยา (๑๒) โรงเรียนบ้านปากกล้วย (๑๓) โรงเรียนบ้านสารจิตร (๑๔) โรงเรียนบ้านเกาะตาเลี้ยง (ทองดีประชานุกูล) (๑๕) โรงเรียนบ้านตรังนอก (๑๖) โรงเรียนบ้านวังพิกุล (๑๗) โรงเรียนบ้านชาน (๑๘) โรงเรียนบ้านท่ามกกะสัง (๑๙) โรงเรียนบ้านวังลึก (ยุวนาฏอนุทิศ) (๒๐) โรงเรียนเทวัญอำนวยการวิทย์ (๒๑) โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง (๒๒) โรงเรียนบ้านวังแร่ (๒๓) โรงเรียนบ้านดงไทยวิทยา (๒๔) โรงเรียนวัดปากน้ำ (๒๕) โรงเรียนบ้านป่ากุ่มเกาะ (๒๖) โรงเรียนบ้านขอนแก่น (๒๗) โรงเรียนบ้านวัดโบสถ์ (๒๘) โรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก (คังวาริวิทยา) (๒๙) โรงเรียนบ้านหนองแห่น (๓๐) โรงเรียนบ้านหนองบัว (๓๑) โรงเรียนบ้านกลางดง (๓๒) โรงเรียนบ้านบึงบอน (๓๓) โรงเรียนบ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์) (๓๔) โรงเรียนบ้านโซกม่วง (๓๕) โรงเรียนบ้านธารชะอม และ (๓๖) โรงเรียนบ้านหนองรังสิต

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

^๙ Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, (New York: Harper and Row Publications, 1973), 3rd Ed.

๑.๕ สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ สมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา

การบริหารหลักสูตร หมายถึง การบริหารหลักสูตรของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความรอบรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และประเมินสถานภาพสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการนิเทศติดตามและนำผลประเมินการใช้หลักสูตรมาวางแผนพัฒนา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

การเรียนการสอน หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จัดให้มีห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการนิเทศติดตามและนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีการศึกษา

วิเคราะห์และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นจัดหาหรือผลิตสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผลิตและนำสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้โดยมีเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และนำผลประเมินการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล มีความรอบรู้และกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูฝึกอบรมและวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมตามสภาพความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีความรอบรู้ ทักษะการนิเทศการศึกษา มีการนิเทศงานวิชาการ ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา โดยมีการติดตามและนำผลประเมินการนิเทศศึกษามาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครูให้บรรลุเป้าหมาย

มรรค ๘ หมายถึง ข้อปฏิบัติอันดีซึ่งมีองค์ประกอบแปดประการที่ปฏิบัติให้กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันส่งผลให้ผู้ปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) หมายถึง คิดพิจารณาในทางที่ถูกต้องก่อนลงมือทำสิ่งใด

สัมมาวาจา (เจรจาชอบ) หมายถึง การพูดสนทนาให้คำแนะนำในทางสร้างสรรค์

สัมมากัมมันตะ (ทำการชอบ) หมายถึง การทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ

สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความสุจริต

สัมมาวายามะ (เพียรชอบ) หมายถึง มีความพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ

สัมมาสติ (ระลึกชอบ) หมายถึง มีสติในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

สัมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ) หมายถึง มีความตั้งใจมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายชั้นเรียนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ซึ่งรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งด้วย

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ปฏิบัติราชการตั้งแต่เริ่มรับราชการหรือสัญญาจ้าง ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนจนถึงปัจจุบัน (ระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวนตั้งแต่ ๘ เดือนขึ้นไปนับเป็น ๑ ปี)

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบสภาพบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมรรค ๘ ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑.๗.๒ ทำให้ทราบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑.๗.๓ ทำให้ได้ทราบแนวทางการการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑.๗.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้เหมาะสม

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาตลอดถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดการศึกษาดังต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับมรรค ๘

๒.๒.๑ ความหมายของมรรค ๘

๒.๒.๒ องค์ประกอบของมรรค ๘

๒.๒.๓ ความสำคัญของมรรค ๘

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๓.๑ ความหมายของการบริหาร

๒.๓.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๓.๓ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

๒.๓.๔ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

๒.๓.๕ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๓.๖ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

๒.๔ มรรค ๘ กับการบริหารงานวิชาการ

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบการจัดการศึกษาในพื้นที่ ๕ อำเภอ คือ อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอสรีสัชนาลัย อำเภอสวรรคโลก อำเภอสรีสำโรง และอำเภอสรีนคร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ๓๖ แห่ง

วิสัยทัศน์ การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

ภารกิจและบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ มีหน้าที่ดำเนินงานจัดการศึกษาให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีอำนาจ หน้าที่ และภารกิจ ดังนี้

๑. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
๒. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นทราบ และกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
๓. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๔. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
๕. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๖. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา
๗. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๘. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
๙. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๑๐. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
๑๑. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไป กับองค์กรหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
๑๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจกรรมภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย^๑

จุดเน้นสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านผู้เรียน

๑. ปลุกฝังและนาศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะปรัชชาของเศรษฐกิจพอเพียง และพระบรมราโชบาย ๔ ด้านของรัชกาลที่ ๑๐

^๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒, แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒)

๒.ปลูกฝังและสร้างคุณธรรมผู้เรียน เน้นขยัน อดทน รับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ ซื่อสัตย์ สุจริตและกตัญญู

๓. การพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้อ่านออกเขียนได้

๔. เร่งรัดพัฒนาผู้เรียน ป.๑ อ่านออก – เขียนได้ – คิดเลขเป็น เต็มศักยภาพรายบุคคล

๕. ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทุกระดับชั้น

๖. พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยกิจกรรม โครงการงานทุกคน

๗. ส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ ตามความสนใจของผู้เรียน

ด้านครู

๑. มีคุณธรรมเป็นแบบอย่าง เน้น “รักและเมตตา”

๒. พัฒนาตนเอง ด้วยกระบวนการ PLC

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

๑. บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๒.ให้ความสำคัญ “สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย”

ด้านสำนักงานเขต

นิเทศ ติดตาม ด้วยรูปแบบกัลยาณมิตรร้อยละ ๑๐๐^๒

๒.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านดงคู่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายวิลาศ อินดี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน

นักเรียนจำนวน ๒๗๘ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปรัชญา วิชาการดี มีความคิดสร้างสรรค์ ครบครันเทคโนโลยี มีสุนทรียด้านดนตรี
คุณธรรมนำวิถี เป็นคนดีของสังคม

พันธกิจ จัดส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยระดมทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน
การบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

๒.๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายผดุง บุญยศิลาพงศ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน

นักเรียนจำนวน ๑๘๑ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตาม
ศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ สามารถ
ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

^๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๑.

๒.๑.๓ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่ท่าแพ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายเสนาะ ฉลวย เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๓ คน

นักเรียนจำนวน ๒๔๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปรัชญา สร้างงาน สร้างคน สร้างปัญญา พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

วิสัยทัศน์ ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมในความรักชาติ ภูมิใจในท้องถิ่นของตนและวิถีชีวิต

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑.๔ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านปากคะยาง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายมานพ หาญณรงค์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๓ คน

นักเรียนจำนวน ๓๐๔ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๕ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายอุเทน นะมิตร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๘ คน

นักเรียนจำนวน ๑๒๙ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านสันหีบ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายยศรพี เนตรดี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๔ คน

นักเรียนจำนวน ๒๖๑ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๗ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านสุเม่น (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางเมตตา แสงลาภ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน

นักเรียนจำนวน ๑๖๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษา น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิต

พันธกิจ จัดการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพพระดัสกาล

๒.๑.๘ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่เทิน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสมศักดิ์ คำแสน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๓ คน

นักเรียนจำนวน ๓๒๔ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปรัชญา การใฝ่การศึกษา เป็นเครื่องมือแห่งการพัฒนาความรู้

พันธกิจ พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับสากล

๒.๑.๙ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยโป่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน

นักเรียนจำนวน ๑๘๘ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ โรงเรียนบ้านห้วยโป่เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้นักเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

พันธกิจ ๑. นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. จัดการศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้ เต็มศักยภาพของตนเอง เรียนรู้ด้วยความสุข และเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๓. พัฒนาบุคลากรให้พร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียน

๔. ปรับปรุงองค์กรให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๒.๑.๑๐ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านผาเวียง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายอินทร์ธ อดมวัฒน์กุล เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน

นักเรียนจำนวน ๓๔๒ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๑๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนไชยะวิทยา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายเมธี จุมพลศรี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๖ คน

นักเรียนจำนวน ๓๘๔ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

พันธกิจ/พันธกิจ ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ งานอาชีพ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม พัฒนาบุคลากร สื่อฯ เทคโนโลยีทางการศึกษา ตลอดจนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๑๒ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านปากกล้วย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายรุ่งฤทธิ์ อิ่มเทศ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๑๙๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๑๓ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านสารจิตร (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางสาวจินตนา กุมาร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๗ คน

นักเรียนจำนวน ๔๒๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ จัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีความรู้ มีทักษะแสวงหาความรู้ มีทักษะการทำงาน สุขภาพดี มีสุนทรียภาพภายใต้การจัดการที่ดีโดยชุมชนมีส่วนร่วม

พันธกิจ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม

๒.๑.๑๔ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านเกาะตาเลี้ยง (ทองดีประชานุกล)

(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสมนึก ศุภโสภาพงศ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน

นักเรียนจำนวน ๑๐๖ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปรัชญา ประพฤติดี มีวินัย ใฝ่ศึกษา พัฒนาสังคม

พันธกิจ ๑. ปฏิรูปการจัดกระบวนกรเรียนรูู้ ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. ส่งเสริมให้ครูจัดทำผลงานวิจัยในชั้นเรียนและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้แก้ปัญหาการเรียนรูู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น

๓. จัดหาและพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอับความต้องการ

๔. ส่งเสริมและพัฒนาครูสู่ทิศทาง ครูมืออาชีพ ให้สอดคล้องตามเกณฑ์

มาตรฐานกำหนด

๕. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

๖. ส่งเสริมการเรียนรูู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมตามประเพณีและ

วัฒนธรรมไทย

๗. พัฒนาสิ่งแวดล้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรูู้ และสร้างความตระหนักใน

การรักษาสิ่งแวดล้อม

๘. จัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๑๕ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านเทวีदनอก (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายบุญทวน บัวจันทร์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๔ คน

นักเรียนจำนวน ๑๓๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคมเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความรู้สู่มาตรฐานสากลตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์และห่างไกลยาเสพติด ภายใต้อาณัติความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยยึดหลักประชาธิปไตยและเน้นการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ ๑. ส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม

๒. จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

๔. ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๕. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สมบูรณ์ ทั้งกายใจ

และห่างไกลจากสิ่งเสพติด

๖. ส่งเสริมให้ชุมชน องค์กร และหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

๗. พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น สวยงาม

และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๘. พัฒนาระบบการบริหารงานภายในสถานศึกษา โดยยึดหลัก “ธรรมาภิบาล”

๒.๑.๑๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านวังพิกุล (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายณัฐวรรช ยอดแก้ว เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๕ คน

นักเรียนจำนวน ๑๓๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๑๗ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านชาน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายโยสิงห์ สวัสดิ์รักษา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน

นักเรียนจำนวน ๒๗๖ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ โรงเรียนดี มีมาตรฐาน วิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คู่เคียงภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นโรงเรียนชั้นนำของอำเภอศรีสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

พันธกิจ ๑. จัดการศึกษาให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

๓. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียนทุกคน
๔. จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
๕. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านโรงเรียน วัดและชุมชน
๖. จัดหาพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
๗. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและจิตใจให้มีบุคลิกภาพที่ดี
๘. จัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ภาคภูมิใจในโรงเรียนและชุมชน

๒.๑.๑๘ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านท่ามะกะสัง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสาโรจน์ พูลสวัสดิ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน
นักเรียนจำนวน ๑๖๕ คน
จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๑๙ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านวังลึก (ยุวนาชุมชนทิศ)

(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)
ปัจจุบัน มี นายวิจิตร ละอองเดช เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน
นักเรียนจำนวน ๑๓๙ คน
จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒๐ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเทวัญอำนวยการวิทย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสุรพล มั่นเหมาะ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๕ คน
นักเรียนจำนวน ๑๒๘ คน
จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ พัฒนาวิชาการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีร่างกายที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรมจริยธรรมในตนเอง

พันธกิจ สถานศึกษา มีความตระหนัก ให้ความสำคัญและต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสู่เกณฑ์มาตรฐาน จึงให้มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกำหนดนโยบายและจัดทำ แผนพัฒนาโดยใช้แนวทางตามนโยบายของสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใช้ มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งคณะกรรมการมีเป้าหมายในการพัฒนา

๒.๑.๒๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางอรุณี วงศ์เครือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๐ คน
นักเรียนจำนวน ๖๙ คน
จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง ส่งเสริมและสนับสนุนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ร่วมอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ดนตรีไทย และกลองยาว โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีสุข ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

พันธกิจ ๑. พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

๒. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทั้งครูและนักเรียน ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓. พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

๔. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

๒.๑.๒๒ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านวังแร่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางวาริ โมทะกิจ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๑๒๙ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒๓ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านดงไทยวิทยา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายนิรุจน์ อรุณวิง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๔ คน

นักเรียนจำนวน ๒๘๘ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ ระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและท้องถิ่นร่วมกันจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ เน้นผู้เรียนให้ประหยัดอดออมและรักดนตรี มุ่งสู่ชีวิตที่มีคุณภาพ

พันธกิจ ๑. ประสานการศึกษาร่วมกันทั้งภาครัฐและท้องถิ่น

๒. จัดการศึกษาทุกกลุ่มสาระที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ ให้ความรู้คู่คุณธรรมตามมาตรฐานของหลักสูตร

๓. ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๔. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถไปศึกษาต่อและประกอบวิชาชีพตามที่ตัวเองถนัด เพื่อการ ดำรงชีวิตที่สมบูรณ์

๕. ปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักการประหยัดอดออม

๒.๑.๒๔ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดปากน้ำ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางพิทยา พุ่มอ้อม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๑ คน

นักเรียนจำนวน ๒๕๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒๕ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายบุญยืน ทรงเจริญ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน

นักเรียนจำนวน ๑๕๖ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านขอนแก่น (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายนเรศ ศรีม่วง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๑๓๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ มีระบบบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ สร้างขวัญกำลังใจให้ครูร่วมกันพัฒนาโรงเรียน โดย ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ผู้ปกครอง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในความสำเร็จ

พันธกิจ ๑. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนละ ๒ ครั้ง

๒. ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง

๓. เชิญชวนผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

๔. ประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่นเพื่อช่วยเหลือ

พัฒนาโรงเรียน

๕. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาค

เรียนละ ๒ ครั้ง

๖. จัดการอบรมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๗. จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๘. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะด้านภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ และมีทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์

๙. ฝึกให้นักเรียนมีกิริยามารยาท มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด และเสียสละเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

๑๐. สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับไม้ยืนต้น จัดสวนหย่อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอ

๒.๑.๒๗ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านวัดโบสถ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายพิภพ ไชแจ้ง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๓ คน

นักเรียนจำนวน ๘๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๒๘ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก (คุ้งวารีวิทยา)

(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสุวิทยา พรหมอ่อน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๘ คน

นักเรียนจำนวน ๑๕๘ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มุ่งพัฒนาครูสู่ความเป็นมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พันธกิจ ๑. จัดบริการในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนในเขตบริการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม เต็มตามศักยภาพ และตรงกับความถนัดของผู้เรียน

๒. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

๓. พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม

๔. พัฒนาระดับขีดความสามารถของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ และตรงกับความถนัดของผู้เรียน

๕. พัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สุขภาพอนามัย และ สุขลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์

๖. พัฒนาครูทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อให้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ส่งเสริมสนับสนุน และประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น ชุมชน และสังคมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

๒.๑.๒๙ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองแหน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางปริมปรีชญ์ อินทิพย์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๑ คน

นักเรียนจำนวน ๒๐๙ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ จัดการศึกษา ระดับปฐมวัย และการศึกษาภาคบังคับ ให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา มุ่งเน้นให้เป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุข ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สามัคคี มีวินัย ใฝ่สวย ใฝ่ใส ใฝ่เรียนรู้ เคียงคู่เศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ ๑. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ ตามศักยภาพของผู้เรียน

๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพ ทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม

๓. ส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ยกระดับคุณภาพการศึกษา

๒.๑.๓๐ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองบัว (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสภาพ ด่วนเดิน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๑๔๕ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๓๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านกลางดง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสุพจน์ สุขเกษม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๙ คน

นักเรียนจำนวน ๒๑๐ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๑.๓๒ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านบึงบอน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นางสาวยุพิน จงแจ่มฟ้า เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๒ คน

นักเรียนจำนวน ๒๑๖ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา เป้าประสงค์ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

๒.๑.๓๓ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์)

(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายจำรูญ พรหมชัย เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๒๙๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ โรงเรียนบ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์) จัดการศึกษา อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมคุณธรรมผู้เรียน เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิต

พันธกิจ ๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามมาตรฐานของหลักสูตร

๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นเครื่องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๓. ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายและใช้แหล่งการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า

๔. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและการสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียน

๕. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

๖. ส่งเสริมให้ผู้เรียนดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๘. จัดกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ช่วยเหลือนักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

๒.๑.๓๔ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านโขงม่วง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายณรงค์ วันทา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖ คน

นักเรียนจำนวน ๒๓๖ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปรัชญา ส่งเสริมผู้เรียนให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยเน้นคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ ๑. กิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ

๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรสถานศึกษา

๓. ส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเองและมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น

๔. ส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑.๓๕ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านธารชะอม (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายสรายุทธ เกสรพรหม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๕ คน

นักเรียนจำนวน ๑๓๗ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

วิสัยทัศน์ นักเรียนทุกคนเป็นคนดี เป็นผู้รู้ ใช้เทคโนโลยีได้ มีความภูมิใจในโรงเรียนและท้องถิ่นของตนเอง

พันธกิจ ๑. จัดการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคนตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เต็มศักยภาพ

๓. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมกิจกรรมตามนโยบายของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑.๓๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองรังสิต (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบัน มี นายรัชกาล คุ่มครอง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๗ คน

นักเรียนจำนวน ๒๑๔ คน

จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับมรรค ๘

๒.๒.๑ ความหมายของมรรค ๘

มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เรียกเต็มว่า อริยอัฏฐังคิกมรรค แปลว่า ทางมีองค์ ๘ ประการอันประเสริฐ เรียกสามัญว่า มรรคมิ้องค์ ๘ ในที่นี้หมายถึงทางเดินของใจ เป็นการเดินจากความทุกข์ไปสู่ความเป็นอิสระ หลุดพ้นจากทุกข์ แนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิต หรือ กาย วาจา ใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ คือ

- (๑) สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) คือ ความเข้าใจถูกต้อง
- (๒) สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) คือ ความใส่ใจถูกต้อง
- (๓) สัมมาวาจา (เจรจาชอบ) คือ การพูดจาถูกต้อง
- (๔) สัมมากัมมันตะ (ทำการชอบ) คือ การกระทำถูกต้อง
- (๕) สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) คือ การดำรงชีพถูกต้อง
- (๖) สัมมาวายามะ (เพียรชอบ) คือ ความพากเพียรถูกต้อง
- (๗) สัมมาสติ (ระลึกชอบ) คือ การระลึกประจําใจถูกต้อง
- (๘) สัมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ) คือ การตั้งใจมั่นถูกต้อง^๓

๒.๒.๒ องค์ประกอบของมรรค ๘

องค์ประกอบของอริยมรรคมิ้องค์ ๘ จะมีคำ “สัมมา” กำกับไว้ข้างหน้าเสมอ การทำความเข้าใจความหมายของคำว่า “สัมมา” ให้ชัดเจนก่อน จึงเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจความหมายของมรรคทั้ง ๘ ประการได้ง่ายขึ้น ท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้นิยามความหมายของคำ ว่า “สัมมา” ด้วยคำภาษาไทย ๗ คำ คือ โดยชอบ ดี ถูกต้อง ถูกถ้วน สมบูรณ์ จริง และ แท้^๔ ในขณะที่ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้นิยามด้วยคำในภาษาไทย ๒ คำ คือ คำ ว่า “ชอบ” และคำ ว่า “ถูกต้อง” โดยคำทั้งสองคำนี้จะต้องไปถึงที่ความดับทุกข์โดยตรงถ้าไม่ได้มุ่งไปที่ความดับทุกข์โดยตรงก็ไม่ถือว่าเป็นสัมมา เช่น ความเห็นแบบคาดคะเน (speculative) หรือแนวคิดของพวกนักปรัชญา แม้จะได้รับการยอมรับว่า ชอบ หรือ ถูกต้อง ถ้าไม่ได้มุ่งไปที่การแก้ปัญหาความทุกข์ในชีวิต ก็ไม่ถือว่าเป็นสัมมาเช่นเดียวกัน^๕

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์, พระธรรมปิฎก, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, ๒๕๕๖.

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), ๓๒๙.

^๕ พระมหาสมบุญ วุฑฒิโก, ดร. อังใน พุทธทาสภิกขุ, มหิตลธรรม (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, ๒๕๑๘), ๒๖๔.

ท่านลามะอนาคาริก โควินทะ แสดงทัศนะว่า คำว่า “สัมมา” มีความหมายลึกซึ้งมากกว่าคำว่า “ถูก” (right) เพราะเรื่องถูกผิดเป็นความเห็นส่วนบุคคล สิ่งที่ถูกสำหรับคนหนึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่ผิดสำหรับอีกคนหนึ่งก็ได้ ดังนั้นความหมายที่แท้จริงของคำว่า “สัมมา” จึงได้แก่ ความสมบูรณ์ (completeness) ซึ่งตรงกันข้ามกับคำว่า “บางส่วน” (partial) “ด้านเดียว” (one-sided) “เอนเอียง” (lopsided) และ ขาดความสมดุล (out of balance)^๖

เดิมทีคำว่า “สัมมา” เป็นคำที่พระพุทธองค์นำมาใช้อธิบายสภาวะแห่งการบรรลุธรรมของพระองค์เอง ในคราวที่แสดงพระธรรมเทศนาครั้งแรก หรือธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระองค์ตรัสยืนยันกับภิกษุปัญจวัคคีย์ว่า ได้บรรลุ “อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ” เพราะรู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจ ๔^๗ ในที่นี้คำว่า “สัมมา” จะมีความหมายลึกซึ้งเป็นพิเศษ เพราะเป็นคำที่แสดงคุณลักษณะของพระพุทธองค์ซึ่งเป็นผู้รู้แจ้งในสัจธรรมอย่างสมบูรณ์อย่างใดก็ตาม ในองค์ประกอบของมรรคทั้ง ๘ เราอาจใช้คำว่า “สัมมา” ในความหมายว่า “สมบูรณ์” (perfect) ได้แต่ต้องมีข้อแม้ว่าไม่ใช่ความสมบูรณ์ในระดับ “สุดท้าย” (final) หรือระดับ “สมบูรณ์สูงสุด” (absolute) หากแต่เป็นความสมบูรณ์ที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการพัฒนาชีวิตตามหลักอริยมรรค ซึ่งจะต้องสั่งสมเพิ่มพูนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยลำดับจนกว่าจะบรรลุถึงจุดสมบูรณ์สูงสุด^๘

จากทัศนะต่างๆ ที่ยกมา แสดงให้เห็นว่าคำว่า “สัมมา” ไม่ได้มีความหมายผิวเผินเพียงแค่ “ชอบ” หรือ “ถูก” อย่างที่เข้าใจโดยสามัญทั่วไป หากแต่หมายถึง ความสมบูรณ์และความสมดุลในทุกแง่มุมของการพัฒนาชีวิต และคำว่า “สมบูรณ์” ในที่นี้ก็มีความหมาย ๒ ลักษณะ คือ ความหมายในแง่ที่เป็นความสมบูรณ์สูงสุด ได้แก่ความสมบูรณ์ของท่านผู้บรรลุอรหันต์แล้ว และความหมายในแง่ที่เป็นความสมบูรณ์เชิงพลวัต ได้แก่ความสมบูรณ์ที่กำลังเพิ่มพูนขึ้นโดยลำดับตลอดเวลาแห่งการพัฒนาตนตามหลักอริยมรรค นอกจากนั้น คำว่า “สัมมา” ยังเป็นตัวกำกับให้องค์ประกอบของมรรคแต่ละองค์ มีความเป็นสายกลางในตัวเอง ไม่เอนียงสุดโต่งไปด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ไม่ยึดมั่นถือมั่นในทิฐิอย่างมงายจนกลายเป็นกำแพงปิดกั้นตัวเอง และไม่ปล่อยตัวเองจนกลายเป็นคนไร้จุดยืน เมื่อบูรณาการองค์มรรคทั้ง ๘ ที่มีความเป็นสายกลางในตัวเองเข้าด้วยกัน ก็จะทำให้เกิดระบบจริยธรรมแบบองค์รวม ที่มีความเป็นสายกลางและสมดุลครบทุกด้าน^๙

๒.๒.๓ ความสำคัญของมรรค ๘

คำว่า “มรรค” (อัฐังคิกมรรค) เป็นคำรวมที่ใช้เรียกองค์ประกอบทั้ง ๘ อย่างรวมกัน^{๑๐} เป็นระบบองค์รวมที่มณีเอาจองค์ประกอบทั้ง ๘ ประการให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่ใช่ทาง ๘ สายที่แยกเป็นอิสระจากกัน การที่แยกออกเป็น ๘ อย่าง ก็เพื่อต้องการให้เห็นว่า ส่วนผสมหรือองค์ประกอบที่รวมกันอยู่นั้น มีอะไรบ้าง มีกี่ประเภท แต่ละประเภทยึดส่วนมากน้อยแค่ไหนอย่างไร เป็นต้น เมื่อถึง

^๖ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. อ้างใน Lama Anagarika Govinda, *The Psychological Attitude of Early Buddhist Philosophy* (London: Anchor Press, 1965), p. 11.

^๗ ส.ม. (ไทย) ๑๙/๑๐๘๑/๕๕๕.

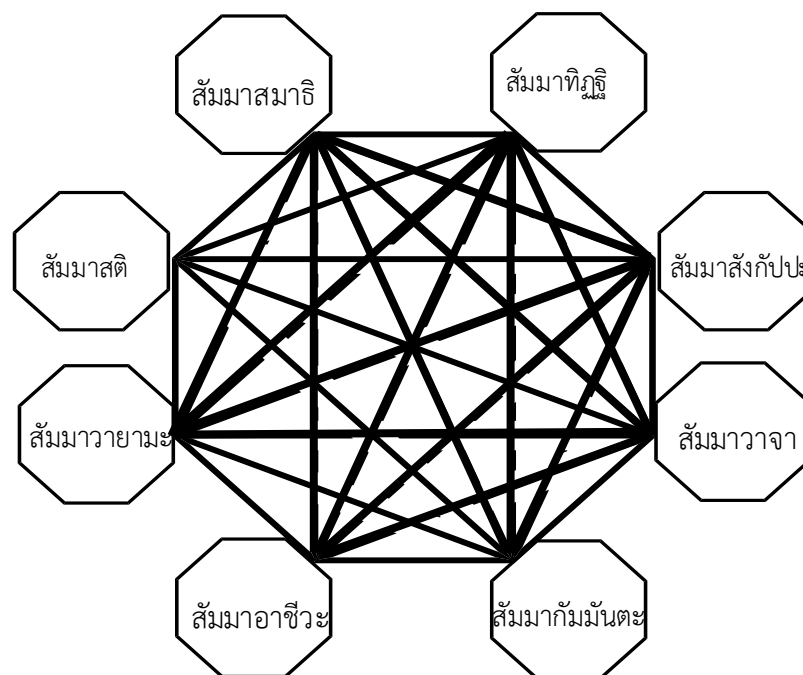
^๘ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. อ้างใน Lama Anagarika Govinda, *The Psychological Attitude of Early Buddhist Philosophy*, pp. 11-12.

^๙ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., **ทิฐิ: ความเห็นความเชื่อที่ชี้นำชีวิตและสังคม**, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

^{๑๐} วิ.ม. (ไทย) ๔/๑๓/๑๓.

เวลาปฏิบัติจริงๆ ต้องปฏิบัติองค์ประกอบทุกอย่างไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่แยกปฏิบัติไปที่ละอย่างเรียงตามลำดับจากต้นไปหาปลาย ดังคำกล่าวของท่านราหุล (W. Rahula) ที่ว่า “ไม่ควรเข้าใจว่าองค์มรรคทั้ง ๘ ประการนี้ ต้องนำไปประพฤติปฏิบัติทีละข้อ เรียงตามลำดับหมายเลขตรงกันข้าม องค์มรรคเหล่านี้จะต้องพัฒนาให้เจริญงอกงามขึ้นพร้อมๆ กัน มากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ขีดความสามารถของแต่ละบุคคล องค์มรรคเหล่านี้ล้วนเกี่ยวโยงสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ละองค์ได้รับการเกื้อหนุนจากองค์อื่นๆ ในขณะเดียวกันก็ช่วยเกื้อหนุนองค์อื่นๆ ให้เจริญงอกงามไปพร้อมๆ กันด้วย”^{๑๑} การทำงานประสานสัมพันธ์กันขององค์มรรคทั้งหมด มีหลากหลายมิติ ขึ้นอยู่กับว่าจะเลือกมองในมุมใด ต่อไปนี้คือมิติของความสัมพันธ์ที่ **พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.**^{๑๒} ได้ให้ความสำคัญ

๑) ระบบความสัมพันธ์แบบเครือข่าย (Network) หรือความสัมพันธ์ในแนวราบ: จากทัศนะของท่านราหุล ที่ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ระบบความสัมพันธ์ขององค์มรรคซึ่งทำหน้าที่อยู่ในตัวของผู้ปฏิบัติธรรม เป็นลักษณะของทำงานประสานสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายที่โยงใยถึงกันหมด เหมือนข่ายใยของแมงมุม ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ เส้นใยแต่ละเส้นจะทับซ้อน เชื่อมต่อ และสอดประสานทั่วถึงกันหมด ไม่มีเส้นใดเส้นหนึ่งเป็นอิสระจากเส้นอื่นๆ นอกจากนั้น ยังเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะโต้ตอบกันกลับไปกลับมา คือ เป็นลักษณะ “กิริยา” (action) และ “ปฏิกิริยา” (reaction) โดยองค์มรรคแต่ละองค์ นอกจากจะเป็นตัวกระทำ (เกื้อหนุน) ต่อกันอื่นๆ อีก ๗ องค์แล้ว ยังเป็นตัวที่ถูกกระทำ (ได้รับการเกื้อหนุน) จากองค์มรรคอีก ๗ องค์ด้วย ผลจากความสัมพันธ์แบบโต้ตอบกลับไปกลับมาเช่นนี้ จะทำให้คุณภาพขององค์มรรคแต่ละองค์เจริญงอกงามขึ้นโดยลำดับ ยิ่งองค์มรรคมีคุณภาพสูงมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งเกื้อกูลต่อการพัฒนาในระดับสูงมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในระบบความสัมพันธ์แบบนี้ ถ้าเราสังเคราะห์ออกมาเป็นภาพแผนภูมิ จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

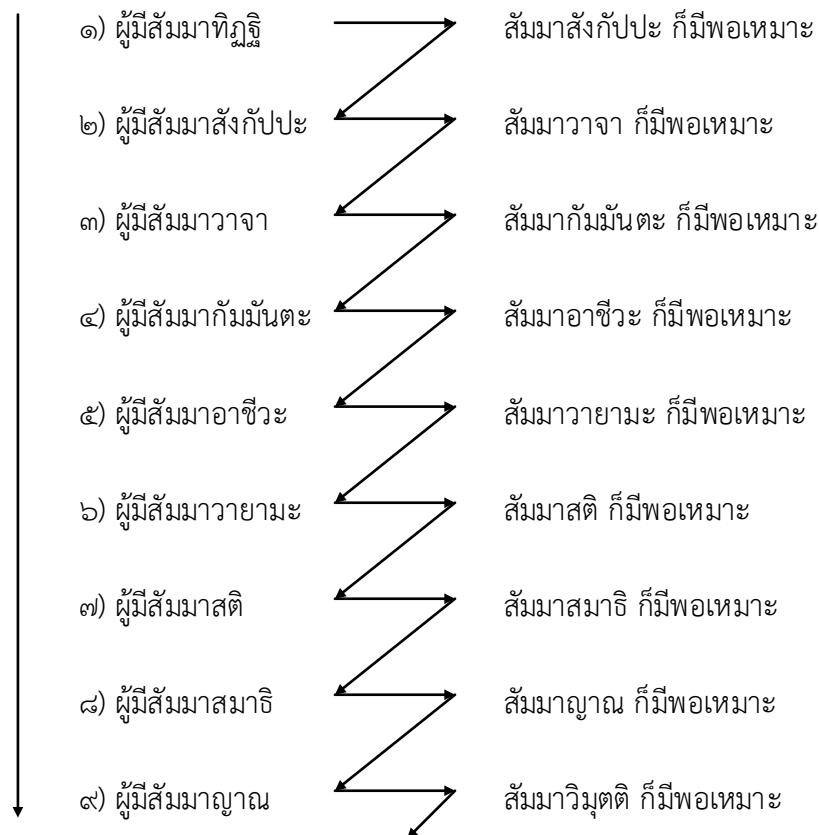

^{๑๑} W. Rahula, *What the Buddha Taught*, p. 46.

^{๑๒} พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., **ทฤษฎี: ความเห็นความเชื่อที่ชี้นำชีวิตและสังคม**, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

จากแผนภูมิจะเห็นว่า โครงข่ายความสัมพันธ์ขององค์มรรคจะเป็นรูป ๘ เหลี่ยม มรรคแต่ละองค์จะตั้งอยู่ที่มุมของตนเอง จุดที่องค์มรรคแต่ละองค์ตั้งอยู่เป็นจุดรวมศูนย์หรือจุดบรรจบของเส้นข่ายใยที่โยงมาจากมุมอื่นๆ อีก ๗ มุม เปรียบเสมือนองค์มรรคหนึ่งๆ ต่างก็ได้รับการอุดหนุนจากองค์อื่นๆ อีก ๗ องค์ มองในทางกลับกัน ในแต่ละมุมก็จะเป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของเส้นข่ายใย ๗ เส้น ที่โยงใยออกไปเชื่อมต่อกับมุมอื่นๆ อีก ๗ มุม เปรียบเสมือนองค์มรรคหนึ่งๆ ต่างก็ได้ให้การอุดหนุนแก่องค์มรรคอื่นๆ อีก ๗ องค์ เมื่อมองเข้าไปภายในบริเวณพื้นที่ที่องค์มรรคต่างๆ ล้อมรอบอยู่ ก็จะเห็นว่าตรงนี้เป็นสนามหรือเวทีให้เส้นข่ายใยต่างๆ ออกมาสอดคล้องประสานสัมพันธ์กัน เปรียบเสมือนบุคคลผู้กำลังดำเนินตามมรรค ชีวิตของเขาจะเป็นเวทีหรือสนามแห่งความประสานสัมพันธ์ขององค์มรรคต่างๆ ที่เขากำลังปฏิบัติอยู่

๒) ระบบความสัมพันธ์แบบเส้นตรง หรือความสัมพันธ์ในแนวตั้ง: จุดเน้นของการมองความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ ก็เพื่อให้เห็นแง่มุมความสัมพันธ์แบบเส้นตรง ไล่เรียงตามลำดับขององค์มรรคจากต้นไปหาปลาย โดยองค์มรรคแต่ละองค์จะหนุนเนื่องส่งต่อกันเป็นทอดๆ เริ่มตั้งแต่สัมมาทิฐิในฐานะเป็นตัวนำไปจนถึงสัมมาสมาธิ อย่างไรก็ตามการมองความสัมพันธ์แบบนี้ไม่ได้หมายความว่า จะแยกปฏิบัติทีละข้อเรียงกันไปตามลำดับหมายเลข แท้ที่จริงแล้วก็คือ การปฏิบัติมรรคทุกอย่างก็ไปพร้อมๆ กันนั่นเอง

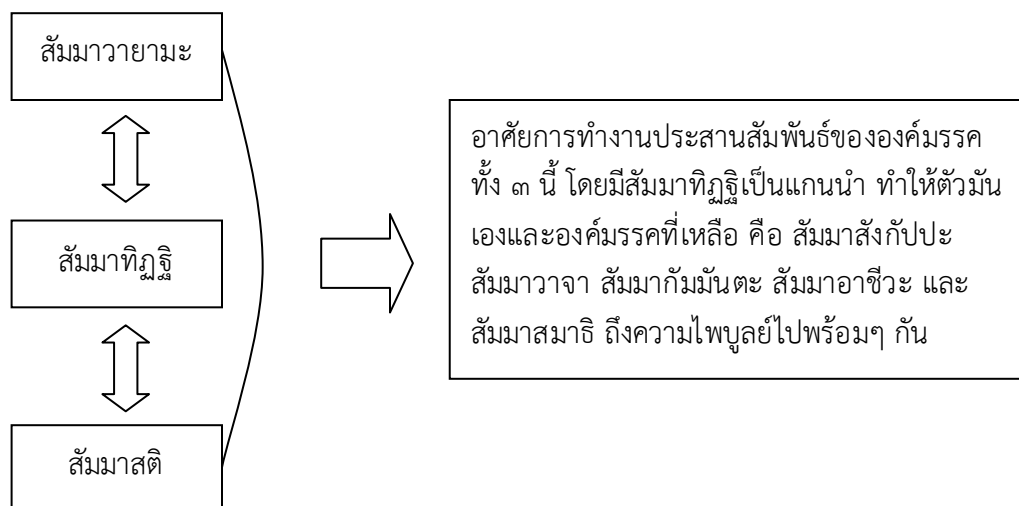

ที่เน้นการเรียงลำดับตามหลายเลข ก็เพื่อแสดงให้เห็นสายสัมพันธ์ขององค์มรรคว่า ในขณะที่ปฏิบัติตามมรรคอยู่นั้น ผู้ปฏิบัติธรรมกำลังเร่งระดมฝึกฝนพัฒนาตนอยู่ในองค์ประกอบข้อใด

เป็นพิเศษ และองค์มรรคที่กำลังเน้นปฏิบัติอยู่นั้น ได้ส่งผลให้มรรคองค์ถัดไปเจริญงอกงามอย่างไร ระบบความสัมพันธ์แบบนี้ พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้เอง ดังข้อความปรากฏในมหาจิตตารัสกสูตร^{๑๓} ที่ว่า ภิกษุทั้งหลาย...สัมมาทิฐิเป็นหัวหน้าอย่างไร คือ

จุดที่น่าสังเกตในพุทธพจน์ตรงนี้ คือ ช่วงต่อจากองค์มรรคข้อสุดท้าย คือ สัมมาสมาธิ จะมีองค์ธรรมมารับช่วงอีก ๒ องค์ คือ สัมมาญาณ และสัมมาวิมุตติ นั้นหมายความว่า พอระบบความสัมพันธ์ดำเนินมาตามลำดับจนถึงองค์มรรคข้อสุดท้าย (สัมมาสมาธิ) ก็จะก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดของการพัฒนา คือ การมีปัญญาญาณรู้เห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง (สัมมาญาณ) เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงแล้ว ความหลุดพ้นจากกิเลสก็จะเกิดขึ้นตามมา (สัมมาวิมุตติ) มองในแง่หนึ่ง การจัดความสัมพันธ์ขององค์มรรคในรูปแบบอย่างนี้ ก็เป็นลักษณะเดียวกับที่เคยกล่าวมาแล้วในข้อที่ว่าด้วยระบบมรรคกับระบบไตรสิกขา กล่าวคือ ทั้งเบื้องต้นและเบื้องปลายจะถูกขนาบด้วยปัญญา หมายความว่า เป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตที่เริ่มต้นดำเนินไปและจบลงด้วยปัญญา

๓) ระบบความสัมพันธ์แบบมีคสมังคี: คำว่า“มคคสมังคี” แปลว่า ผู้พรั่งพร้อมด้วยองค์มรรค ความสัมพันธ์ในแง่นี้จะมียกมรรค ๓ องค์ คือ สัมมาทิฐิ สัมมาวายามะ และสัมมาสติ แสดงบทบาทเป็นแกนหลักยืนตัวอยู่ตลอดเวลาในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับองค์มรรคอื่นๆ โดยสัมมาทิฐิจะทำหน้าที่เป็นแกนนำสำคัญ ส่วนสัมมาวายามะ และสัมมาสติ จะเป็นแนวร่วมสนับสนุนเปรียบเหมือนการเดินทาง สัมมาทิฐิ ทำหน้าที่เหมือนไฟส่องให้เห็นทางเดินไปสู่จุดหมาย สัมมาวายามะ เหมือนการออกแรงก้าวเดินไปตามทางที่สัมมาทิฐิชี้ส่องให้ นั่น ส่วนสัมมาสติ เหมือนเครื่องบังคับควบคุมให้เดินถูกทาง ถูกจังหวะ และหลบหลีกภัยอันตรายต่างๆ ในขณะที่กำลังเดินทางอยู่นั้น องค์ประกอบทั้ง ๓ จะต้องช่วยกันอยู่ตลอดเวลา ถ้าองค์ใดองค์หนึ่งหยุดทำงานกลางคันการเดินทางก็จะไม่บรรลุถึงจุดหมาย เช่น ในขณะที่สัมมาวายามะออกก้าวเดินไปเรื่อยๆ สัมมาสติก็ช่วยกำกับ แต่สัมมาทิฐิกลับหยุดทำหน้าที่ส่องทางเดิน การเดินทางก็จะสะดุดหยุดลงตรงนั้น เป็นต้น

^{๑๓} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๑๔๑/๑๘๐-๑๘๒.

ในมหาจิตตารีกสูตร ได้แสดงให้เห็นระบบความสัมพันธ์ขององค์มรรคอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า “มัคคสมังคี” เป็นระบบความสัมพันธ์ที่องค์มรรค ๓ องค์ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาวายามะ และ สัมมาสติ แสดงบทบาทเป็นแกนนำหลัก โดยมีสัมมาทิฏฐิเป็นตัวนำ และมีสัมมาวายามะ และ สัมมาสติ เป็นกำลังเสริม แล้วเข้าไปสนับสนุนองค์มรรคอื่นๆ ให้เจริญไพบูลย์ ได้แก่ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และ สัมมาสมาธิ^{๑๔} ดังภาพแผนภูมิด้านบน

๔) ความสัมพันธ์องค์มรรคในกระบวนการรับรู้: ความสัมพันธ์ในแง่นี้ เป็นการมอง ความสัมพันธ์ขององค์มรรคที่สัมพันธ์กับกระบวนการรับรู้โลกในชีวิตประจำวันของมนุษย์ หรือเป็น การแสดง ปฏิภาณสุปปาพในชีวิตประจำวันนั่นเอง โดยตัดตอนเอาเฉพาะช่วงสฬายตนะ ผัสสะ และ เวทนา ตรงจุดนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นจุดพลิกผันหรือจุดหัวเลี้ยวหัวต่อทางจริยธรรม กระบวนการรับรู้ตรงนี้ เรียกว่า “อายตนิกรรม” หมายถึง ธรรมอันเกี่ยวเนื่องด้วยอายตนะ หรือธรรมที่เป็น องค์ประกอบรวมในกระบวนการรับรู้ทางอายตนะ มี ๓๐ ประการ โดยแบ่งเป็นกลุ่มหลักๆ ๕ กลุ่ม คือ^{๑๕}

(๑) อายตนะภายใน ๖ หมายถึง ช่องทางรับรู้ หรือแดนติดต่อกับอารมณ์ที่มีอยู่ ภายในตัวมนุษย์ มี ๖ ช่องทาง คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

(๒) อายตนะภายนอก ๖ หมายถึง แดนติดต่อกับภายนอก หรืออารมณ์ที่ถูกรับรู้ซึ่งเป็นของคู่กันกับอายตนะภายใน มี ๖ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์

(๓) วิญญาณ ๖ หมายถึง ความรู้แจ้งอารมณ์ หรือความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่ออายตนะ ภายในและภายนอกมากระทบกัน มี ๖ อย่างตามช่องทางที่รับรู้ คือ วิญญาณทางตา (จักขุวิญญาณ) วิญญาณทางหู (โสต-วิญญาณ) วิญญาณทางจมูก (ฆานวิญญาณ) วิญญาณทางลิ้น (ชีวาหาวิญญาณ) และวิญญาณทางใจ (มโน-วิญญาณ)

(๔) ผัสสะ ๖ หมายถึง การถูกต้อง การกระทบ หรือความประจวบพร้อมกันแห่ง องค์ประกอบ ๓ อย่าง คือ อายตนะภายใน อายตนะภายนอก และวิญญาณ ทำให้เกิดผัสสะ มี ๖ อย่าง คือ ผัสสะทางตา (จักขุสัมผัส) ผัสสะทางหู (โสตสัมผัส) ผัสสะทางจมูก (ฆานสัมผัส) ผัสสะทาง ลิ้น (ชีวาหาสัมผัส) ผัสสะทางกาย (กายสัมผัส) และผัสสะทางใจ (มโนสัมผัส)

(๕) เวทนา ๖ หมายถึง การเสวยอารมณ์ หรือความรู้สึกที่เป็นสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ อันสืบเนื่องมาจากการมีผัสสะทางอายตนะนั้นๆ มี ๖ อย่าง คือ เวทนาเกิดจากผัสสะทางตา (จักขุ สัมผัสชา เวทนา) เวทนาเกิดจากผัสสะทางหู (โสตสัมผัสชา เวทนา) เวทนาเกิดจากผัสสะทางจมูก (ฆานสัมผัสชา เวทนา) เวทนาเกิดจากผัสสะทางลิ้น (ชีวาหาสัมผัสชา เวทนา) เวทนาเกิดจากผัสสะ ทางกาย (กายสัมผัสชา เวทนา) และเวทนาเกิดอันเกิดจากผัสสะทางใจ (มโนสัมผัสชา เวทนา)

ในบรรดาอายตนิกรรมทั้ง ๕ กลุ่มเหล่านี้ ธรรมใน ๓ กลุ่มแรก คือ อายตนะภายใน อายตนะภายนอก และวิญญาณ ถือว่าเป็นธรรมที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน (สหชาติธรรม) หมายความว่า ต้องมีการประจวบพร้อมกัน กระบวนการรับรู้จึงสำเร็จ จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ เช่น เมื่อตา กระทบกับรูป แต่ขาดวิญญาณ การรับรู้ก็เกิดขึ้นไม่ได้ เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่ ๔ คือ ผัสสะ เป็นชื่อที่ใช้ เรียกอาการที่อายตนะภายใน อายตนะภายนอก และวิญญาณ มาประจวบพร้อมกัน ถ้าขาดส่วนใด ส่วนหนึ่งก็ไม่เกิดผัสสะ สำหรับกลุ่มสุดท้าย คือ เวทนา เป็นกลุ่มแสดงถึงการเสวยอารมณ์ที่สืบทอดมา

^{๑๔} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๑๓๖/๑๓๕-๑๘๐.

^{๑๕} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๔๒๘-๔๓๑/๔๘๗-๔๙๐.

จากการมีผัสสะอีกทีหนึ่ง อาจจะเป็นความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ ก็ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “จักขุวิญญาณ...เกิดขึ้นเพราะอาศัยจักขุ และอารมณ์คือรูปความประจวบกันแห่งธรรมทั้ง ๓ เป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัย แห่งเวทนาจึงเกิด...”^{๑๖}

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๓.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นกิจกรรมของสังคมมนุษย์ เกิดขึ้นมาควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้สังคมมนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุข โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กิจกรรมหรืองานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในทางทฤษฎีได้มีผู้ให้ความหมายของ การบริหารไว้มากมายหลายแนวคิด ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ ได้กล่าวถึงการบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และ ประสิทธิภาพ (Effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (Administrative Functions) อย่างน้อย ๔ ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๑๗}

เสนาะ ตีเยาว์ อธิบายความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นการทำงานร่วมกับคนและอาศัยคนอื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยแยกลักษณะของการบริหารออกเป็น ๕ อย่าง คือ มีการทำงานร่วมกับคน มีเป้าหมายขององค์การร่วมกัน สร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในโลกให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องทำให้งานขององค์การบรรลุเป้าหมาย นั่นคือสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นแก่ลูกค้า ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะเดียวกันต้องสร้างความพอใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน^{๑๘}

เฮอเบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) ให้ทัศนะของการบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ความหมายของการบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีลักษณะ คือ^{๑๙}

- ๑) เป็นกิจกรรมกลุ่มไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง
- ๒) โดยที่สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันทำอย่างประสานสัมพันธ์กันไม่ใช่ต่างคนต่างทำ
- ๓) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทั้งที่เป็นเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายองค์การและเป้าหมายของสมาชิกแต่ละคนซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

^{๑๖} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๐๔/๒๑๓.

^{๑๗} วิโรจน์ สารรัตน์, **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๕๕), ๑๐.

^{๑๘} เสนาะ ตีเยาว์, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), ๑๘.

^{๑๙} Herbert A. Simon, **Administrative Behavior**, (New York: Macmillan, 1947), p. 3.

สรุปได้ว่า การบริหารคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และ ประสิทธิภาพ (Effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (Administrative Functions) ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม

๒.๓.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีทางการบริหารจะช่วยให้ทราบถึงสิ่งที่มีมาก่อนหน้า อันจะช่วยให้เข้าใจถึงสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันได้กระจ่างขึ้น สามารถจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม และหากศึกษาย้อนหลังไปหลายพันปีก่อนอาจพบร่องรอยจากผลงานที่ปรากฏให้เห็นได้จากสิ่งก่อสร้างต่างๆ เช่น การสร้างปิรามิด หรือการสร้างระบบชลประทานของชาวอียิปต์โบราณ เป็นต้น ซึ่งผลงานเหล่านั้นทำให้เกิดข้อคำถามเชิงสงสัยกันว่า ในยุคนั้นพวกเขาใช้หลักการบริหารรูปแบบใดในการสร้างสิ่งต่างๆ เหล่านั้น^{๒๐}

เฟรดเดอริค (Frederick W. Taylor) บิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ เขาเชื่อว่า ปัญหาคนงานทำงานไม่เต็มศักยภาพนั้น สามารถจะแก้ไขได้ด้วยการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจเสียใหม่ กรณีการออกแบบงานนั้นเขาเสนอหลักการไว้ ๔ ประการ คือ^{๒๑}

(๑) ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์กำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด เพื่อทดแทนวิธีการที่คนงานเคยทำกันมาแบบลองผิดลองถูก

(๒) มีการวางแผน เพื่อทดแทนการปล่อยให้คนงานเลือกวิธีการของเขาเอง

(๓) คัดเลือกคนงานที่มีความสามารถ แล้วให้การฝึกอบรมและพัฒนาให้มีการทำงานร่วมกัน

(๔) ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหารและคนงาน เพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด หัวใจสำคัญของหลักการดังกล่าวคือ การกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) จากวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งเรียกกันในปัจจุบันว่า “time and motion study” ด้วยการวิเคราะห์สายพานการทำงานแยกแยะงานออกเป็นส่วนๆ จัดส่วนที่ไม่จำเป็นออกแล้ว กำหนดวิธีการทำงานที่จะช่วยลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย และลดแรงงานในการผลิตลง แต่ให้ผลผลิตตามมาตรฐานที่กำหนด

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) เชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative Sciences) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญ (Management Functions) เกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ

(๑) การวางแผน (Planning)

(๒) การจัดองค์การ (Organizing)

(๓) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding)

^{๒๐} วิโรจน์ สารรัตน์, แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา, ๑๒.

^{๒๑} Frederick, W. Taylor. อ้างใน วิโรจน์ สารรัตน์, แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา, ๑๔.

(๔) การประสานงาน (Coordinating)

(๕) การควบคุม (Controlling)

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เฮนรี ฟาโยล ยังได้จำแนกกระบวนการบริหารออกเป็น ๑๔ ประการ ที่สำคัญ คือ^{๒๒}

(๑) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ฟาโยล ได้เสนอว่า คนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้นซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรยุคปัจจุบันได้

(๒) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการจะได้รับมาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเห็นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

(๓) การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) ประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนทำได้ยากและผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคต ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

(๔) สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์กร ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดในการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือ ความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึง ความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาการติดต่อสื่อสารลดลงและองค์กรจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

(๕) การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชาแต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีผลสำคัญเนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกๆระดับขององค์กร

(๖) การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์กร องค์กรใดที่ไม่มี

^{๒๒} Henri Fayol, อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕), ๗๘-๘๐.

การวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงที่ทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

(๓) หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การ ซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้น เป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

(๔) การออกคำสั่ง (Order) หมายถึง วิธีการจัดการเกี่ยวกับองค์การเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์มากที่สุด และเป็นการจัดหาความพึงพอใจในโอกาสงานให้แก่พนักงาน โดยใช้ผังองค์การ (Organization chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขึ้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง

(๕) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่ม ซึ่งความคิดริเริ่มนี้ถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุลซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

(๖) ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานและทำงานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติผู้นำและเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติอย่างยุติธรรม

(๗) ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) ระบบการให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่ม โดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรม และตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

(๘) ความมั่นคงในงาน (Stability of tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เพื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มว่าจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะ และปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จาก

ทรัพยากรขององค์การ การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น

(๑๓) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การที่จะได้รับ (Subordination of Individual Interests to the Common Interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นผลประโยชน์ของทุกๆ คนหรือของทุกกลุ่มในองค์การในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

(๑๔) ความสามัคคี (Sprit de Corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การ ที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่มงานในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์การ และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภคน และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาความสามัคคี จะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญที่สุดเพราะความสามัคคีคือพลังเมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง

ลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า Posdcorb Model มีรายละเอียดดังนี้^{๒๓}

P = Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์การ และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

O = Organizing หมายถึง เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะอย่าง จะพิจารณาปริมาณงาน คุณภาพงานขนาดของการควบคุม และแบ่งสายงานหลักและสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบควบคู่กันไป

S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าทำงาน เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์การ โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

D = Directing หมายถึง การสั่งการหรือการอำนวยการ เป็นการกำกับดูแลสั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชาโดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชา

CO = Coordinating หมายถึง การประสานงาน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

^{๒๓} Luther Gulick, อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, องค์การและการจัดการ, ๘๖.

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยใช้วงงบประมาณซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมของอนุมัติงบประมาณการเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายโดยนำทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่า ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บุคลากรเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอนเป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร และการบริหารเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาและความรอบคอบให้มากเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการกิจกรรมการทำงานทุกอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหาร คือ การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้างๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติในขณะเดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนให้รอบคอบ โดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดีซึ่งคำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

๒.๓.๓ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดเป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายทำหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้การศึกษานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังที่ กู๊ด (Good) ได้กล่าวถึงการบริหารงานโรงเรียนว่า การสั่งการ การควบคุมดูแลงาน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายทุกประการ^{๒๔} งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา และตามที่ ชวนพงษ์ ลั่นซ้าย ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่ดี และคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญสูงสุดในการบริหารงานตามภารกิจของตนให้สำเร็จและส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์^{๒๕} ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารงานโดยเฉพาะงานด้านวิชาการดังที่ นิพนธ์ กิณาวงศ์ ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการให้บริการทางวิชาการ อันได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการ

^{๒๔} Good. C. V., **Dictionary of education** (3rd ed.), (New York : McGraw-Hill, 1959), p. 541.

^{๒๕} ชวนพงษ์ ลั่นซ้าย, ศึกษาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๑).

จัดการเรียนการสอน งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน งานด้านวัดผลและประเมินผล เป็นต้น ดังนั้นงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนถ้าหากงานวิชาการล้มเหลวแสดงว่า การบริหารงานวิชาการไม่มีประสิทธิภาพ^{๒๖} เพราะการบริหารงานด้านวิชาการนั้นจัดเป็นงานหลักของสถานศึกษา ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษานั้นๆ และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการและการมองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายเป็นต้นไป และได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้คือ^{๒๗}

(๑) เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ดังนั้นเมื่อโรงเรียนมีปริมาณงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่นๆ ก็ย่อมมีมากด้วย

(๒) เป็นตัวกำหนดนโยบายในการบริหารงานโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนในรูปของงบประมาณ หรือวัสดุครุภัณฑ์ก็ตามจะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานที่โรงเรียนมีอยู่โรงเรียนใดที่มีปริมาณงานมากก็ย่อมได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรมาก งานวิชาการจึงเปรียบเสมือนหนึ่งกำหนดทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ทั้งในด้านปริมาณและประเภทของทรัพยากร

(๓) เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาตัดสินคุณภาพของโรงเรียนด้านหนึ่งก็คือ การพิจารณาตัดสินโดยอาศัยผลงานทางวิชาการของโรงเรียน โดยดูจากวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการอันได้แก่ วิธีการสอนของครู และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนและผลสำเร็จของนักเรียน ทั้งในด้านผลการสอนและความสามารถในการทำงานทำได้และจรรยาความประพฤติ สิ่งเหล่านี้จะเป็นเสมือนตัวแทนทำให้ผู้เกี่ยวข้องวัดถึงคุณภาพของการจัดวิชาการของโรงเรียนทั้งในด้านความสำเร็จและทิศทางของการจัด ดังนั้นงานด้านวิชาการเป็นตัวกำหนดหรือตัวจัดงานของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน และที่สำคัญเมื่อไม่มีงานวิชาการแล้วก็จะไม่มีการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจึงควรจัดสิ่งต่างๆ ให้สมดุลเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันและกันที่สำคัญคือไม่เน้นงานด้านอื่นๆ เพียงด้านเดียวจนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคม ก็คือให้การศึกษาแก่เด็กให้มีคุณภาพโดยจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐานเพียงใดคงไม่เน้นเฉพาะด้านอื่นๆ โดยเฉพาะผลงานวิชาการเป็นสำคัญ^{๒๘} และตามที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

วิชิต บุญเลิศ สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนที่มุ่งผลสูงสุดให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร^{๒๙}

^{๒๖} นิพนธ์ กิณวงศ์, **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์, ๒๕๒๖), ๖๘-๖๙.

^{๒๗} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การนิเทศการสอน**, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๓๔), ๑๖.

^{๒๘} อากา บุญช่วย, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**, (กรุงเทพมหานคร: โอเอพรีนดิงเฮ้าส์, ๒๕๓๗), ๓-๔.

^{๒๙} วิชิต บุญเลิศ, **ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา**

สุจิตรา เรืองวุฒิชนะพีช ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดการบริหารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ จากบุคลากรหลายฝ่ายร่วมมือกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามที่รัฐกำหนดไว้โดยจะต้องพัฒนานักเรียนในทุกด้านตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข^{๓๐}

ภิญโญ สาร ได้กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการไว้ดังต่อไปนี้^{๓๑}

(๑) พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบครอบ ให้รู้วัตถุประสงค์ของการสอน รายวิชาที่จะต้องสอนตามหลักสูตรว่ามีอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้างที่ควรนำมาปฏิบัติในการสอนเพื่อเสริมหลักสูตร หรือส่งเสริมความรู้ความเข้าใจวิชานั้นๆ ของนักเรียน

(๒) พิจารณาแบบเรียนหรือหนังสือประกอบโดยรอบคอบ ดูว่าเนื้อหาของแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบตรงกับหลักสูตรเพียงใดบางที่ครูผู้สอนจะต้องเพิ่มเติมแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเองตามความเหมาะสม

(๓) ในกรณีที่มีโครงการสอนอยู่แล้ว ครูจะต้องร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของโครงการสอนด้วย การพิจารณาดังกล่าวควรเปรียบเทียบการปฏิบัติด้วยเพราะบางที่โครงการสอนบางตอนอาจจะปฏิบัติได้ไม่สมบูรณ์ หรือไม่สะดวกที่จะสอนตามลำดับนั้นๆ ซึ่งอาจต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม ถ้ายังไม่มีโครงการสอนก็ต้องให้ครูช่วยกันจัดทำขึ้นใช้ในโรงเรียนด้วยตนเองเพื่อเป็นแนวทางควบคุมการสอนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและตรงเป้าหมายของหลักสูตร

(๔) พิจารณาข้อสอบวิชาต่างๆ ที่เคยจัดสอบมาแล้วเพื่อทราบแนวทางของข้อสอบเพราะโดยปกติข้อสอบจะแสดงวัตถุประสงค์ของการสอนวิชานั้นๆ ออกมาชัดเจนดีกว่าหลักสูตรอีกแนวของข้อสอบจะช่วยครูได้มากในการสอนให้ถูกทิศทาง

(๕) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแบบเรียน ไม่มีประโยชน์เลยถ้าครูไม่เปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อมการปรับปรุงการสอนของครูมีความสำคัญเหนือกว่าการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดให้มีการปาฐกถาในด้านวิชาการ โดยเฉพาะเรื่องวิธีการสอนเป็นครั้งคราว

(๖) ในด้านนักเรียน ควรจัดให้มีการบรรยายของผู้ที่รู้จักกันทั่วไปและมีชื่อเสียง หัวข้อบรรยายก็เกี่ยวกับวิธีการเรียนอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดผลดี

(๗) ควรจัดให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนกันบรรยายพิเศษให้กับนักเรียนทั้งโรงเรียนฟังในการประชุมใหญ่

(๘) ควรนำผลการสอบของแต่ละวิชา แต่ละชั้นมาวิเคราะห์ทุกสิ้นปีการศึกษา

สังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓), ๑๓.

^{๓๐} สุจิตรา เรืองวุฒิชนะ, ความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๕), ๗.

^{๓๑} ภิญโญ สาร, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๗), ๓๒๕-๓๒๖.

(๙) ผู้บริหารควรชักจูงหรือแนะนำให้ครู อาจารย์อ่านหนังสือวิชาการบ้างเป็นครั้งคราวถึงแม้จะเรียนมาแล้วก็ตาม

(๑๐) ควรมีการประชุมครู เพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอนและการเรียนของนักเรียนบ้างอย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง

(๑๑) ผู้บริหารควรไปเยี่ยมห้องเรียนขณะครูกำลังสอนบ้าง ให้รู้ว่าในโรงเรียนครูสอนกันอย่างไรและควรทำเป็นประจำจนครูรู้สึกเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้บริหารเดินตรวจดู

(๑๒) ผู้บริหารควรชักจูงให้ครูที่มีชั่วโมงว่างเข้าไปดูการสอนของเพื่อนครูบ้างจะได้เกิดความคิดใหม่ๆ นำมาปรับปรุงตนเองหรือแนะนำเพื่อน

(๑๓) ผู้บริหารไม่ควรแสดงการสอนให้ครูคนอื่น ๆ ดูเพราะอาจผิดพลาดได้พึงระลึกเสมอว่าวิธีการสอนของใครก็ของคนนั้น ยากที่จะเลียนแบบกันได้เพราะบุคลิกของแต่ละคนไม่เหมือนกันและนักเรียนแต่ละห้องก็ไม่เหมือนกัน

(๑๔) ในระหว่างปิดภาคเรียน โรงเรียนควรจัดให้มีการสัมมนาของคณะครูทั้งโรงเรียนเพื่อให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนในบรรยากาศทางวิชาการ ในการนี้โรงเรียนอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาสมทบด้วย

(๑๕) ส่งครู-อาจารย์ไปร่วมอบรมที่ครูสภา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นที่เขาจัดขึ้นเป็นการเปิดหูเปิดตาให้เห็นโลกกว้างขึ้น แทนที่จะเห็นแต่เฉพาะโรงเรียนของตนเองเพียงอย่างเดียว

จากแนวคิดของนักการศึกษาจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องรับผิดชอบเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ อันได้แก่ งานด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ดังนั้นงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน หากงานวิชาการล้มเหลวอาจแสดงถึงการบริหารงานวิชาการไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๓.๔ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารโรงเรียนในด้านต่างๆ นั้นงานบริหารทางด้านวิชาการ นับได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารทั้งหมด เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติ โดยผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารงานด้านวิชาการ ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ แม้ว่าจะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงงานบริหารที่สนับสนุนให้งานวิชาการของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เพราะหัวใจที่สำคัญของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นก็คือ เป็นสถานที่ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม อาชีพ ให้กับผู้เรียนให้เป็นคนเก่งคนดี และให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่นักการศึกษาได้ให้ทัศนะคติถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ทัศนะว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และ

การจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้นๆ^{๓๒}

สมิธ (Smith) ได้จัดลำดับถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมี ๗ ด้าน คือ^{๓๓} (๑) งานด้านวิชาการ ร้อยละ ๔๐ (๒) งานด้านบุคลากร ร้อยละ ๒๐ (๓) งานด้านกิจการนักเรียน ร้อยละ ๒๐ (๔) งานด้านการเงิน ร้อยละ ๕ (๕) งานด้านอาคารสถานที่ ร้อยละ ๕ (๖) งานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ ๕ (๗) งานด้านธุรการ ร้อยละ ๕

สมคิด โฉมไสว ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการนับว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งในโรงเรียนเพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความคิดแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์และอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^{๓๔}

มิลเลอร์ (Miller) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นหัวใจของโรงเรียนที่สำคัญมาก ได้แก่ การจัดโปรแกรมการเรียน และการปฏิบัติตามโปรแกรมนั้น ตลอดจนการวัดผล เพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการบริหารในการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีนั้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยไม่ได้^{๓๕}

สรุปจากแนวคิดดังกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ เป็นงานหลัก ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารงานด้านวิชาการ ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ แม้ว่าจะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน เป็นงานบริหารที่สนับสนุนให้งานวิชาการของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เพราะหัวใจสำคัญของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นคือ เป็นสถานที่ฝึกอบรม คุณธรรม จริยธรรม อาชีพให้กับผู้เรียนให้เป็นคนเก่งคนดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒.๓.๕ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

หลักสูตรการเรียนการสอน

ชูศรี สุวรรณโชติ ได้กล่าวถึง หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ผู้สอนสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นมวลมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคต ตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษา^{๓๖}

อมรา เล็กเริงสินธุ์ ได้กล่าวถึง หลักสูตร หมายถึง สิ่ง ๕ ประการต่อไปนี้^{๓๗}

^{๓๒} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๔๓), ๑.

^{๓๓} Smith, E. W., *The educational encyclopedia*, (New Jersey: Prentice-Hall, 1961), p. 170.

^{๓๔} สมคิด โฉมไสว, ความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๖), ๒๔.

^{๓๕} Miller, V, *The public administration of school*, (New York: Macmillan. 1965), p. 21.

^{๓๖} ชูศรี สุวรรณโชติ, *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๔), ๔๑.

^{๓๗} อมรา เล็กเริงสินธุ์, *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐), ๕.

- (๑) รายวิชาที่ใช้สอน
- (๒) มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน
- (๓) แผนงานหรือโครงการซึ่งเป็นข้อกำหนดในการจัดการศึกษา
- (๔) กิจกรรมการเรียนการสอน
- (๕) สื่อกลางในการนำผู้เรียนไปส่งจุดหมายปลายทาง

อึ้ง บัศรี ได้กล่าวถึง แผนที่ใช้ออกแบบจัดขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้^{๓๘}

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน คือ การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน โดยมีความรอบรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และประเมินสถานภาพสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการนิเทศติดตามและนำผลประเมินการใช้หลักสูตรมาวางแผนพัฒนา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

การเรียนการสอน

องค์ประกอบหลักของการเรียนการสอนในสถานศึกษาจะประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา

ผู้สอน หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำการโรงเรียนสอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการสอน รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้และชี้แนะแนวทางในการแสวงหาความรู้

บทเรียน หมายถึง การการสอนจะสอนอะไร สอนอย่างไร โรงเรียนจึงต้องมีหลักสูตรกำกับไว้ในการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน นับว่าเป็นความสำคัญที่ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่จุดหมาย^{๓๙}

การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการสอนที่ครูนำมาสอนประกอบด้วย การอธิบาย การตั้งคำถาม การสาธิต การมอบหมายกิจกรรมให้ปฏิบัติซึ่งแยกออกเป็น ๔ ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์สถานที่ที่ใช้ในการสอนและด้านการวัดและประเมินผล^{๔๐}

สรุปได้ว่า การเรียนการสอน คือ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จัดให้มีห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัด

^{๓๘} อึ้ง บัศรี, **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร: เอร่าวัฒนาการพิมพ์, ๒๕๕๒), ๖.

^{๓๙} ปรียาพร วงศ์โรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๓๒), ๗๔.

^{๔๐} พิชรพรรณ คำหงส์, **ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ ที่มีต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา** เขตพื้นที่การศึกษาระยอง-แกลง ปีการศึกษา ๒๕๕๘, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๙), ๕๓.

กระบวนการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการนิเทศติดตามและนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

การใช้สื่อการเรียนการสอน

อัมภา บุญช่วย ได้เพิ่มเติมความหมายของสื่อวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่^{๔๑}

(๑) หลักสูตร แม่บท ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓) ซึ่งได้ระบุหลักการ โครงสร้าง จุดหมาย และแนวทางดำเนินการไว้อย่างชัดเจนซึ่งผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ต้องทำความเข้าใจเพื่อนำไปใช้อย่างถูกต้อง

(๒) คู่มือและแผนการสอน ซึ่งจะเป็เอกสารที่เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการวัดผลและประเมินผล แผนการสอนของกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เป็นต้น

(๓) หนังสือสำหรับนักเรียนซึ่งนับว่าเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่ง ประกอบด้วย หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ้างอิง เป็นต้น

(๔) สื่อการเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เร้าความสนใจใช้อธิบายประกอบเนื้อหา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น สื่อประเภทวิธีการ เทคนิคการสอน วัสดุ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการสอน เป็นต้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึง ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่^{๔๒}

ฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

(๑) ทำความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญโดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน

(๒) มีนโยบายวางแผนจัดโครงการผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน

(๓) มีความรู้ความสามารถ ช่วยจัดและช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการเรียนการสอน

(๔) จัดให้มีอาคารสถานที่งบประมาณ บุคลากรฝ่ายงานสื่อการเรียนการสอน

(๕) มีการควบคุม กำกับ ดูแล การใช้ การผลิต และการบำรุงรักษาให้มีสภาพใช้การได้เสมอ

ฝ่ายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบงานด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรง มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ส่งเสริมสนับสนุน ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน และครูผู้สอนที่จะใช้บริการสื่อการเรียนการสอน

^{๔๑} อัมภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, ๙๙.

^{๔๒} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การเทคนิคการสอน, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๓๔), ๒๔๕.

(๒) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา สื่อทัศนูปกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสม

(๓) บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมด้านสื่อการสอนของโรงเรียน

(๔) รับผิดชอบ เก็บรวบรวม ดูแล บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา

(๕) ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา

(๖) เสนอและรับผิดชอบโครงการผลิต และจัดหาสื่อการสอน ตลอดจนประเมินผล และรายงานผลการใช้สื่อการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การใช้สื่อการเรียนการสอน คือ การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีการศึกษาวิเคราะห์และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นจัดหาหรือผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผลิตและนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้โดยมีเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และนำผลประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

การวัดผลและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนด้วยตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่วัดนั้นๆ เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่างๆ ผลที่ได้จากการวัดผลจะเป็นตัวเลขเป็นการวัดปริมาณ^{๔๓}

อำภา บุญช่วย ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดผลและประเมินผล คือ การส่งเสริมให้รู้จักวิธีการวัดผลและประเมินผล นอกจากนั้นตัวผู้บริหารเองต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะจะเข้าใจและสามารถแนะนำครูผู้สอนได้ ผู้บริหารจะต้องช่วยบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลต่างๆ โดยสรุปในแง่การบริหารจัดการประเมินผลการศึกษา มีความจำเป็น ดังนี้^{๔๔}

(๑) เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาบทเรียนใหม่

(๒) เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเรียน และการจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ

^{๔๓} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๔), ๑๖๖.

^{๔๔} อำภา บุญช่วย, การบริหารวิชาการโรงเรียน, ๑๓๑.

(๓) เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในการปกครองตนเอง และช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

(๔) เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบชั้นการศึกษา และแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่น

(๕) ช่วยให้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของผู้เรียน จะได้ช่วยวิเคราะห์ความเด่นด้อยของนักเรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวการเรียนอาชีพแก่ผู้เรียน

(๖) ช่วยให้ฝ่ายบริหารได้ทราบข้อมูล เพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่แนวทางปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครู และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศครูใหม่

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล มีความรอบรู้และกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูฝึกอบรมและวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล สามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นขั้นตอนที่กระทำเพื่อให้คำชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานแก่ครู และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานอีกทางหนึ่ง เพราะการนิเทศการศึกษาสามารถช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น และสามารถทำงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งในปัจจุบันงานด้านวิชาการต่างๆ มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นรวมถึงแนวคิดในการเรียนการสอน และจำนวนของครูและผู้บริหารที่ขาดประสบการณ์ก็มีเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับผู้บริหารที่ควรจะได้รับการศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป^{๔๕} การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารที่จะต้องจัดให้มีขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

^{๔๕} กิติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: อักษรพิพัฒน์ จำกัด, ๒๕๕๑), ๒๖๑.

ลัทธิศักดิ์ นิระทัย ได้ให้ความหมาย การนิเทศการศึกษา หมายถึง การกระทำทุกสิ่งของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือและร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้สามารถปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๔๖}

สัจด์ อุทรานันท์ ได้กล่าวขั้นตอนในการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ๕ ประการดังนี้^{๔๗}

(๑) การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นนำเอาปัญหาวิเคราะห์สาเหตุ กำหนดจุดประสงค์ การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่างๆ รับผิดชอบ

(๒) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ อาจดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ หรืออาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้

(๓) ดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในขณะที่ผู้รับการนิเทศไม่ต้องลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับความรู้แล้ว ผู้นิเทศก็จะทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของงานส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

(๔) การเสริมสร้างกำลังใจให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานนิเทศ ผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศจะทำการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่งคือ ผู้บริหารซึ่งจะต้องสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทั้งผู้ให้และผู้รับ

(๕) การประเมินผลการนิเทศ การดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัย

ชาลี มณีสรี ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานร่วมกันไม่มีการแบ่งกลุ่มว่าใครมีอำนาจศักดิ์ศรีเหนือกว่าใคร และมุ่งส่งเสริมขวัญกำลังใจเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรของโรงเรียนตลอดเวลาที่ประจำการเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ^{๔๘}

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีความรอบรู้ ทักษะการนิเทศการศึกษา มีการนิเทศงานวิชาการ ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา โดยมีการติดตามและนำผลประเมินการนิเทศการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครูให้บรรลุเป้าหมาย

๒.๓.๖ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีโดยหลักพุทธศาสนา ผู้บริหารหรือนายที่ดีย่อมมีศีล สมบัติ และปัญญา กล่าวคือ เป็นคนที่มีศีลกำกับตัวกำกับใจ เพื่อให้มีความรู้จักผิด ชอบ ชั่ว ดี ทำให้รู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ การมีสมบัติที่ดี จะทำให้ผู้บริหารมุ่งมั่นในการทำงานได้สำเร็จอย่างมีสติด้วยดี และรวดเร็ว การใช้ปัญญาหรือความรู้ที่ชอบด้วยเหตุและผลอันกว้างไกล ทำให้สามารถแก้ปัญหาและ

^{๔๖} ลัทธิศักดิ์ นิระทัย, การบริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ ๒, (นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วิทยาเขตกำแพงแสน, ๒๕๓๓), ๒.

^{๔๗} สัจด์ อุทรานันท์, การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย, (รายงานวิจัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), ๑๒๕.

^{๔๘} ชาลี มณีสรี, การนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, ๒๕๔๒), ๑๙.

สร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ดีกว่าคู่แข่ง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความอยู่รอด ความมั่นคง และการพัฒนาองค์การอย่างมีประสิทธิภาพในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วและรุนแรง นอกจากนี้หลักการของศาสนาอื่นๆ ก็สามารถนำมาใช้ได้ในบริบทของแต่ละศาสนา เช่นเดียวกับพุทธศาสนา

คุณธรรมของผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะเป็นต้นแบบของการประพฤติปฏิบัติของคนในองค์กร หากผู้บริหารมีคุณธรรม องค์กรก็จะมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณธรรม คนในองค์กรก็จะถูกหล่อหลอมให้มีคุณธรรมไปด้วย และเมื่อองค์กรเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ผู้เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร หรือ Stakeholders ขององค์กรก็จะมีแต่ความศรัทธา เชื่อมั่น และความจงรักภักดีต่อองค์กร ให้การสนับสนุนต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ความยั่งยืนขององค์กรนั่นเอง เข้าทำนองที่ว่า “ซื้อกินไม่หมด คัดกินเดี๋ยวเดียว”

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหาร เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถจะปฏิบัติให้ได้รับผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพนั้น มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาค้นคว้าและรายงานไว้ดังนี้

วิจิตร วรุตยางกูร ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนได้ดังนี้^{๔๙}

(๑) ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่นๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ คุณสมบัติด้านนี้ประกอบด้วยลักษณะต่างๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน สามารถตัดสินใจและจูงใจคน มีความรับผิดชอบฉลาดและไหวพริบดี มีความอุตสาหะ วิจารณ์ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดี และมีความเป็นประชาธิปไตย

(๒) มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experience) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหารโดยเฉพาะ เช่น มีความรู้และประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงานและรู้เท่าทันเหตุการณ์

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ดี (Human Relationship) ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญๆ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผยและเป็นกันเอง

(๔) มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ได้แก่ ความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรม มีสุขภาพดี (Healthy) คือ มีสุขภาพกาย (Physical health) และสุขภาพจิตดี (Mental health) สุขภาพจะเป็นเครื่องเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อ้างถึงใน เฉลิมชัย สมท่า ได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารมืออาชีพ” โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ ๖ ประการ คือ^{๕๐}

^{๔๙} วิจิตร วรุตยางกูร และสุพิชญา ธีระกุล, การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (สมุทรปราการ: ขนิษฐาการพิมพ์, ๒๕๓๘), ๒๙.

^{๕๐} เฉลิมชัย สมท่า, การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗), ๙.

(๑) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการบริหารงานบุคคลตามแนวคิดของศาสนา และการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

(๒) การเป็นผู้นำในการจัดระบบ ในเรื่อง การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดและใช้สารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

(๓) การเป็นผู้นำในด้านวิชาการ ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

(๔) การเป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ ในเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารความขัดแย้ง บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่

(๕) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม และการบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

(๖) การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในเรื่องการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีลักษณะเด่นด้านความเป็นผู้นำในด้านต่างๆ เช่น ผู้นำด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านพัฒนาตนเองผสมผสานกัน เพื่อบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ได้ตลอดเวลา มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการครองตน ครองคน และครองงาน พัฒนาตน พัฒนาคน พัฒนางาน ให้ทันเหตุการณ์และทันสมัยมีอุดมการณ์ มีความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการทางด้านการศึกษา ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งรวบรวมเป็นเรื่องสำคัญๆ ไว้ ๔ ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

๑) คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

ผู้บริหารที่พึงประสงค์ ควรมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง ซึ่งลักษณะความเป็นผู้นำมีความแตกต่างจากลักษณะของผู้บริหารบางประการ นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายและความแตกต่างระหว่างผู้นำและผู้บริหารไว้ดังนี้

ภิญโญ สาร แสดงความแตกต่างระหว่าง “ผู้นำ” กับ หัวหน้าหรือผู้บริหารว่าทั้งสองสถานภาพนี้อาจจะมีอยู่ในคนๆ เดียวกันได้ แต่ก็ไม่จำเป็นเสมอไป หัวหน้าหรือผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่ง แต่อาจไม่ใช่ผู้นำที่แท้จริงของกลุ่ม ผู้นำที่แท้จริงอาจเป็นคนอื่น ซึ่งไม่ใช่หัวหน้าหรือผู้บริหารแต่เขามีอำนาจ อิทธิพลและมีความสามารถจูงใจคนให้ประพฤติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ทั้งๆ ที่เขาไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่งใดๆ ทั้งสิ้น^{๕๑}

^{๕๑} ภิญโญ สาร, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ศ.ส การพิมพ์, ๒๕๒๓), ๓๔๕.

พวยม วงศ์สารศรี กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บังคับบัญชา สั่งการ รวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกเข้าด้วยกัน ผู้นำจะมีส่วนช่วยให้องค์กร กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานและดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปคุณลักษณะของผู้บริหารด้านผู้นำที่ดีว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความคิดริเริ่มในงานใหม่ เป็นนักปรับปรุง เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือที่ดี เป็นผู้ประสานงานที่ดี มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีความกล้าหาญ และเป็นผู้ที่มีศีลธรรมดี

๒) คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ

คุณลักษณะด้านวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างมาก มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน นักบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ให้แนวคิด ให้ความรู้ทางวิชาการไว้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราคูล ได้แบ่งความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารในการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ ๓ ประการ^{๕๒}

(๑) ความรู้ที่นำไปสู่ความคล่องตัว และควมมีเสน่ห์ของนักบริหาร (Technical Skill) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ ความรอบคอบในการตรวจตราหนังสือ การจัดสำนักงานให้สวยงาม เป็นต้น

(๒) ความรู้ที่นำไปสู่การเป็นนักบริหารโดยวิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พัฒนาการของมนุษย์ จิตวิทยา โดยการอ่านหรือการร่วมอภิปรายสนทนา

(๓) ความรู้เมื่ออยู่กับคน ได้แก่ การศึกษาพื้นเพภูมิหลังของคน ถิ่นกำเนิด นิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ท่าทางที่แสดงออก อุดมการณ์ สภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนกลุ่มที่เข้าร่วมอยู่

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้สรุปแบบสอบถามของผู้บริหาร จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๔๒ คน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นสำหรับการบริหารงาน ดังนี้^{๕๓}

(๑) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

(๒) มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์

(๓) มีประสบการณ์ ความสามารถ ความรอบคอบ ความรู้กว้างขวาง

(๔) มีความเฉลียวฉลาด และปฏิภาณไหวพริบ

(๕) มีความสามารถในการใช้เหตุผลแก้ปัญหา

(๖) มีความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีความรู้และทักษะเหนือชาวบ้าน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานเฉพาะตำแหน่งเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้^{๕๔}

^{๕๒} นพพงษ์ บุญจิตราคูลย์, ก้าวเข้าสู่การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๐), ๑๗-๒๐.

^{๕๓} สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), ๔.

- (๑) มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ
- (๒) มีความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
- (๓) มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- (๔) มีความเข้าใจนโยบายและแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด
- (๕) มีความรู้ความเข้าใจนโยบายของรัฐบาล ปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารด้านความรู้ คือ มีความรู้ด้านงานธุรการ งานสารบรรณ สามารถปรับสำนักงานของตนให้น่าอยู่ สะอาด เป็นสัดส่วน และมีความเป็นระเบียบ รวมทั้งสามารถเข้าใจกฎระเบียบ ข้อบังคับและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายทั้งของ กรมและกระทรวงเจ้าสังกัด นโยบายของรัฐแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปง่าย ๆ ผู้บริหาร ต้องรู้คน รู้ตน และรู้งาน

๓) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ ซึ่งเกี่ยวกับภาพลักษณ์สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรมที่เป็นลักษณะนิสัย ประจำตัวที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพ ศรัทธาและดูดี (Good Personal) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของ ผู้บริหาร นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

อรุณ รักธรรม ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดีไว้ดังนี้ เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกล้าหาญ มีความเด็ดขาด เป็นผู้มีความแนบเนียน มีกิริยาวาจาที่ ถูกต้องและเหมาะสม เป็นผู้มีความยุติธรรม มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี มีความอดทน กระตือรือร้นในงานที่ทำ ไม่เห็นแก่ตัว มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างมี เหตุผล มีความสงบเสงี่ยม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความจงรักภักดี ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี^{๕๕}

ฉลอง มาปรีดา ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้ที่หวังจะเป็นผู้บริหารที่สมบูรณ์ ควรมี ลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องเป็นผู้ที่ยอมรับความจริง กล้ารับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน เป็นผู้ที่ยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่น เป็นผู้มีความจริงใจ เป็นผู้ที่กำลังเผชิญกับปัญหา มีอารมณ์ขันหัวเราะ หรือมีใบหน้าน่ายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต้องประกอบด้วยความเมตตา มีความสนใจในความเป็นอยู่ของมนุษยชาติ และมีความเห็นอกเห็นใจในความทุกข์ยากของคนอื่น เป็นผู้ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เป็นผู้มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้ใกล้ชิด ปกป้องกันตนโดยไม่ไ่หวงภัยมาใส่ ตัว และพัฒนาตัวเองตั้งอยู่ในความไม่ประมาททุกช่วงของชีวิตทั้งชีวิตราชการ และชีวิตส่วนตัว^{๕๖}

^{๕๕} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๑), หน้า ๖.

^{๕๖} อรุณ รักธรรม, **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓), ๑๙๘ - ๒๐๒.

^{๕๗} ฉลอง มาปรีดา, **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), ๗๙ - ๘๓.

นพพงษ์ บุญจิตตรดุลย์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารต้องมีหน้าตาอึดแอ้ม มือไหว้ ใจพัฒนา แสงหาแนวคิดใหม่ ตั้งใจและทำจริงไม่ชิงหาแต่อาณัติ พึงความคิดของผู้อื่น เร่งรีบกับงานที่ทำ เป็นผู้นำองค์กร อาจหาญต่อกรกับอุปสรรคและไม่ถูกชักด้วยสอพลอ^{๕๗}

จากคุณลักษณะของผู้นำ หรือผู้บริหาร ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย วาจา เช่น มีสมรรถภาพทางร่างกาย ลักษณะท่าทางท่วงที การแต่งกายที่ดีและเหมาะสม รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถบริหารงานหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ส่วนทางวาจาต้องเป็นผู้มีกิริยาวาจาไพเราะ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความคงเส้นคงวา เพื่อที่จะได้เป็นผู้นำพาบุคลากรในหน่วยงานร่วมงานกันไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔) คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน

คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะนำพาให้สถานศึกษาเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ และเทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ กล่าวว่า คุณลักษณะด้านทักษะพิสัยของผู้บริหารเป็นทักษะในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีอย่างน้อย ๓ ทักษะ คือ^{๕๘}

(๑) ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง กระบวนการ วิธีการหรือเทคนิคเฉพาะอย่าง อาศัยความรู้ การวิเคราะห์ การใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้านทักษะนี้เรียนโดยการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ เช่น ทักษะด้านการพูด การเขียน การอ่าน การร่างหนังสือ การเขียนคำสั่ง การสั่งการที่ชัดเจน เป็นต้น

(๒) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และการบริหารงานทุกด้าน ผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดความร่วมมือเกิดการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกันเพราะผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ครูอาจารย์ คณะงาน นักการภารโรง ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และองค์กร และหน่วยงานภายนอก ทั้งที่เป็นหน่วยงานของทางราชการและหน่วยงานเอกชน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือสถาบัน

(๓) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะที่ผู้บริหาร หรือผู้นำต้องมีมากที่สุด เป็นทักษะที่ต้องเข้าใจหน่วยงานของตนในทุกลักษณะ มองเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ทั้งระบบรวมและระบบย่อย และต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในด้านพฤติกรรมศาสตร์อันประกอบด้วย สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง และจิตวิทยา นั่นก็คือผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาสามัญทั่วไป มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน ซึ่งจะทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๕๗} นพพงษ์ บุญจิตตรดุลย์, *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๐), ๔๑.

^{๕๘} ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์, *พฤติกรรมองค์การและการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๐), ๕๑.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียนไว้ ๕ มาตรฐาน ดังนี้^{๕๙}

มาตรฐานที่ ๑ โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เรื่องการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง การใช้ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมอบหมายงานให้บุคลากรทำตามความรู้ความสามารถ การควบคุมกำกับติดตามและนิเทศงาน

มาตรฐานที่ ๒ โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง พัฒนางาน การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและประโยชน์ตอบแทน

มาตรฐานที่ ๓ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ เรื่องการจัดกิจกรรมทางวิชาการ การจัดกิจกรรมแนะแนว บริการสุขภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๔ โรงเรียนประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ เรื่องการประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน

มาตรฐานที่ ๕ โรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ได้แก่ เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการหลากหลายให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นำผลการประเมินไปนิเทศ และพัฒนางานการบริหารเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ คือ เป้าหมายสำคัญของการบริหาร การที่จะให้บรรลุตามมาตรฐานดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องนำแนวความคิดทฤษฎีการบริหารหลายอย่างมารวมผสมผสานกัน ขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนยังคงดำเนินงานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยนำกระบวนการและหลักการบริหารมาใช้พัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ทางหน่วยงานกำหนด

จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ทั้งคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี หรือศึกษาค้นคว้า อบรม พัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าวเพื่อจะได้นำไปพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

^{๕๙} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๒), ๑๗ - ๑๙.

๒.๔ มรรค ๘ กับการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีการกล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

๒.๔.๑ การประยุกต์ใช้หลักมรรคในการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายโรงเรียนวิถีพุทธว่า คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยดำเนินตามมรรค ซึ่งเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตในพระพุทธศาสนา ที่แปลว่าทางอันประเสริฐมีองค์ ๘ ประการ พัฒนาตามหลักไตรสิกขา เน้นหลักในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข มีวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนนั้นคือหลักของมรรค ๘ ประการ^{๒๐}

โรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนในวิถีแห่งปัญญา ที่พัฒนาอย่างบูรณาการในระบบแห่ง ไตรสิกขา สู่ความเป็นพุทธ ผู้เข้าถึงธรรม ทำให้เป็นอิสระ โดยมีชีวิตที่ดี เจริญองาม มีความสุขจริงแท้ และอยู่ร่วมสังคมอย่างสร้างสรรค์เกื้อกูล สามารถนำโลกไปในวิถีที่ถูกต้อง ตามหลักแห่งวิถีแห่งธรรม (ป. อ. ปยุตฺโต)

ความเป็นมา เนื่องจากการประชุมเรื่องหลักสูตรใหม่ เด็กไทยพัฒนา เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวณิช เสนอให้มีการนำหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนา มาบูรณาการการบริหารจัดการในโรงเรียน ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบกระทรวงศึกษาธิการ จึงเริ่มรับสมัครโรงเรียนที่สนใจ และจัดให้มีการปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้เข้าใจ แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ จากที่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสนใจเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงให้มี ผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อจากนั้นจึงได้ประชาสัมพันธ์ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับสมัคร และจัดปฐมนิเทศ โรงเรียนวิถีพุทธ ในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

โรงเรียนวิถีพุทธ เป็นโรงเรียนในระบบปกติทุกระดับ ภายใต้การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขา มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษา โดยเน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงหาปัญญา และมีเมตตาเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาของประเทศ มีแนวการเรียนการสอนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ในการพัฒนาเด็กโดยเน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ซึ่งเป็นการฝึกหัดอบรม เพื่อพัฒนากาย ความประพฤติ จิตใจ และปัญญาอย่างบูรณาการ

ศีล คือ การมีวินัยในการดำเนินชีวิตที่ดีงามต่อตัวเองและผู้อื่น

สมาธิ คือ มุ่งพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ

ปัญญา คือ การมีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิดและแก้ปัญหา

^{๒๐} พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตฺโต), การเริ่มต้นเมื่อคนกินอยู่เป็น, (กรุงเทพมหานคร: วิชาการพิมพ์, ๒๕๔๗), ๑๔.

จุดเด่นของโรงเรียนวิถีพุทธ คือ การมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ลักษณะ “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” การเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นลักษณะการบูรณาการพุทธธรรมในการเรียนรู้ ทั้งความรู้ กระบวนการฝึกปฏิบัติ และมีการวัดประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะนิสัย ศรัทธา ค่านิยม และโดยลักษณะโรงเรียนวิถีพุทธ จะเน้นการจัดสภาพทุกๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญาธรรม ๔ ประการ คือ

- ๑) สัมปรีตสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้
- ๒) สัทธัมมัสสวนะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษา โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี
- ๓) โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี
- ๔) ธัมมานุสัมปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูก

การใช้หลักมรรคจิตวิทยาการแนะแนวเชิงพุทธสำหรับผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ

จุดเริ่มต้นของการพัฒนามนุษย์ คือ การศึกษา มนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้ หากเข้าใจถึงความเป็นจริงของชีวิตและศักยภาพของความเป็นมนุษย์ รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เข้าใจขอบเขตของธรรมชาติ ด้วยการฝึกฝนพัฒนาปัญญาปรับปรุงตนเองมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแนะแนวเชิงพุทธ

จุดเริ่มต้นของการแนะแนวเกิดจากความต้องการของมนุษย์ เพราะมนุษย์ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในบางสถานการณ์บางปัญหาที่เข้ามาในชีวิต ซึ่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องนั้น ต้องไปแก้ที่สาเหตุที่เป็นต้นตอของปัญหา เหตุเกิดที่ไหนต้องไปแก้ที่นั่น ปัญหาที่เป็นเหตุ เช่น

๑. ขาดปัญญา
๒. ขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตน
๓. ขาดความมั่นใจในการพัฒนาตนเอง
๔. ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
๕. ไม่มองเห็นตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ฝึกได้
๖. ขาดแรงจูงใจที่ต้องต่อการพัฒนาตนเอง
๗. ขาดความรู้จักคิด “คิดไม่เป็น”
๘. มีทำที่ไม่ถูกต้องต่อสิ่งทั้งหลายที่เข้ามาในชีวิต

ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่เกิดจากปัจจัยภายในของบุคคล การที่จะผ่านพ้นปัญหาที่เข้ามาในชีวิตได้จำเป็นต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบส่วนบุคคลและกระบวนการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

กัลยาณมิตร เป็นปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นให้ปัจจัยภายในของบุคคลทางานปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการขับเคลื่อนการทำงาน คือ โยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำในโดยแยบคาย คือ การรู้จักคิดเป็น ที่จริงมี ๖ ประการ แต่ที่เน้นมากที่สุดก็คือ “กัลยาณมิตร” กัลยาณมิตรช่วยกระตุ้นให้เกิดโยนิโสมนสิการ เมื่อคนเรารู้จักคิดแล้ว ก็ทำให้เกิดปัญญาที่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้จริง ขั้นแรกเลยทำให้เกิดสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นข้อธรรมแรกของระบบ การดำเนินชีวิตที่ต้งามเรียกว่า “มรรค ๘”

เมื่อกัลยาณมิตรกระตุ้นให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ ความเห็นถูกต้องแล้วก็จะนำไปสู่การกระทำที่ถูกต้องด้วย การปฏิบัติที่ถูกต้องตั้งแต่แรกจึงนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ เมื่อกัลยาณมิตรสามารถกระตุ้นให้เกิดปัจจัยภายในแล้ว หน้าที่ของกัลยาณมิตรควรทำอย่างไรต่อไป

การตรวจสอบหรือการวิเคราะห์บุคคลว่า เราพัฒนาเขาให้ผ่านพ้นอุปสรรคหรือปัญหานั้น เขาขาดอะไรไปบ้าง ทบทวนสิ่งที่ขาด เพื่อเพิ่มเติมให้พร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้วยตนเอง ซึ่งองค์ประกอบที่ ๑ เราจะต้องตรวจสอบกับนักเรียน ดังนี้

๑. ทศนคติเกี่ยวกับประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะของการมองข้อมูล ความพอใจ ไม่พอใจ เป็นเพียงข้อมูลที่นำมาสู่การเรียนรู้เท่านั้นไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งเมื่อเรามองเห็นตามความเป็นจริงแล้วก็นำความรู้ที่เราได้จากความเป็นจริง มีเจตคติที่ดี ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นๆ มาใช้ในกระบวนการแนะแนว

๒. ความไม่มั่นใจในศักยภาพของมนุษย์ คือนักเรียนมีความมั่นใจในตัวเองหรือไม่ เขามีความเชื่อว่าสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้และเห็นว่าต้องพัฒนาตนเองหรือไม่

ถ้าเขามีจิตสำนึกในการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่แล้ว จะส่งผลให้มีความมุ่งมั่น และอุตสาหะเอาใจใส่ในการเรียนรู้ ถ้าเขาขาดจุดนี้ ก็จะไม่เอาใจใส่ในการพัฒนาตนเอง ซึ่งผู้ให้การแนะแนวต้องตรวจสอบดู และพยายามมองให้เห็นปัญหาที่แท้จริง

ความมีเหตุผล คือ การพิจารณาด้วยปัญญา อะไรเป็นคุณเป็นโทษ เป็นประโยชน์ หรือมิใช่ประโยชน์ (โยนิโสมนสิการ) มองสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ด้วยเหตุปัจจัย มุมมองที่เป็นคุณต่อการพัฒนาตนเอง ที่เอื้อต่อจิตใจ การแนะแนวที่มุ่งให้บุคคลรู้จักคิดก่อให้เกิดผลดี คือ ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเมื่อมีความรู้ที่ถูกต้องก็ส่งผลให้มีการปฏิบัติถูกต้องตามไปด้วย ขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่สำคัญก่อให้เกิดผลดีต่อชีวิตของตนเอง

การรู้จัก เป็นการค้นหาความจริงมองเห็นความเป็นจริงของสิ่งนั้น สืบสาวหาเหตุปัจจัย ส่วนแบบที่สอง มองให้เป็นธรรมโอสธเพื่อขโลมจิตใจ ถ้ามองเป็นยาพิษ ต้องพัฒนาวิธีคิดใหม่ด้วยโยนิโสมนสิการ คิดในทางเห็นอกเห็นใจ จิตใจประกอบด้วยเมตตา เป็นการเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับหัวใจ

วินัยชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ การจัดระเบียบชีวิตตนเองและจัดสรรความสุข ให้เกิดขึ้นในสังคม การที่บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ ปฏิบัติตามขอบเขตของสังคมที่กำหนดร่วมกัน จะทำให้เกิดความสงบสุขแก่ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนความร่มเย็นของโลก ถ้ามีวินัยก็สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

กระบวนการที่ช่วยพัฒนาชีวิตมนุษย์ก็คือ การศึกษา การวิจัยชีวิตอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทุกๆ ลมหายใจเข้าออก ทั้งนี้ ต้องทำให้ครบกระบวนการทั้ง ๓ ช่วง คือ ดูว่า คนที่มีปัญหานั้นเขาเป็นอย่างไร เขามีท่าที่ต่อประสบการณ์เข้ามาในชีวิตอย่างไร และปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งนั้นเป็นไปเพื่อการเกื้อกูลคุณภาพชีวิตที่ดีงามหรือไม่ ช่วงที่ ๒ มีการแสดงออกอย่างไร มีการนำเอาข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาชีวิตให้เจริญงอกงามหรือไม่ เป็นวิธีการตรวจสอบได้อีกวิธีการหนึ่ง

หัวใจของการแนะแนวเชิงพุทธ “การคิดเป็น” คือ วิธีการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ รู้เหตุรู้ผล แก่ตามแนวเหตุและผล เป็นการใช้ปัญญานำมิใช่ใช้ตัณหาคือความอยากเป็นตัวนำชีวิต (ปัญญา คือ ความรอบรู้ทั่วถึง) ในขณะที่เราพัฒนาปัญญาอยู่นั้น หากจิตใจยังไม่เข้มแข็งพอ ก็อาจจะเปิดช่องให้อวิชชา ความไม่รู้เข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาตนเองได้ ซึ่งกระบวนการที่ป้องกันอวิชชาก็ คือ การฝึกสมาธิให้เกิดสติให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานสำคัญต่อการพัฒนาปัญญาอย่างยั่งยืน ซึ่งคนเราจะสามารถพัฒนาตนเองได้นั้นจะต้องพัฒนาปัญญาให้อยู่เหนืออิทธิพลของตัณหาที่เข้ามาในชีวิต (ถ้าตัณหา

เข้ามาวิชาจะมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์) ทำให้บุคคลหลงผิด คิดผิด กระทำผิด อันเป็นผลจากค้นหาและ
 อวิชา ขณะเดียวกันก็ส่งผลให้ค้นหาและอวิชามีความเข้มแข็งมากขึ้น ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาวีชีวิต ที่
 ไม่ถูกต้อง เช่น อาศัยอำนาจดลบันดาลจากภายนอก อ่อนวอนขอจากเทพเจ้า หรือใช้ไสยศาสตร์มาเป็น
 พึ่ง หากเราพึ่งพียงจากข้างนอก เราก็จะเสียโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงามต่อไป

ฉะนั้น หลักการแนะแนวทางพระพุทธศาสนานั้น ต้องมุ่งให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญห
 ด้วยตนเอง ตามหลักเหตุและผล ตามหลักอริยสัจ กล่าวคือ ทุกข์ เมื่อเกิดปัญหาต้องเริ่มต้นด้วย
 การศึกษาพิจารณาถึงสาเหตุ ที่เรียกว่า สมุทัย ว่า เหตุแห่งปัญหานั้นอยู่ที่ไหน เมื่อเราพบแล้วก็ทำ
 การกำจัดเหตุนั้นได้ (กำจัดจุดอ่อนของปัญหา) เรียกว่า นิโรธ ขณะเดียวกันก็พิจารณาว่าความต้องการ
 ของเราคืออะไร กำหนดจุดมุ่งหมายแล้ววางวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ วิธีการปฏิบัตินี้ เรียกว่า
 “มรรค” เมื่อรู้แนวทางแล้วก็ลงมือปฏิบัติ หากบุคคลได้ดำเนินการตามกระบวนการเช่นนี้ ก็จะสามารถ
 นำไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนได้ ปัญหาคืออะไร (ทุกข์) มีสาเหตุเกิดจากอะไร (สมุทัย) วิธีการ
 แก้ปัญหาเป็นแบบไหน (นิโรธ) ลงมือปฏิบัติ (มรรค) ^{๒๑}

๒.๔.๒ การประยุกต์ใช้หลักมรรคในการบริหารตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ

วีรบุษ สุทพันธ์ ได้นำเสนอวัตรกรรมการบริหารตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียน
 คลองสองพี่น้อง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ

สภาพของสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดสภาพในทุกๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่าง
 บูรณาการ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาชีวิตให้สามารถกิน อยู่ ดู ฟังเป็นมีวัฒนธรรมแสงปัญญา ทั้งนี้
 การจัดสภาพจะส่งเสริมให้เกิดลักษณะของปัญญาวัตรธรรม ๔ ประการ คือ

สัปปุริสสังสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครูอาจารย์ดีมี
 ข้อมูล มีสื่อที่ดี

สัทธัมมัสสวนะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษาโดยมีหลักสูตร การเรียนการสอนที่ดี

โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี

ธัมมานุวัตรปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้ และดำเนิน
 ชีวิตได้ถูกต้องตามธรรมปัญญาวัตรธรรม ๔ ประการนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักไตรสิกขาได้
 อย่างชัดเจน สำหรับแนวคิดเบื้องต้นของการจัดสภาพในสถานศึกษาที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ

ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษา ร่วมกับผู้ปกครอง และ
 ชุมชน สร้างความตระหนักและศรัทธา รวมทั้งเสริมสร้างปัญญาเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินการ
 โรงเรียนวิถีพุทธร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและผู้บริหารเพียรพยายาม
 สนับสนุนโดยลักษณะต่างๆ และการปฏิบัติตนเอง ที่จะสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการพัฒนาผู้เรียน
 ตามวิถีชาวพุทธ

^{๒๑} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗),

การดำเนินการพัฒนาตามระบบไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)

จุดเน้นการดำเนินการพัฒนา คือ นักเรียนของสถานศึกษา โดยเป็นการพัฒนาตามระบบไตรสิกขาที่เป็นลักษณะบูรณาการ ทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และกิจกรรมวิถีชีวิตต่างๆ ที่ส่งเสริม “การกิน อยู่ ดู ฟังให้เป็น” เป้าหมายการพัฒนาจัดให้มีความชัดเจนที่พัฒนาทั้งองค์รวมของชีวิต ที่จะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ในที่สุด นอกจากการพัฒนาผู้เรียนอันเป็นภาระหลักแล้วสถานศึกษาจำเป็นต้องไม่ละเลยการพัฒนาบุคลากรของตนเองทั้งหมดด้วย เพราะบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ครูและผู้บริหารจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นยังบุคลากรได้รับการพัฒนาตามระบบไตรสิกขามากเท่าไร จะส่งผลดีต่อการช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้นเท่านั้น แนวทางการพัฒนาบุคลากรและลักษณะบุคลากรที่เหมาะสมใน โรงเรียนวิถียุทธจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป การดำเนินการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรตามระบบไตรสิกขานี้จะดำเนินการได้ดีหากในขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ และขั้นตอนสนับสนุนใกล้ชิดดำเนินการได้อย่างดี เพราะต่างเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

จุดเด่นโรงเรียนวิถียุทธ

ใช้หลักไตรสิกขาบริหารสถานศึกษา ใช้หลักไตรสิกขาพัฒนาสถานศึกษา ทำให้เกิดวัฒนธรรมแห่งเมตตา วัฒนธรรมแสงปัญญา สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

หลักธรรม	หลักการ	เป้าหมาย
- ศีล	- ปรับพฤติกรรม	- สันติสุข
- สมาธิ	- ปรับจิตใจ	- ชีวิตสดใส
- ปัญญา	- ปรับวิสัยทัศน์	- ใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิต

ได้กล่าวถึง รายละเอียดตัวชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้าว่า องค์ประกอบคือ หลักบุคลากรมีคุณลักษณะที่ดี องค์ประกอบย่อยคือ ผู้บริหาร ขอบ่งชี้คุณภาพ คือ

๑. มีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม (ลด ละ เลิก อบายมุข) ถือศีล ๕ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

๒. มีพรหมวิหารธรรมประจำใจ

๓. มีความซื่อสัตย์ จริงใจในการทำงาน

๔. มีความเข้าใจที่ถูกต้องในพระรัตนตรัย นบถือและศรัทธาในพระพุทธศาสนา

มีสาระสำคัญว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารทำให้เกิด สัมมาทิฐิ เห็นคุณค่ามรรค ๘ เป็นแบบมาไว้ในโรงเรียน^{๖๒}

สมภาพ ไชโย ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ ๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ๒) ประเมินคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น ๒ กลุ่มคือ (๑) กลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาระบบการ

^{๖๒} วีนุช สุทพันธ์, นวัตกรรมการบริหารตามแนวโรงเรียนวิถียุทธของโรงเรียนคลองสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.

ประกันคุณภาพประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑๔๔ คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศาสนา ๖ รูปและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพ ๔ คน (๒) กลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศาสนา ๓ รูปและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพ ๔ คน และผู้บริหารสถานศึกษา ๑๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ระบบการประกันคุณภาพ คู่มือการใช้ระบบการประกันคุณภาพ แบบประเมินคุณภาพ และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้หลัก อริยสัจ ๔ ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ คือ ๑) การสร้างสัมมาทิฐิต่อการประกันคุณภาพ ๒) การวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษา (ทุกข์) ๓) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของสถานศึกษา ๔) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) ๕) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาของสถานศึกษา ๖) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (นิโรธ) ๗) การพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประกันคุณภาพภายนอก ๘) การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา/การพัฒนาสถานศึกษา และ ๙) การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาคุณภาพ (มรรค) และการตรวจสอบ/ประเมินระบบโดยหลักญาณ ๓

๒. ผลการประเมินคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารมีความเห็นว่าระบบมีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินในด้านความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก^{๖๓}

๒.๔.๓ งานวิจัยที่เสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักมรรค ๘

ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่ใช้วรรณกรรม ในการวิจัยเอกสารประกอบด้วย หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาดูงานสถานศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธที่มีผลงานที่เป็นเลิศ (Best practice criteria) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แบบอุปนัยวิธีได้กระบวนการการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมพื้นฐาน และด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า

๑. โรงเรียนวิถีพุทธ คือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกินอยู่ ดู ฟัง เป็น” คือ มีปัญญารู้เข้าใจในทางคุณค่าแท้ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงปัญญา และมีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิตโดยมีผู้บริหารและคณะครูเป็นกัลยาณมิตรการพัฒนาและ

^{๖๓} สมภาพ ไชโย, “การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ ๔”, วารสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๖), ๔๘.

เน้นการจัดสภาพทุกๆ ด้านเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญาคุณธรรม ๔ ประการคือ ๑) สัมปยุตสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ มีครูอาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี ๒) สัทธัมมัสสวะ หมายถึง เอาใจใส่ ศึกษาโดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี ๓) โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี ๔) อัมมานุสุมปปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตได้ถูกต้องเหมาะสม

๒. สภาพและองค์ประกอบที่มีปัญหาในการจัดการส่งเสริมให้เกิดวิถีพุทธมีประเด็นสำคัญ ที่พบว่า หลักสูตรสถานศึกษา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ของการเรียนการสอนที่โรงเรียนวิถีพุทธควรคำนึงถึงอย่างยิ่ง แนวคิดหนึ่งของการจัดก็คือ การบูรณา การหลักธรรมทั้งที่เป็นความรู้ (K) ศรัทธา ค่านิยม คุณธรรม (A) และการฝึกปฏิบัติหลักธรรม (P) ใน การเรียนการสอนโดยอาจกำหนด ในระดับจุดเน้นหลักสูตรสถานศึกษา ที่แทรกในทุกองค์ประกอบ หรือกำหนดในระดับการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ครูจะนำสู่การจัดการเรียนรู้ต่อไป

และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธตามหลัก มรรค ๘ ในสถานศึกษาต่อไป^{๒๔}

บุญส่ง ผาด่าน ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความพึง พพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนใน กลุ่มปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๙๘ คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัด กำแพงเพชร จำนวน ๑๔ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการ ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ๒ ตัว แบบสเปียร์แมน (Spearman rank-order correlation coefficient) และสรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยวิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้

^{๒๔} ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม, “การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙).

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓ มีกลุ่มอายุ ๓๖-๕๐ ปี ตอบแบบสอบถามจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒ วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตอบแบบสอบถามจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒ และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า อำเภอปางมะค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= ๔.๐๘) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในเขตอำเภอปางมะค่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกเป็นรายด้านที่มีระดับมากที่สุดคือ ด้านปิยวาจา มีค่าเฉลี่ย (= ๔.๑๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านที่มีระดับน้อยที่สุดคือ ด้านทาน มีค่าเฉลี่ย (= ๔.๐๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า อำเภอปางมะค่า พบว่า เพศอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้ง ๔ ข้อ

ข้อเสนอแนะ คือ การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการบริการของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนปางมะค่า อำเภอขามเฒ่าบุรี บุคลากรควรเอาใจใส่ในการบริการโดยเป็นผู้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มุ่งสร้างประโยชน์ส่วนรวมแก่ผู้มารับบริการ อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ ให้ความรู้แก่ผู้มารับบริการอย่างเต็มกำลัง พูดสิ่งที่ดีมีประโยชน์ ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจากับผู้มารับบริการด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน รับฟังความคิดเห็นของผู้มารับบริการด้วยความเต็มใจ ต้องให้ความช่วยเหลือผู้มารับบริการด้วยใจจริง เต็มกำลังความสามารถผู้บริหารควรร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบริการในโรงเรียนที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น การแต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสมแก่การเป็นบุคลากรในโรงเรียน ให้บริการด้วยความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยดี ทำให้เกิดศรัทธาต่อโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า และมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มการศึกษาวิจัยด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายมากขึ้น เช่น มรรค ๘ เป็นต้น^{๖๕}

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญญา สรคุณกร ทำการศึกษาการพัฒนามนุษยตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่าแนวคิดการพัฒนาคนในพระพุทธศาสนาเถรวาทมาจากแนวคิด มนุษย์ หมายถึงผู้ที่มีจิตใจประเสริฐ อันมีร่างกายและจิตใจที่พร้อมมากกว่าสัตว์ประเภทอื่นๆ แต่ด้วยมนุษย์ถูกกิเลสครอบงำจึงต้องฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอจึงสามารถเข้าสู่อริยชนผู้หมดกิเลส และการพัฒนาที่จะทำให้เกิดเช่นนี้ได้คือ การพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา ซึ่งสามารถพัฒนาคนได้ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ศีล สมาธิ จิตใจ และปัญญา โดยมีอริยมรรค ๘

^{๖๕} บุญส่ง ผาด่าน, ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

เป็นกระบวนการขับเคลื่อน จากนั้นจึงเข้าสู่หลักไตรสิกขา หากสามารถปฏิบัติเช่นนี้แล้วจะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และหากสามารถพัฒนาถึงขั้นอริยชนก็จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างแท้จริงตามหลักพระพุทธศาสนา^{๖๖}

พระครูสาครธรรมประสิทธิ์ (พระมหาบุญเลิศ สายเนตร (อภิตโต) ทำการศึกษาหลักธรรมมรรคมีองค์ ๘ ของเจ้าอาวาสวัดในเขตปกครองอำเภอเมืองสมุทรสาคร กล่าวว่ามรรคมีองค์ ๘ เป็นทางสายกลาง ทางสายเอกที่มีองค์ประกอบ ๘ ประการที่ต้องปฏิบัติให้กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงจะมีกำลังส่งจิตของผู้ปฏิบัติให้ถึงความพ้นทุกข์ได้ ซึ่งประกอบด้วยสัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ คือ การดำริชอบ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ สัมมาภังคะ คือ กระทบชอบ สัมมาอาชีวะ คือ อาชีพชอบ สัมมาวายามะ คือ พยายามชอบ สัมมาสติ คือ ระลึกชอบและสัมมาสมาธิ คือ ตั้งจิตมั่นชอบ โดย สัมมาทิฐิ เห็นชอบ หมายถึง เมื่อมีคนมาปรึกษาแนะนำในสิ่งที่ถูกให้ใช้ปัญญาในทางที่สร้างสรรค์ในสิ่งที่ถูกต้องมีความคิดเห็นตามแบบอย่างที่ถูกต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวด้วยการเอาเปรียบผู้อื่นไม่เคยให้ความช่วยเหลือผู้ที่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคม สัมมาสังกัปปะ การดำริชอบ หมายถึง คิดพิจารณาก่อนจะทำอะไรลงไปเพื่อกันความผิดพลาดไม่ปล่อยความนึกคิดให้แล่นไปตามความรู้สึกที่ผิดความดำริหรือความนึกคิดที่เอนเอียงข้างใดข้างหนึ่งในการประกอบสุจริตชอบบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่สังคม สัมมาวาจา เจรจาชอบ หมายถึง จะไม่ใช้คำพูดที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่ดีหรือเสียใจใส่ในการพูดจาที่สุภาพและสอนให้ผู้อื่นพูดจาสุภาพตามไม่เคยใช้คำพูดกำกวมให้ผู้อื่นเข้าใจว่าไม่ผิดเพื่อเอาตัวรอดไม่เคยพูดถากถางแก่ผู้อื่นให้เจ็บใจพูดอ้างอิงหลักธรรมที่เป็นประโยชน์เสมอ สัมมาภังคะ กระทบชอบ หมายถึง หากไม่ได้รับอนุญาตไม่เคยถือเอาของ ๆ ใครไม่เคยร่วมมือกับใครลักขโมยของผู้อื่นไม่เคยยกยอกทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นตนการยกยอกเป็นสิ่งที่น่าละอายมากแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการหลักธรรมท่านมีการตัดสินใจปัญหาที่เที่ยงตรงและเป็นธรรม สัมมาอาชีวะ อาชีพชอบ หมายถึง การค้าขายที่เอารัดเอาเปรียบเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำการไม่เห็นด้วยกับการลักขโมยเห็นว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมายไม่ควรทำการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ผิดไม่ควรทำไม่หลอกลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อในการกระทำที่ผิดเป็นคนปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา สัมมาวายามะ พยายามชอบหมายถึงมีความพยายามไม่ให้ความเกียจคร้านเกิดขึ้นในตนเองมีความพยายามป้องกันไม่ให้อกุศลเกิดขึ้นพยายามไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวด้วยการเอาเปรียบเป็นผู้ประกอบกิจการใดก็ไม่ทอดทิ้งงานนั้นมีความพยายามในการทำงานให้เสร็จในทุกครั้ง สัมมาสติ ระลึกชอบหมายถึง มีสติรู้ตัวอยู่ว่าท่านกำลังทำอะไรอยู่มีสติรู้ว่าสิ่งนี้ไม่ดีไม่ควรทำมีสติรู้ว่าสิ่งนี้ดีควรทำมีสติเสมอในการทำงานรู้ว่าต้องมีสติตื่นอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน และ สัมมาสมาธิ ตั้งจิตมั่นชอบหมายถึง มีสมาธิในการทำงานทุกครั้งประกอบกิจการงานท่านมีสมาธิในการทำงานมากเวลาทำงานท่านมีสมาธิในการทำงานมีจิตที่ไม่วอกแวกมีการเข้ารับการปฏิบัติเจริญสมาธิเป็นประจำ^{๖๗}

^{๖๖} ภัฏฐญา สรคฺคณากร, ศึกษาการพัฒนาตนตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), ๒๐-๓๖.

^{๖๗} พระครูสาครธรรมประสิทธิ์ (พระมหาบุญเลิศ สายเนตร (อภิตโต), หลักธรรมมรรคมีองค์ ๘ ของเจ้าอาวาสวัดในเขตปกครองอำเภอเมืองสมุทรสาคร, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

พระสมุห์พรเลิศ วิสุทฺธสีโล ได้ศึกษามรรคมีองค์ ๘ เพื่อการบรรลุธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่ามรรคมีองค์ ๘ เป็นหลักธรรมที่แสดงถึงทัศนะและปัญญา โดยให้เดินทางสายกลาง อันนำไปสู่ความสงบและความหลุดพ้น มีอยู่ ๘ ประเภท คือ (๑) สัมมาทิฐิ คือความเข้าใจถูกต้อง (๒) สัมมาสังกัปปะ คือความใส่ใจถูกต้อง (๓) สัมมาวาจา คือการพูดจาถูกต้อง (๔) สัมมากัมมันตะ คือการกระทำถูกต้อง (๕) สัมมาอาชีวะ คือการดำรงชีพถูกต้อง (๖) สัมมาวายามะ คือความพากเพียรถูกต้อง (๗) สัมมาสติ คือการระลึกประจําใจถูกต้อง และ (๘) สัมมาสมาธิ คือการตั้งใจมั่นถูกต้อง เป็นหลักธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติทางจิตจึงละเอียดอ่อนลึกซึ้งมากกว่าหลักธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติทางกาย ถ้ามองมรรค ๘ ตามนัยพระพุทธศาสนา คือสิกขา ๓ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญาผู้เจริญตามมรรคมีองค์ ๘ บริบูรณ์แล้วย่อมได้จึงเป็นเหตุให้เกิดวิชชา คือ ความรู้ ความรู้ทั่วถึงตามความเป็นจริง ผู้ปฏิบัติตามหลักมรรคมีองค์ ๘ เพื่อบรรลุธรรม เป็นการทำให้เกิดความสุข เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ การนำหลักมรรคมีองค์ ๘ ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต เป็นหลักธรรมเพื่อนำไปบริหารประเทศ บุคคลในสังคมก็จะเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อให้สังคมเห็นว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญ ช่วยสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น เป็นหลักคำสอนไม่ให้ใช้ความรุนแรงเพื่อให้เกิดความสงบสุขกับตนเอง คลอบคลัว และในสังคม^{๖๘}

ปัญญพร แสนจันทร์ ทำการศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีจุดมุ่งหมายของงานวิจัย คือ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียน ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แสดงความสัมพันธ์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับหลักมรรค ๘ ดังนี้ (๑) ชื่อสัตย์สุจริต สัมพันธ์กับสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ (๒) ใฝ่เรียนรู้ สัมพันธ์กับ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ (๓) มุ่งมั่นในการทำงาน สัมพันธ์กับ สัมมาวายามะ และ (๔) จิตสาธารณะ สัมพันธ์กับ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ^{๖๙}

ลำราญ เพียนอก ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักธรรมมรรคมีองค์แปดของวัยรุ่น พบว่า (๑) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาณ์ดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักกาณ์ดำเนินชีวิตมรรคมีองค์ ๘ ด้านความเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าความเห็นว่าการพึ่งพาตนเองในการทำงานและการเรียนมีความจำเป็น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และมีความเห็นว่าปัญหาและความทุกข์ที่เกิดขึ้นในชีวิตล้วนมีสาเหตุที่ทำให้เกิดทั้งสิ้น ตามลำดับ (๒) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาณ์ดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักกาณ์ดำเนินชีวิตมรรคมีองค์ ๘ ด้านความคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความคิดว่าความเห็นแก่ตัวและความพยายาเป็นสาเหตุของการเบียดเบียนทำร้ายซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความคิดว่า มีความเมตตาและกรุณาต่อผู้อื่นเสมอ และมีความคิดว่าควรใช้ความพยายามที่จะหักห้ามใจตนเองในสิ่งยั่วยุยเย้ายวนใจ ตามลำดับ (๓)

^{๖๘} พระสมุห์พรเลิศ วิสุทฺธสีโล. การศึกษามรรคมีองค์ ๘ เพื่อการบรรลุธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

^{๖๙} ปัญญพร แสนจันทร์. “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖”, *การประชุมวิชาการระดับชาติ SMARTS*, ครั้งที่ ๕, (กรกฎาคม ๒๕๕๘).

ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านการพูด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ชอบพูดความจริงกับผู้อื่นเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การพูดจาสุภาพอ่อนโยนต่อทุกคน และการเป็นคนชอบพูดไกล่เกลี่ยให้ผู้อื่นเข้าใจดีต่อกัน ตามลำดับ (๔) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่นในระดับ อุดมศึกษาตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านการกระทำ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อปรากฏว่า การเรียนหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีความเอื้ออาทรและช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ และการกระทำผิดพลาดแล้วกล้ายอมรับความผิดนั้นเสมอ ตามลำดับ (๕) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านการเลี้ยงชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อปรากฏว่า การรักษาสมบัติส่วนรวมเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การรักษาสมบัติส่วนตัวเป็นอย่างดี และการดำเนินชีวิตด้วยความสุจริตและเป็นธรรม ตามลำดับ (๖) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่นในระดับ อุดมศึกษาตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านความเพียร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีความเพียรพยายามกระทำการสิ่งต่างๆ ที่ถูกต้องเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามเป้าหมาย และเมื่อมีปัญหาทางการเรียนหรือการกระทำกิจกรรมได้พยายามแก้ไขปัญหานั้นได้จนสำเร็จ ตามลำดับ (๗) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่นในระดับ อุดมศึกษาตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านสติการระลึกรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีสติในการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีสติรู้เท่าทันความคิดของตนเอง และมีสติรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง ตามลำดับ และ (๘) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่นในระดับ อุดมศึกษาตามหลักการดำเนินชีวิต มรรคมีองค์ ๘ ด้านสมาธิความตั้งมั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีความยินดีและตั้งใจในการทำ ความดี อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีความเชื่อมั่นในตนเองเสมอ สามารถใช้สมาธิควบคุมจิตใจและอารมณ์ของตนเองได้ ตามลำดับ^{๗๐}

วนิดา ขำเขียว ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านการพัฒนามนุษย์จากองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่า องค์ความรู้ในการพัฒนามนุษย์ที่ปรากฏในพระสูตรหรือพระสูตรตันตปิฎกนี้สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ในฐานะที่เป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์และเป็นทางสายกลางประกอบด้วยองค์ธรรม ๘ ประการสามารถนำมาจัดเป็นระบบการฝึกอบรมแบบช่วงกว้างๆ ได้ ๓ ทาง ซึ่งเรียกว่า ไตรสิกขา มี ศีล สมาธิ ปัญญา ทุกองค์ประกอบต้องทำพร้อมกันเพื่อเข้าถึงจุดหมายเดียวกัน คือ ความสิ้นทุกข์และเข้าถึงพระนิพพาน จากการวิเคราะห์มรรคมีองค์ ๘ ทำให้เห็นว่าการพัฒนาปัญญาเป็นเรื่องสำคัญ การพัฒนาทั้ง ๓ ทางคือ ศีล สมาธิ ปัญญา ต้องพัฒนาร่วมกันไปและต้องทำสม่ำเสมอต่อเนื่องกันไปจึงจะบังเกิดผล โดยเฉพาะการพัฒนาศีลนั้นมีใช้จะมีผลต่อบุคคลเท่านั้นยังมีผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพราะมนุษย์เป็นส่วนย่อยที่ประกอบในสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนามนุษย์ตามแนวทางของ

^{๗๐} สำราญ เพียนอก, การดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่น, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

พระพุทธศาสนาจึงสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ตามหลักการพัฒนามนุษย์ของตะวันตกที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาที่ต้องครอบคลุมทั้งในด้านกาย อารมณ์ สังคม และปัญญา^{๗๑}

ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ได้ศึกษาบริบทและการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมพื้นฐาน และด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักมรรค ๘ ในสถานศึกษาต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจในการประยุกต์หลักมรรค ๘ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน^{๗๒}

มนตรี พุดซ้อน ได้ศึกษา “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จากกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๘ คน เป็นเพศหญิง ๑๓๑ คน มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๕ - ๑๖ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก การวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า มีทัศนคติอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน ทั้ง ๕ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งในด้านที่มีทัศนคติมากที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล การเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษาระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของโรงเรียนขาดการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียน ผู้บริหารขาดความเข้าใจในการใช้สื่อ สื่อไม่เหมาะสมกับบทเรียนในแต่ละวิชาครูไม่ชอบใช้สื่อประกอบ หรือจัดหาสื่อล่วงหน้าเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลผู้เรียน การกำหนดแนวทางการประเมินไม่ชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการประเมิน และ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดการวางแผน ผลิต จัดหา และใช้สื่ออย่างเป็นระบบ ขาดการส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่องขาดความร่วมมือในการผลิต จัดหา และพัฒนาสื่อ ขาดสื่อที่ทันสมัยในกิจกรรมการเรียนที่ทันสมัยและ ด้านการนิเทศการศึกษา ความร่วมมือประสานงาน ของ

^{๗๑} วนิดา ข้าเขียว, การวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านการพัฒนามนุษย์จากองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓, ๑๘๐.

^{๗๒} ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม. “การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพะเยา, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒, (๒๕๕๙).

บุคลากรภายในยังมีน้อย การให้ความเข้าใจ ความรู้ ในระบบการนิเทศ และการมอบหมายงานนิเทศ ที่ชัดเจน พร้อมกับการส่งเสริมการนิเทศอย่างต่อเนื่อง^{๗๓}

ถาวร ดอนจันทร์โคตร ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ยกเว้นด้านการแนะแนว มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการ ดำเนินงานวิชาการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑^{๗๔}

พระเจริญพงษ์ ธมฺมทีโป (วิชัย) ศึกษาเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนมจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทุกข์ (การมีส่วนร่วมศึกษาสภาพปัญหา) กับด้านมรรค (การมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสมุทัย (การมีส่วนร่วม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา) กับด้านนิโรธ (การมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษา) อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และสถานภาพการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัันมี การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ไม่แตกต่างกัน ปัญหาอุปสรรคในการบริหารแบบมี ส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ พนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ไม่ชอบการเข้าร่วมประชุม ขาดความรู้ความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบัน ตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลง ทางด้านการศึกษา ขาดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดเป้าหมายในการ บริหารจัดการศึกษา ขาดการพึงเหตุผล มีความเห็นแตกต่างในแนวทางการแก้ปัญหาถือความคิดตน เป็นใหญ่ไม่ยึดถือมติที่ประชุม ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ควรมีการสำรวจปัญหาของท้องถิ่น และปัญหาของสถานศึกษา นำเสนอที่ประชุมปรึกษาสภาพ

^{๗๓} มนตรี พุดซ้อน, การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านนา จังหวัดนครนายก, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๗๔} ถาวร ดอนจันทร์โคตร, การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี, ๒๕๕๕).

ปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาแนวทาง กำหนดแนวทาง และจุดประสงค์การจัดการศึกษาร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ตระหนักเห็นความสำคัญของการศึกษาสถานศึกษาควรกำหนดกรอบบทบาทหน้าที่ และชี้แจงแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรมีการจัดอบรมชี้แจงให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับทราบบทบาทหน้าที่ของตน^{๗๕}

พระครูปลัดจรัญ ฐานิสโร (เหลื่องตรีชัย) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐๘ คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๘๑.๕ มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๔๐ ปี ร้อยละ ๔๗.๒๐ และส่วนใหญ่เป็นผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ ๖๖.๖ มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑ - ๒๐ ปี ร้อยละ ๒๗.๗ เป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน ๕๐๐ คน ร้อยละ ๖๒.๙ ซึ่งโดยภาพรวมทั้งผู้บริหารและครูต่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับ มาก ถึง ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๒. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาเขตธนบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และเมื่อจำแนกตามรายด้านแล้ว ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยที่ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการมากกว่าผู้บริหาร ทั้ง ๗ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๗๖}

วัฒนา มโนจิตร ได้ศึกษา “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติมากในทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานพบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและ ไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียน และการฝึกให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง^{๗๗}

พระครูปลัดบุญยัง ทูลโสโก (สุนทรวิภาต) ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัด

^{๗๕} พระเจริญพงษ์ ทุมมทิโป (วิชัย), การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนมจันทบุรีสุราษฎร์ธานี, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๗๖} พระครูปลัดจรัญ ฐานิสโร (เหลื่องตรีชัย), ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๗๗} วัฒนา มโนจิตร, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐).

สุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๐ มีอายุระหว่าง ๔๖ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๓๐ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๐ มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๖-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๐ ๒. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการวัดผลประเมินผล ๓. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ๔. ปัญหาด้านหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดี ด้านสื่อการเรียนการสอนขาดทักษะการใช้สื่อที่ทันสมัย ด้านห้องสมุดขาดคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล และขาดการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน ๕. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรควรกำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนและประชุมสัมมนาคณะครู ด้านสื่อมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการใช้สื่อที่ทันสมัย ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับห้องสมุด และมีการติดตามวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน^{๗๘}

คำแพ่ง พิมสาร ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันนั้น มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ครูมีอิสระในการวัดผลการเรียนการสอน มากที่สุด และ มีการสนับสนุนให้นักเรียนไปแข่งขันทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น มีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตารางสอน และสนับสนุนให้ครูจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาตามลำดับ^{๗๙}

สมส่วน ภูวงษ์ยางนอก ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ ผู้บริหารโรงเรียนหัวหน้างานวิชาการ และครู เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตร และปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนา

^{๗๘} พระครูปลัดบุญยัง ทุลลโภ (สุนทรวิภาต), การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๗๙} คำแพ่ง พิมสาร, การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๕).

แหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และเมื่อจำแนกตามตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕^{๘๐}

ประพันธ์ เม้าเวียงแก้ว ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีค่ามากใน ๓ อันดับแรกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะแนวการศึกษา รองลงมาได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ๒) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับ ๐.๐๕ ๔) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ^{๘๑}

อริญญา นุ่มหอม ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) การบริหารหลักสูตร ๒) การจัดการเรียนรู้ ๓) การนิเทศการศึกษา ๔) การวัดผลประเมินผลการศึกษา เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้ง ๔ ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท มีดังนี้ ประชุม วางแผน ชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการประจำสถานศึกษาตามกลุ่มสาระต่างๆ โดยให้ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการติดตาม สรุป ประเมินผล วิเคราะห์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมงานวิชาการของโรงเรียนและสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมงานวิชาการร่วมกับ หน่วยงานอื่นๆ^{๘๒}

^{๘๐} สมส่วน ภูวนัยียงนอก, ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๔).

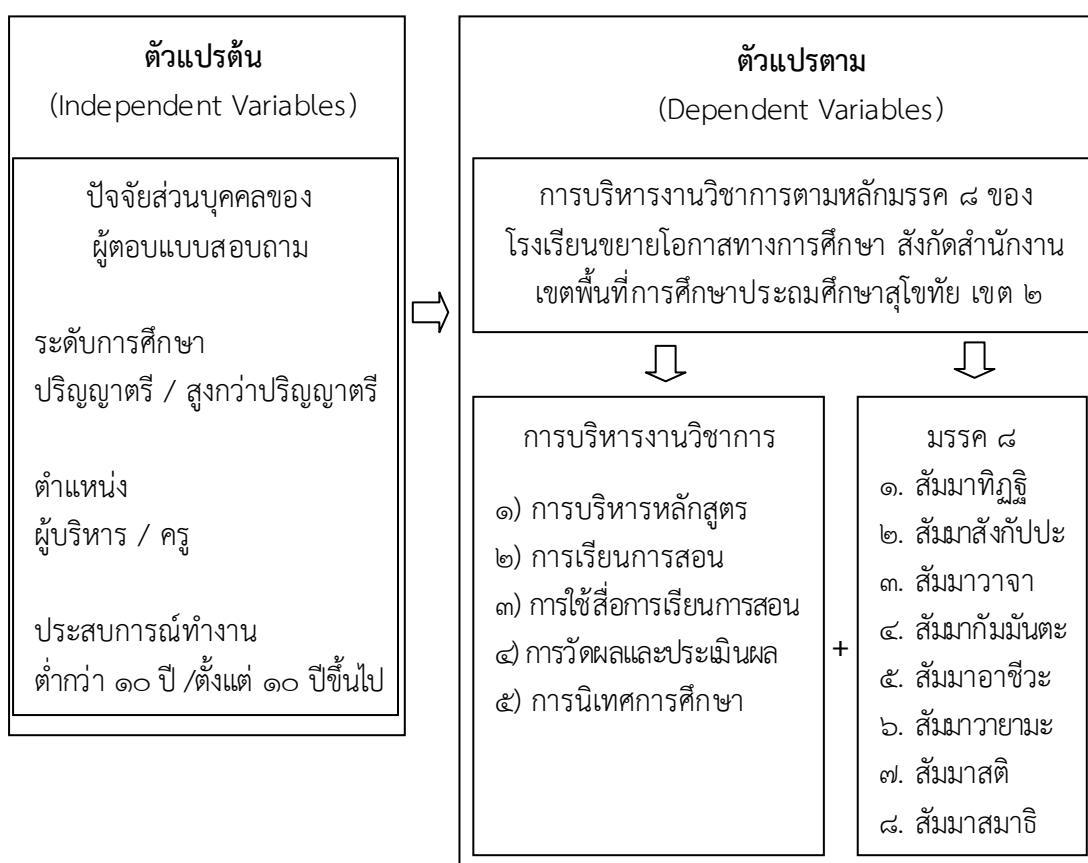
^{๘๑} ประพันธ์ เม้าเวียงแก้ว, การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๘).

^{๘๒} อริญญา นุ่มหอม, รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๔๙).

ปรีชา ศรีทา ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ๔ ด้าน คือ (๑) ด้านการวางแผน (๒) การปฏิบัติ (๓) การตรวจสอบหรือการประเมินผล (๔) การปรับปรุงงานวิชาการ ๕ งาน ได้แก่ ๑) งานหลักสูตร ๒) งานการจัดการเรียนการสอน ๓) งานสื่อการเรียนการสอน ๔) งานวัดผลและประเมินผล ๕) งานนิเทศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^{๘๓}

๒.๖ กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต่อการ บริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

^{๘๓} ปรีชา ศรีทา, การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๕).

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน ๓๖ คน และครูผู้สอน จำนวน ๕๖๙ รวมจำนวนประชากรเท่ากับ ๖๐๕ คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกผู้อำนวยการโรงเรียนทุกคนรวมจำนวน ๓๖ คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้การคำนวณจากสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ได้กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน ๒๓๕ คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

^๑ Taro Yamane. *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. (New York. Harper and Row Publications, 1973).

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการสุ่ม

ประชากรทั้งหมด ๕๖๙ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{569}{1 + 569(0.05)^2}$$

$$n = \frac{569}{2.42}$$

$$n = 235.12$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๒๓๕ คน

๓.๒.๓ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ซึ่งผู้วิจัยได้จะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้นด้วยตัวเอง โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสัมภาษณ์ จากเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒินั้น ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งข้อก็ได้ ดังนี้

- ๑) เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- ๒) เป็นนักวิชาการศึกษาทางการบริหารการศึกษา
- ๓) เป็นผู้มีความรู้ด้านหลักการบริหารงานวิชาการ
- ๔) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
- ๕) เป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทั้งพระพุทธรศาสนาและทางการศึกษา หรือ

อย่างใดอย่างหนึ่ง

๖) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาอันเป็นไปตามหลักพระพุทธศาสนา มาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๕ ปี

- ๘) เป็นผู้ไม่มีอคติในการที่จะให้ข้อมูลทั้งทางด้านพระพุทธรศาสนาและด้านการศึกษา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ๒ ประเภท คือ ๑) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ๒) แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaires)

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

ก. แบบสอบถาม

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษา หลักการ ทฤษฎีแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัย

๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือการวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗) ปรับปรุงแก้ไข

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำนวน ๕ ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแนวทฤษฎีของ ลิเคิร์ท (Likert) ๕ ระดับ คือ ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-end Question) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต ๒ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อพิจารณาการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาเพื่อการศึกษาวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือโดยการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามขั้นตอนดังนี้

๑) การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้อำนวยการโรงเรียน ช่วยตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุม และแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

พระราชวรชिरเมธี, ผศ.ดร.	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
	อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พระมหาอุดร อุตโตโร, ดร.	ตำแหน่งอาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร. ประเทือง ภูมิภักตราคม	ตำแหน่งอาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ. อานนท์ เมธีวรฉัตร	ตำแหน่งอาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นางเมตตา แสงกลาง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุเม่น

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item – Objective Congruence) : IOC โดยกำหนดระดับความสอดคล้อง ดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +๑ หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนนเท่ากับ ๐ หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนนเท่ากับ -๑ หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

จากนั้นนำระดับคะแนนที่ได้จากการพิจารณาแต่ละข้อมาหาผลรวมของคะแนนที่เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไปทุกข้อ โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
	$\sum R$	คือ	ผลรวมระดับความสอดคล้อง
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒) การทดลองเครื่องมือ (Try-out)

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(๑) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

(๒) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

(๓) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบการใช้โดยการขออนุญาตเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนชุมชนวัดโคกดอกไม้ จำนวน ๑๕ คน และกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเทพรัตน์ จำนวน ๑๕ คน รวมจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๒ การวิจัยครั้งนี้พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๗๐

(๔) นำแบบสอบถามที่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการศึกษาวิจัยต่อไป

ข. แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต ๒ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต ๒

ตอนที่ ๒ การประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรอย่างไรบ้าง

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

๓. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

^๒ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), ๙๙.

๔. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลอย่างไรบ้าง

๕. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา อย่างไรบ้าง

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ แล้วเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำนวน ๓๖ โรงเรียน ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

๒) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำนวน ๒๗๑ ชุด ในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้มรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการ

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แต่ละท่าน ทั้งหมด ๗ คน ได้แก่

- (๑) นายยศรพี เนตรดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ
โรงเรียนบ้านสันหีบ ตำบลแม่สำ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๒) นายอินทร์ธา อุดมวัฒนกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง
โรงเรียนบ้านผาเวียง ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๓) นายอุเทน นมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์
โรงเรียนบ้านท่าโพธิ์ ตำบลแม่สำ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๔) นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไผ่
โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๕) นายสมศักดิ์ คำแสน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เทิน
โรงเรียนบ้านแม่เทิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๖) นายวิลาศ อินดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู่
โรงเรียนบ้านดงคู่ ตำบลดงคู่ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- (๗) นายผดุง บุญยศิลาพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้
โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ตำบลดงคู่ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๓) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ขออนุญาตทำการสัมภาษณ์ในวันปฏิบัติราชการระหว่างวันที่ ๒๙ เดือนมกราคม ถึงวันที่ ๗ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๑๐ วัน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย^๓ ดังนี้

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน ด้วยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

^๓ กัลยา วาณิชยปัญญา, การใช้ SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูล, ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), ๑๐๓.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ตามปัจจัยส่วนบุคคล และเสนอแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

๔.๕ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สำหรับผลของการศึกษาในแต่ละส่วนมีสาระสำคัญและเนื้อหาสามารถประมวลทั้งในรูปแบบของตารางและการวิเคราะห์บรรยาย ดังต่อไปนี้

อักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Allowable error ๐.๐๕)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๗๑ คน จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา รายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๗๑)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ตำแหน่ง	ผู้บริหาร	๓๖	๑๓.๒๘
	ครู	๒๓๕	๘๖.๗๒
	รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๒. ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า ๑๐ ปี	๘๕	๓๑.๓๗
	ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป	๑๘๖	๖๘.๖๓
	รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๓. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	๑๗๔	๖๔.๙๔
	สูงกว่าปริญญาตรี	๙๗	๓๕.๐๖
	รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกได้ดังนี้

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗๒ รองลงมาเป็นผู้บริหาร จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๘

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๓ รองลงมาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๘๕ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๗

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๔ รองลงมาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๖

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา รายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๗ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวม

(n = ๒๗๑)

การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการบริหารหลักสูตร	๔.๑๒๙	๐.๖๙๑	มาก
๒. ด้านการเรียนการสอน	๔.๒๓๑	๐.๖๕๕	มาก
๓. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๔.๑๐๐	๐.๖๓๙	มาก
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๐๘๓	๐.๖๘๑	มาก
๕. ด้านการนิเทศการศึกษา	๔.๐๙๐	๐.๖๘๘	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๒๗	๐.๖๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๒๗, S.D. = ๐.๖๗๑) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๓๑, S.D. = ๐.๖๕๕) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๒๙, S.D. = ๐.๖๙๑) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๐๐, S.D. = ๐.๖๓๙) ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๙๐, S.D. = ๐.๖๘๘) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}$ = ๔.๐๘๓, S.D. = ๐.๖๘๑) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร

(n = ๒๗๑)

ด้านการบริหารหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
๑. ความรอบรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร (สัมมาทิฐิ)	๔.๐๕๙	๐.๖๙๑	มาก
๒. การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๑๒๙	๐.๖๔๐	มาก
๓. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๐๙๖	๐.๗๐๓	มาก
๔. การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวาจา)	๔.๐๓๗	๐.๗๒๔	มาก
๕. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (สัมมากัมมันตะ)	๔.๒๓๓	๐.๖๖๗	มาก
๖. การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ)	๔.๒๔๐	๐.๖๔๘	มาก
๗. การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ)	๔.๒๓๖	๐.๖๑๑	มาก
๘. การนำผลประเมินการใช้หลักสูตร มาวางแผนพัฒนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวายามะ)	๔.๐๖๓	๐.๗๒๐	มาก
๙. การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสติ)	๔.๐๘๕	๐.๗๒๘	มาก
๑๐ มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)	๔.๒๓๖	๐.๖๘๐	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๔๑	๐.๖๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔๑$, $S.D. = ๐.๖๘๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๒๔๐$, $S.D. = ๐.๖๔๘$) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๒๓๖$, $S.D. = ๐.๖๑๑$), มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ) ($\bar{X} = ๔.๒๓๖$, $S.D. = ๐.๖๘๐$), การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๒๓๓$, $S.D. = ๐.๖๖๗$), การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = ๔.๑๒๙$, $S.D. = ๐.๖๔๐$), การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = ๔.๐๙๖$, $S.D. = ๐.๗๖๓$), การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสติ) ($\bar{X} = ๔.๐๘๕$, $S.D. = ๐.๗๒๘$), การนำผลประเมินการใช้หลักสูตร มาวางแผนพัฒนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = ๔.๐๖๓$, $S.D. = ๐.๗๒๐$), มีความรอบรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร (สัมมาทิฐิ) ($\bar{X} = ๔.๐๕๙$, $S.D. = ๐.๖๙๑$) และการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๐๓๗$, $S.D. = ๐.๗๒๔$) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

สรุป ด้านการบริหารหลักสูตร การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ) การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน

(n = ๒๗๑)

ด้านการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
๑. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมาทิฐิ)	๔.๒๒๕	๐.๖๕๓	มาก
๒. ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๒๘๘	๐.๖๓๗	มาก
๓. การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการด้านการเรียนการสอน (สัมมาวาจา)	๔.๑๗๓	๐.๗๔๗	มาก
๔. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมาภิมันตะ)	๔.๒๖๙	๐.๖๕๔	มาก
๕. ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาภิมันตะ)	๔.๓๔๗	๐.๖๓๗	มาก
๖. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (สัมมาภิมันตะ)	๔.๒๔๗	๐.๖๓๔	มาก
๗. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)	๔.๒๓๓	๐.๖๖๒	มาก
๘. จัดห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)	๔.๒๙๙	๐.๖๕๒	มาก
๙. การนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวายามะ)	๔.๑๒๑	๐.๖๐๕	มาก
๑๐. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามมาตรฐานของการวัดผลประเมินผล (สัมมาสติ)	๔.๑๕๕	๐.๖๑๓	มาก
๑๑. มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)	๔.๒๔๐	๐.๖๕๔	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๒๓๖	๐.๖๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๓๖$, S.D. = ๐.๖๕๐) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๓๔๗$, S.D. = ๐.๖๓๗) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ จัดห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๒๙๙$, S.D. = ๐.๖๕๒), ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = ๔.๒๘๘$, S.D. = ๐.๖๓๗), ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๒๖๙$, S.D. = ๐.๖๕๔), ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๒๔๗$, S.D. = ๐.๖๓๔), มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ) ($\bar{X} = ๔.๒๔๐$, S.D. = ๐.๖๕๔), ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๒๓๓$, S.D. = ๐.๖๖๒), การเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมาทิฐิ) ($\bar{X} = ๔.๒๒๕$, S.D. = ๐.๖๕๓), การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการด้านการเรียนการสอน (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๑๗๓$, S.D. = ๐.๗๔๗), ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามมาตรฐานของการวัดผลประเมินผล (สัมมาสติ) ($\bar{X} = ๔.๑๕๕$, S.D. = ๐.๖๑๓) และการนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = ๔.๑๒๑$, S.D. = ๐.๖๐๕) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

สรุป ด้านการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมากัมมันตะ) จัดห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาสังกัปปะ)

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการ ตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

(n = ๒๗๑)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
๑. การเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (สัมมาทิฐิ)	๔.๑๕๕	๐.๖๑๙	มาก
๒. ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๐๔๐	๐.๖๔๐	มาก
๓. การนิเทศติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวาจา)	๔.๐๑๕	๐.๖๖๑	มาก
๔. การจัดสื่อ เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ให้ครูและ ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า (สัมมาภิมันตะ)	๔.๑๙๙	๐.๖๑๘	มาก
๕. การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ ในกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ)	๔.๒๙๒	๐.๖๒๖	มาก
๖. การนำผลประโยชน์การใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี มาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอน (สัมมาวายามะ)	๔.๐๘๑	๐.๖๖๒	มาก
๗. การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีการเรียนการสอน (สัมมาวายามะ)	๔.๐๔๘	๐.๖๐๔	มาก
๘. การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น (สัมมาวายามะ)	๔.๑๒๒	๐.๖๕๘	มาก
๙. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สัมมาสติ)	๔.๐๐๔	๐.๖๘๐	มาก
๑๐. มีเทคนิคในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุ เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สัมมาสมาธิ)	๔.๐๘๕	๐.๕๙๙	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๐๕	๐.๖๓๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐๕$, S.D. = ๐.๖๓๗) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๒๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ การจัดสื่อ เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า (สัมமாகัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๑๙๙$, S.D. = ๐.๖๑๘), การเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (สัมมาทิฐิ) ($\bar{X} = ๔.๑๕๕$, S.D. = ๐.๖๑๙), การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๑๒๒$, S.D. = ๐.๖๕๘), มีเทคนิคในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สัมมาสมาธิ) ($\bar{X} = ๔.๐๘๕$, S.D. = ๐.๕๙๙), การนำผล ประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๐๘๑$, S.D. = ๐.๖๖๒), การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนการสอน (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๐๔๘$, S.D. = ๐.๖๐๔), ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = ๔.๐๔๐$, S.D. = ๐.๖๔๐), การนิเทศติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๐๑๕$, S.D. = ๐.๖๖๑) และการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สัมมาสติ) ($\bar{X} = ๔.๐๐๔$, S.D. = ๐.๖๘๐) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

สรุป ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) การจัดสื่อ เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า (สัมமாகัมมันตะ) การเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (สัมมาทิฐิ)

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการ ตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล

(n = ๒๗๑)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
๑. ความรอบรู้ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาทิฐิ)	๔.๑๘๘	๐.๖๓๗	มาก
๒. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา การวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๑๑๑	๐.๖๕๗	มาก
๓. การนิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการ (สัมมาวาจา)	๓.๙๙๖	๐.๖๔๗	มาก
๔. การกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตร (สัมมากัมมันตะ)	๔.๐๕๕	๐.๖๖๗	มาก
๕. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการ เรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สัมมากัมมันตะ)	๔.๑๖๖	๐.๖๕๔	มาก
๖. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่าง เหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่ แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)	๔.๒๐๗	๐.๖๒๒	มาก
๗. การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผล การเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (สัมมาอาชีวะ)	๓.๘๘๒	๐.๘๓๐	มาก
๘. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สัมมาวายามะ)	๔.๐๔๔	๐.๖๔๘	มาก
๙. ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ใน ด้านเทคนิคการออกข้อสอบการให้คะแนนกาประเมินผล ข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลข้อสอบ (สัมมาวายามะ)	๔.๑๑๔	๐.๗๔๙	มาก
๑๐. การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ ประเมินผล (สัมมาสติ)	๔.๐๗๔	๐.๖๙๕	มาก
๑๑. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ ประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะ พยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที(สัมมาสมาธิ)	๔.๑๔๔	๐.๖๔๒	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๐๘๙	๐.๖๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.089$, S.D. = 0.677) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = 4.207$, S.D. = 0.622) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ความรอบรู้ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาทฤษฎี) ($\bar{X} = 4.188$, S.D. = 0.637), ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = 4.166$, S.D. = 0.654), มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ) ($\bar{X} = 4.144$, S.D. = 0.642), ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบการให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลข้อสอบ (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = 4.114$, S.D. = 0.749), ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา การวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = 4.111$, S.D. = 0.657), การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผล (สัมมาสติ) ($\bar{X} = 4.074$, S.D. = 0.655), การกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = 4.055$, S.D. = 0.667), การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = 4.044$, S.D. = 0.648), การนิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการ (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = 3.996$, S.D. = 0.647) และการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = 3.882$, S.D. = 0.830) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

สรุป ด้านการวัดผลและประเมินผล ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ความรอบรู้ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาทฤษฎี) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สัมมากัมมันตะ)

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการ ตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา

(n = ๒๗๑)

ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
๑. ความรอบรู้ ทักษะการนิเทศการศึกษา การติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงาน วิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาทิฐิ)	๔.๐๖๖	๐.๖๗๔	มาก
๒. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และให้การช่วยเหลือการ ปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ (สัมมาสังกัปปะ)	๔.๑๕๑	๐.๖๕๒	มาก
๓. ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา)	๔.๑๘๑	๐.๖๖๗	มาก
๔. จัดระบบนิเทศงานวิชาการ การติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการใน สถานศึกษา (สัมมากัมมันตะ)	๔.๑๐๗	๐.๖๙๙	มาก
๕. การนำระบบการนิเทศ การติดตาม สนับสนุน ไป ใช้ในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงาน วิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาอาชีวะ)	๔.๐๗๘	๐.๖๘๑	มาก
๖. ดูแลส่งเสริม นิเทศติดตามการจัดการเรียนการ สอนอย่างเหมาะสม (สัมมาอาชีวะ)	๔.๑๑๑	๐.๖๘๐	มาก
๗. การนำผลประโยชน์การนิเทศศึกษามาพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครู(สัมมาวายามะ)	๔.๐๗๘	๐.๖๖๕	มาก
๘. การติดตามการนิเทศงานวิชาการ และการเรียน การสอนของสถานศึกษา (สัมมาวายามะ)	๔.๑๐๗	๐.๗๒๕	มาก
๙. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบ นิเทศการศึกษภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา (สัมมาวายามะ)	๔.๐๑๙	๐.๗๓๘	มาก
๑๐. การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการ นิเทศการศึกษาในสถานศึกษา (สัมมาสติ)	๔.๐๔๔	๐.๖๙๒	มาก
๑๑. เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการนิเทศ การศึกษา จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันทีเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา (สัมมาสมาธิ)	๔.๑๕๙	๐.๖๓๙	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๐๐	๐.๖๘๓	มาก

จากตาราง ๔.๗ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐๐$, S.D. = ๐.๖๘๓) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า การให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = ๔.๑๘๑$, S.D. = ๐.๖๖๗) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการนิเทศการศึกษา จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันทีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา (สัมมาสมาธิ) ($\bar{X} = ๔.๑๕๙$, S.D. = ๐.๖๓๙), ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และให้การช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ (สัมมาสังกัปปะ) ($\bar{X} = ๔.๑๕๑$, S.D. = ๐.๖๕๒), ดูแลส่งเสริม นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๑๑๑$, S.D. = ๐.๖๘๐), จัดระบบนิเทศงานวิชาการ การติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการในสถานศึกษา (สัมมาภิมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๑๐๗$, S.D. = ๐.๖๙๙), การติดตามการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = ๔.๑๐๗$, S.D. = ๐.๗๒๕), การนำผลประเมินการนิเทศการศึกษา มาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครู (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = ๔.๐๗๘$, S.D. = ๐.๖๖๕), การนำระบบการนิเทศ การติดตาม สนับสนุน ไปใช้ในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๐๗๘$, S.D. = ๐.๖๘๑), ความรอบรู้ ทักษะการนิเทศการศึกษา การติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาทิฐิ) ($\bar{X} = ๔.๐๖๖$, S.D. = ๐.๖๗๔), การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา (สัมมาสติ) ($\bar{X} = ๔.๐๔๔$, S.D. = ๐.๖๙๒) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา (สัมมาวายามะ) ($\bar{X} = ๔.๐๑๙$, S.D. = ๐.๗๓๘) อยู่ในระดับต่ำสุดตามลำดับ

สรุป ด้านการนิเทศการศึกษา การให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา) เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการนิเทศการศึกษา จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันทีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา (สัมมาสมาธิ) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และให้การช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ (สัมมาสังกัปปะ)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา แสดงไว้ในตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล		n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
๑. ตำแหน่ง	ผู้บริหาร	๓๖	๔.๑๘๓	๐.๕๑๐	๐.๖๗๔	๐.๕๐๑
	ครู	๒๓๕	๔.๑๒๑	๐.๕๑๙		
๒. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	๑๗๔	๔.๑๒๒	๐.๕๓๗	-๐.๒๘๖	๐.๗๗๕
	สูงกว่าปริญญาตรี	๙๗	๔.๑๔๑	๐.๔๘๓		
๓. ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า ๑๐ ปี	๘๕	๔.๑๖๐	๐.๔๗๕	๐.๖๖๒	๐.๕๐๙
	ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป	๑๘๖	๔.๑๑๕	๐.๕๓๗		

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ตำแหน่งต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการตามหลัก มรรค ๘	ผู้บริหาร (n=๓๖)		ครู (n=๒๓๕)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการบริหารหลักสูตร	๔.๑๘๓	๐.๕๑๐	๔.๑๒๑	๐.๕๑๙	๐.๖๗๔	๐.๕๐๑
๒. ด้านการเรียนการสอน	๔.๓๔๙	๐.๔๗๗	๔.๒๑๓	๐.๔๖๗	๑.๖๑๙	๐.๑๐๗
๓. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๔.๐๗๕	๐.๔๐๕	๔.๑๐๔	๐.๔๗๕	-๐.๓๕๐	๐.๗๒๖
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๐๔๖	๐.๔๔๖	๔.๐๘๙	๐.๕๑๑	-๐.๔๘๓	๐.๖๓๐
๕. ด้านการนิเทศการศึกษา	๔.๐๙๓	๐.๕๐๘	๔.๐๘๙	๐.๕๔๙	๐.๐๔๖	๐.๙๖๔
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๘๓	๐.๕๑๐	๔.๑๒๑	๐.๕๑๙	๐.๖๗๔	๐.๕๐๑

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามตำแหน่งที่ต่างกันโดยการทดสอบค่าที ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการตามหลัก มรรค ๘	น้อยกว่า ๑๐ ปี (n=๘๕)		ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป (n=๑๘๖)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการบริหารหลักสูตร	๔.๑๖๐	๐.๔๗๕	๔.๑๑๕	๐.๕๓๗	๐.๖๖๒	๐.๕๐๘
๒. ด้านการเรียนการสอน	๔.๒๔๓	๐.๔๓๕	๔.๒๒๕	๐.๔๘๖	๐.๒๘๓	๐.๗๗๗
๓. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๔.๑๕๓	๐.๔๒๒	๔.๐๗๖	๐.๔๘๔	๑.๒๕๗	๐.๒๑๐
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๑๗๗	๐.๔๕๗	๔.๐๔๑	๐.๕๑๘	๒.๐๗๗	๐.๐๓๙
๕. ด้านการนิเทศการศึกษา	๔.๑๖๕	๐.๕๒๓	๔.๐๕๕	๐.๕๕๐	๑.๕๔๓	๐.๑๒๔
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๖๐	๐.๔๗๕	๔.๑๑๕	๐.๕๓๗	๐.๖๖๒	๐.๕๐๘

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

สุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันโดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลัก มรรค ๘	ปริญญาตรี (n=๑๗๔)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=๙๗)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการบริหารหลักสูตร	๔.๑๒๒	๐.๕๓๗	๔.๑๔๑	๐.๔๘๓	-๐.๒๘๖	๐.๗๗๕
๒. ด้านการเรียนการสอน	๔.๒๒๑	๐.๔๗๔	๔.๒๔๙	๐.๔๖๕	-๐.๔๘๓	๐.๖๒๙
๓. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	๔.๑๒๑	๐.๔๗๕	๔.๐๖๓	๐.๔๔๙	๐.๙๘๙	๐.๓๒๔
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๐๙๕	๐.๕๑๑	๔.๐๖๓	๐.๔๘๙	๐.๔๙๘	๐.๖๑๙
๕. ด้านการนิเทศการศึกษา	๔.๐๙๑	๐.๕๖๗	๔.๐๘๖	๐.๕๐๑	๐.๐๗๖	๐.๙๔๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๒๒	๐.๕๓๗	๔.๑๔๑	๐.๔๘๓	-๐.๒๘๖	๐.๗๗๕

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามระดับการศึกษาโดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ผลการประมวลข้อเสนอแนะของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จากแบบสอบถามตอนที่ ๓ รายข้อ และจัดอันดับความถี่ในแต่ละด้านจากแบบสอบถามที่ได้คืน ๒๓๑ ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นรวม ๖๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๒ ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน มีข้อเสนอแนะรายละเอียดดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ หลักสูตรไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่ควรเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามนโยบายของผู้มีอำนาจ ร่องลงมา คือ ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีการประชุมร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ควรมีการอบรมพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประเมินเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นด้อยของหลักสูตร แล้วไปสู่การปรับปรุงที่เป็นรูปธรรม ควรมีการจัดทำหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับปรุงหลักสูตรและชี้แจงให้คณะครูเพราะครูบางท่านยังไม่มี ความเข้าใจในหลักสูตร การกำหนดรายวิชาไม่ควรมีมากเกินไป ควรยึดวิชาหลักเหมือนหลักสูตรเก่าๆ ลดชั่วโมงเรียนให้น้อยลงโดยเพิ่ม

ทักษะชีวิตแทน วิเคราะห์หลักสูตรแต่ละวิชา และวิเคราะห์ปัญหาแต่ละวิชาเพื่อหาทางแก้ไขและส่งเสริม ให้มีการวิเคราะห์ ทบทวนหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงหลักสูตรบ่อยมาก บางครั้งครูตามไม่ทัน ควรมีรายละเอียดการดำเนินการตามหลักสูตรให้มากขึ้น ควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีมาเป็นวิทยากรอบรมครู การจัดทำหลักสูตรควรกำหนดหัวข้อไปในทิศทางเดียวกันโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ก่อนนำไปใช้ การบริหารจัดการควรดำเนินงานอย่างอิสระคล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน ควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและติดตามผลด้วยตนเองทุกครั้งที่ทำ การจัดทำหลักสูตรมุ่งเน้นแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแนวทางในการจัดทำและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย เน้นเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในหลักสูตรของโรงเรียน นำมาวิเคราะห์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับ

ด้านการเรียนการสอน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เน้นการเขียนแผนการสอนและสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการวิเคราะห์ผู้เรียนสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ควรส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความสามารถและตรงตามวิชาเอก และสนับสนุนการงบประมาณ ครูควรปฏิบัติการสอนด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเท ดูแลเอาใจใส่พัฒนาปรับปรุง แก้ไขอยู่เสมอ ภาระของครูผู้สอนควรเป็นภาระเกี่ยวกับการสอนให้มากกว่างานพิเศษ ควรมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานทางด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ควรยึดตามบริบทของประเทศไทย ไม่ใช่ผู้บริหารเปลี่ยนก็เปลี่ยนไปตามที่ผู้บริหารเห็นชอบ เด็กขยายโอกาสส่วนมากเป็นเด็กที่เรียนไม่ค่อยเก่ง ขาดแคลนทุนทรัพย์ บริหารงานการสอนอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน แจกเอกสารการอบรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละวิชา ต้องการให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แต่ละสาระ การเรียนการสอนในปัจจุบันควรมีเทคโนโลยีมาช่วยให้มากขึ้นเพราะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนก็มีอยู่ในมือตลอด ครูควรก้าวให้ทันเด็กด้วย ควรมีครูผู้สอนให้ครบทุกรายวิชา การนำผลการเรียนรู้มาประเมินและพัฒนาทำให้การสอนเป็นไปแบบก้าวหน้าพัฒนาในขั้นที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ควรคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนควบคู่ไปกับหลักสูตรของโรงเรียน โดยการปรับและประยุกต์เทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงด้านการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย ให้ทันสมัยกับยุคที่เปลี่ยนแปลง ด้านการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้จัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูต้องมีความเพียร และปรับปรุงข้อบกพร่องในการสอนของตนโดยยึดหลักสูตรที่พัฒนามาปรับปรุง ควรลดคาบเวลาเรียนในบางวิชาลง และเน้นที่วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ตามลำดับ

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีคุณภาพและทันสมัย ตรงตามวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ ควรพัฒนาครูในการเลือกใช้สื่อให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ปัจจุบันมีสื่อเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนมากมาย แต่ระบบอินเทอร์เน็ตของหลายๆ โรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ใช้บริการสื่อเทคโนโลยีมีข้อจำกัด ควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้พร้อมใช้งาน และมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการใช้งาน สื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนเรียนรู้ทำให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อ เพิ่มงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน ควร มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดการสื่ออย่างไม่ทั่ว ถึงกับโรงเรียนขนาดเล็กและห่างไกลจากตัวเมือง ควรส่งเสริมมีการศึกษาค้นคว้าอบรมในเรื่อง เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ ควรจัดการอบรมการใช้สื่อออนไลน์ สื่อสำเร็จรูป เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับ ครูผู้สอน เน้นนวัตกรรมที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่า ควรให้ความช่วยเหลือด้านสื่อการเรียนการสอน เน้น การใช้สื่อด้านไอที สนับสนุนการสร้างสื่อเทคโนโลยี การจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นการ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและผู้เรียนได้สัมผัสกับสื่อโดยตรง ดังนั้นสื่อควรมีลักษณะที่อธิบาย คำตอบหรือตอบโจทย์ให้กับผู้เรียนได้โดยง่าย ควรมีการบูรณาการร่วมกัน ควรมีการจัดสรรสื่อ สำเร็จรูป และควรมีการสร้างสื่อจากข้อบกพร่องของเด็กที่มีจุดอ่อนและพัฒนาต่อยอดให้ดีขึ้น ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านการออกข้อสอบ การให้คะแนน การ ประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลข้อสอบทุกครั้งที่มีการจัดอบรม รองลงมา คือ ส่งเสริม การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการนำผลการวัดประเมินผลมา พัฒนาการจัดการเรียนการสอน วัดและประเมินผลเป็นระยะตามวัตถุประสงค์ ใช้การวัดผลและ ประเมินผลหลายๆ รูปแบบ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม การวัด ประเมินผลในแต่ละครั้งควรให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มวิชาได้ออกแบบประเมินร่วมกันแล้วเลือกมา จัดทำแบบทดสอบโดยจัดให้มีคลังข้อสอบไว้ที่โรงเรียน ควรมีการพิจารณาใช้ผลสอบโอเน็ตในการ ตัดสินการจบการศึกษาของนักเรียนชั้น ป.๖ และ ม.๓ ไม่ควรมีการนำผลการเรียนของนักเรียนใน ชนบทไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนของนักเรียนในตัวเมืองหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีการติดตาม การวัดประเมินผลบ่อยๆ และเครื่องมือในการประเมินต้องเป็นปัจจุบัน ถูกสร้างจากเนื้อหาที่ทำการ สอนจริงๆ มีการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลหาสาเหตุของผลการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้มี ผู้ชำนาญการในการวัดผลประเมินผล มีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมีจัดเก็บ ข้อมูลที่เป็นระบบเป็นปัจจุบันพร้อมเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้ การวัดผลเมื่อวัดแบบถูกต้องแม่นยำ ย่อมเกิดผลดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล การวัดและประเมินผล ควรใช้เกณฑ์การประเมิน เหมือนกันจึงจะประเมินผลได้ ควรสอดแทรกในเรื่องที่เกี่ยวข้อง มีการติดตาม ประเมินผลอย่างจริงจัง ด้วยตัวเองของผู้ประเมิน ควรติดตามอย่างต่อเนื่องและประเมินอย่างจริง โดยประเมินด้วยครูผู้สอน เอง มีใช้การสรุปรายงานผลส่งตามแบบสำรวจ การวัดผลประเมินผล วัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจากเรียนจบแล้ว นำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ใช้หลักการ วิเคราะห์ตามหลักการวัดผล แล้วนำผลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุง ตามลำดับ

ด้านกรนิเทศการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการนิเทศ ติดตามงานวิชาการ ต่อเนื่องสม่ำเสมอ เน้นการนิเทศติดตามจริง แนะนำแนวทางในการจัดการเรียน การสอนให้มีคุณภาพอย่างเหมาะสมและนำผลการนิเทศมาปรับปรุง รองลงมา คือ ควรให้ความรู้เป็น ที่ปรึกษาช่วยเหลือครูในด้านงานต่างๆ ภายในโรงเรียน ควรมิเทศการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้คำแนะนำที่ดีได้ การนิเทศการศึกษา ควรกำหนดกรอบระยะเวลาให้แน่นอน และห้องเรียนควร ปฏิบัติทุกกิจกรรมให้เป็นไปตามปกติ ควรมิเทศในส่วนที่ควรแก้ไขมากกว่าการนิเทศในสิ่งที่ดีอยู่แล้ว ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศทั้งภายใน และภายนอก คณะผู้

นิเทศที่ได้รับมอบหมายควรเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานด้านต่างๆ ให้กับผู้ถูกนิเทศได้ และควรมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศเป็นอย่างดี ตามลำดับ

๔.๕ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. นายอินทร์ธำ อุดมวัฒนกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง
๒. นายยศรพี เนตรดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ
๓. นายอุเทน นະมิตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์
๔. นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยโป้
๕. นายสมศักดิ์ คำแสน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เทิน
๖. นายวิลาศ อินดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู่
๗. นายผดุง บุญยศิวาพงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้

๔.๕.๑ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตรว่า ผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง บริบทของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดทำหลักสูตรอย่างยิ่ง หลักสูตรทุกหลักสูตรควรเน้นคุณธรรมให้เกิดในตัวนักเรียนเป็นคุณลักษณะเฉพาะของหลักสูตร^๑ การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารควรศึกษาหลักสูตรให้รู้เข้าใจอย่างแท้จริง และควรให้ความสำคัญในการบริหารหลักสูตร^๒ ในการจัดทำหลักสูตรควรแต่งตั้งคนให้ตรงกับงาน ให้ครูทุกคน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน มีส่วนร่วมจัดทำ รับฟังความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์จัดทำหลักสูตร ยึดการมีส่วนร่วมและการประชุมติดตามอย่างสม่ำเสมอ^๓ พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบททันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน แต่ไม่ควรเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยเกินไป เนื่องจากปัจจุบันหลักสูตรสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงบ่อยมากมีการยุบหรือเพิ่มบ่อยครั้ง และมักจะเปลี่ยนแปลงช่วงกลางภาคเรียน ดังนั้นหากจะปรับหลักสูตรก็ควรเป็นต้นปีการศึกษา เพราะเปลี่ยนแปลงช่วงกลางภาคเรียนทำให้เกิดความวุ่นวายพอสมควรสำหรับโรงเรียนที่มีปัญหาทางบุคลากร^๓ กระตุ้นให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น และ

^๑ สัมภาษณ์ นายอินทร์ธำ อุดมวัฒนกุล, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง, เวลา ๑๑.๐๐ น., วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

^๒ สัมภาษณ์ นายยศรพี เนตรดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ, เวลา ๑๐.๓๐ น., วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

^๓ สัมภาษณ์ นายวิลาศ อินดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู่, เวลา ๐๘.๐๐ น., วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

ครูควรดูรายละเอียดตัวชี้วัดในการสอนของหลักสูตรตามรายวิชา ให้ความสำคัญมาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ^๔

สรุป ผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ทุกหลักสูตรควรเน้นคุณธรรมให้เกิดในตัวนักเรียน การบริหารหลักสูตรยึดการมีส่วนร่วมและการประชุมติดตามอย่างสม่ำเสมอ นำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ

๔.๕.๒ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน ว่า ผู้บริหารต้องกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและที่สำคัญเน้นให้เกิดคุณลักษณะเฉพาะด้านคุณธรรมในตัวนักเรียน คอยกระตุ้นครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นบันทึกหลังการสอน เมื่อเกิดปัญหาควรมีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ผู้บริหารต้องติดตามสังเกตการณ์สอนสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องกล้าที่จะเสนอแนะ ไม่ปล่อยปัญหาให้ผ่านไปด้วยความเกรงใจ^๕ และผู้บริหารอาจมีชั่วโมงสอนนักเรียนเพื่อจะได้ทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอน^๖ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงเวลาตามตารางกิจกรรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและส่งเสริมการคิด^๗ ควรให้ครูผู้สอนจัดทำกิจกรรมการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู พัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ควรสรรหาครูผู้สอนให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียน หรือจัดอบรมครูที่สอนไม่ตรงสาขาวิชาให้มีความรู้ในวิชาที่สอน^๘

สรุป ผู้บริหารต้องกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร เน้นให้เกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมในตัวนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำแผนการเรียนรู้และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบันทึกหลังการสอน เมื่อเกิดปัญหาควรมีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู

๔.๕.๓ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ว่า ผู้บริหารควรจัดสรรสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่

^๔ สัมภาษณ์ นายอุเทน นະมิตร, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์, เวลา ๑๐.๐๐ น., วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

^๕ สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเป้, เวลา ๑๓.๓๐ น., วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ คำแสน, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เทิน, เวลา ๑๑.๑๕ น., วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ นายแดง บุญยศิลาพงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้, เวลา ๐๙.๐๐ น., วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

สนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน สนับสนุนการสร้างสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี รัฐบาลควรสนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง^๖ มุ่งเน้นให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนได้สืบค้นเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูควรใช้ด้วย^๗ ครูควรศึกษาค้นคว้าหาสื่อการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ มาใช้กับนักเรียน^๘ มีสื่อเทคโนโลยีหลากหลายและควรใช้สื่อเทคโนโลยีที่โรงเรียนมีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ให้ความสำคัญต่อสื่อโดยเฉพาะสื่อที่ทันสมัยในยุค ICT สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนในระดับสูง^๙

สรุป ผู้บริหารควรจัดสรรสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนสร้างสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี และมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

๔.๕.๔ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดและประเมินผล ว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน^๑ ส่งเสริมให้ครูมีการอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล^๒ สนับสนุนเครื่องมือวัดและประเมินผล ฝ่ายวิชาการจัดทำเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ และติดตามการใช้ มีการแบ่งส่วนงาน มีการประชุม ผู้บริหารมีหน้าที่ถามติดตาม โดยครูมีส่วนร่วมด้วย^๓ ครูมีความรู้เข้าใจการดำเนินการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัด^๔ ครูควรยึดความแตกต่างของเด็ก เด็กเป็นศูนย์กลาง^๕ การวัดผลควรเป็นไปตามที่กำหนดแต่ให้มีความยืดหยุ่น เน้นการประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพที่แท้จริง วัดและประเมินผลจากหลายๆ มิติ วัดให้รอบด้านไม่เน้นการวัดด้วยแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว^๖ วัดประเมินผลด้วยความยุติธรรม ควรเน้นการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหาผู้เรียน^๗

สรุป ผู้บริหารสนับสนุนและครูควรวัดประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน วัดและประเมินผลจากหลายๆ มิติ ด้วยความยุติธรรม ควรเน้นการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหาผู้เรียน

๔.๕.๕ แนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา

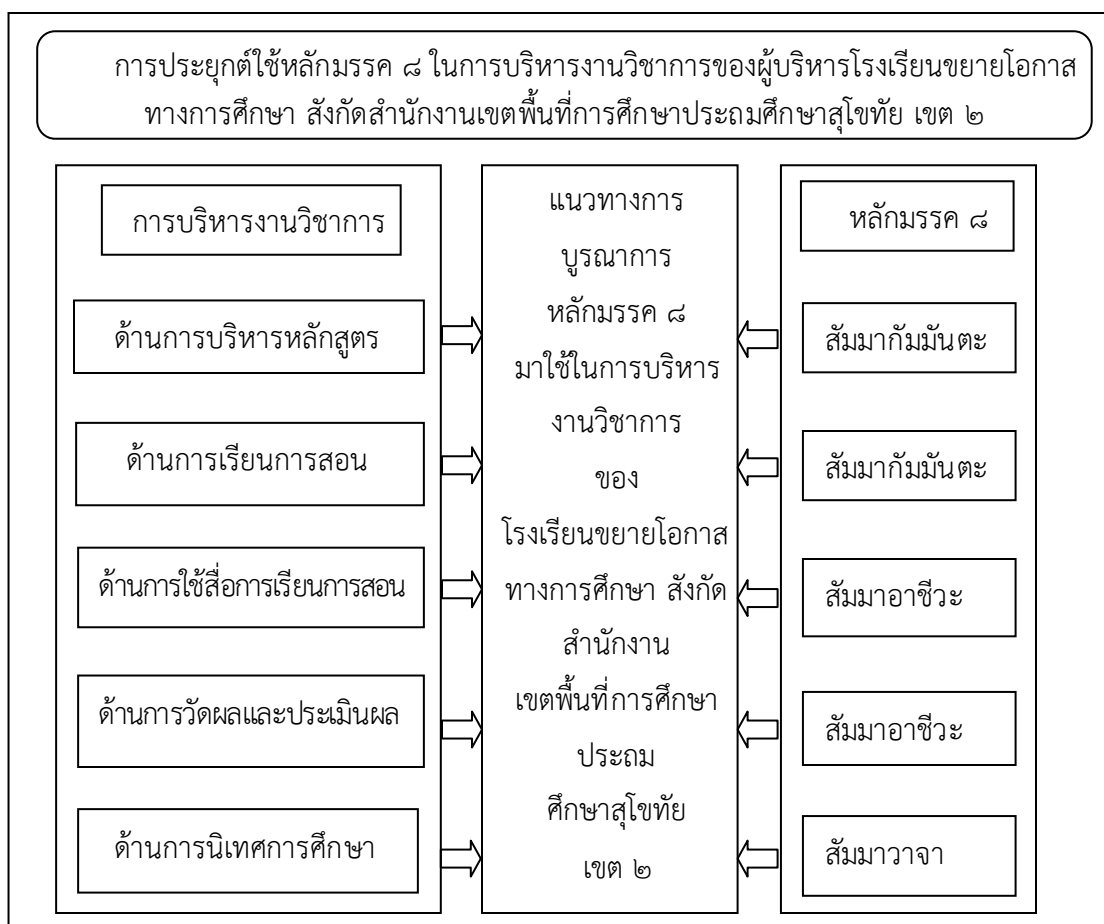
จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา ว่า ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการในแต่ละช่วงชั้นเข้านิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หากผู้บริหารไม่อยู่ควรมีครูวิชาการทำหน้าที่แทนตามที่วางแผนไว้^๑ การนิเทศต้องเน้นในลักษณะส่งเสริม นิเทศแบบกัลยาณมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการสั่งการ แต่ต้องเป็นไปตามกรอบของหลักสูตร^๒ สร้างข้อตกลงร่วมกัน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงแล้วสรุปร่วมกัน โดยเป็นข้อตกลงที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้^๓ ศึกษาวิเคราะห์นิเทศการสอนบ่อยๆ และควรมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้มาชี้แนะแนวทางแก่คณะครูให้

พอเพียง^๕ จัดอบรมแนะนำระบบนิเทศ ติดตาม ให้เป็นไปตามนโยบายปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ^๓ ให้
 ความสำคัญการนิเทศงานวิชาการแก่ครูผู้สอนอย่างทั่วถึง มีการนิเทศอย่างกัลยาณมิตรมีความ
 ต่อเนื่อง^๖ เน้นการนิเทศเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๗

สรุป ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการควรเข้านิเทศอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศเน้นในลักษณะ
 ส่งเสริมแบบกัลยาณมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการสั่งการ แต่ต้องเป็นไปตามกรอบของหลักสูตร
 สร้างข้อตกลงร่วมกันโดยเป็นข้อตกลงที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้ นิเทศเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาครูให้
 สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยโดยแสดงแผนภาพ ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ พบว่า แนวทางการบูรณาการหลักมรรค ๘ มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้ สัมมากัมมันตะ บูรณาการกับการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการเรียนการสอน สัมมาอาชีวะ บูรณาการกับการบริหารงานวิชาการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนสัมมาวาจา บูรณาการกับการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เป็นการศึกษาเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยใช้วิธีศึกษาเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๗๑ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล สำหรับการหาค่าระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที (t-test) จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๗๑ คน จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗๒ รองลงมา เป็นผู้บริหาร จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๘ มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๓ รองลงมาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๗ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๗๔ คน

คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๔ รองลงมาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๖

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับการบริหารงานวิชาการที่ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒๗$, S.D. = ๐.๖๗๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔๑$, S.D. = ๐.๖๘๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๒๔๐$, S.D. = ๐.๖๔๘)

ด้านการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๓๖$, S.D. = ๐.๖๕๐) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับสูงสุด คือ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมากัมมันตะ) ($\bar{X} = ๔.๓๔๗$, S.D. = ๐.๖๓๗)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐๕$, S.D. = ๐.๖๓๗) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = ๔.๒๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖)

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘๙$, S.D. = ๐.๖๗๗) เมื่อ

พิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับสูงสุด คือ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) ($\bar{X} = 4.207$, $S.D. = 0.622$)

ด้านการนิเทศการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.100$, $S.D. = 0.683$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับสูงสุด คือ ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา) ($\bar{X} = 4.181$, $S.D. = 0.667$)

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐาน การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ดังนี้

ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารหลักสูตร

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักมรรค ๘ (ด้านสัมมาสัมมันตะ) ดังนี้ ผู้บริหารควรทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการบริหารหลักสูตรด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ เช่น ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย โดยผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ทุกหลักสูตรควรเน้นคุณธรรมให้เกิดในตัวนักเรียน การบริหารหลักสูตรยึดการมีส่วนร่วมและการประชุมติดตามอย่างสม่ำเสมอ นำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ

ด้านการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักมรรค ๘ (ด้านสัมมาสัมมันตะ) ดังนี้ ผู้บริหารควรทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการเรียนการสอนด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ เช่น ผู้บริหารกำกับดูแล ส่งเสริม เสนอแนะให้ครูดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร เน้นให้เกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมในตัวนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำแผนการเรียนรู้และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบันทึกหลังการสอน เมื่อเกิดปัญหาควรมีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู โดยส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดห้องเรียนวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักมรรค ๘ (ด้านสัมมาอาชีวะ) ดังนี้ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความสุจริต จัดสรรสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนสร้างสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี และมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยมีการนำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสื่อเทคโนโลยีแหล่งการเรียนรู้ให้ครูและผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

ด้านการวัดผลประเมินผล

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักมรรค ๘ (ด้านสัมมาอาชีวะ) ดังนี้ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความสุจริต รอบรู้ ในระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน นำผลการ

ประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน วัดและประเมินผลจากหลายๆ มิติ ด้วยความยุติธรรม ควรเน้นการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหาผู้เรียน

ด้านการนิเทศการศึกษา

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักมรรค ๘ (ด้านสัมมาวาจา) ดังนี้ ผู้บริหารควรพูดสนทนาให้คำแนะนำในทางสร้างสรรค์ เข้าใจในเทศอย่างสม่ำเสมอ นิเทศในลักษณะส่งเสริมแบบกัลยาณมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการสั่งการ แต่ต้องเป็นไปตามกรอบของหลักสูตร สร้างข้อตกลงร่วมกันโดยเป็นข้อตกลงที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้ นิเทศเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ในประเด็นสำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการและใช้เป็นตัวขับเคลื่อนนำพาตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ฉะนั้นจากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่าหลักมรรค ๘ ที่ผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และสัมมาวาจา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ มีจุดเน้นสำคัญในการปลูกฝังและสร้างคุณธรรมผู้เรียน ซึ่งการสร้างคุณธรรมให้เกิดในตัวผู้เรียนนั้นควรเริ่มที่ผู้บริหารซึ่งเป็นต้นแบบของการประพฤติปฏิบัติของคนในโรงเรียน หากผู้บริหารมีคุณธรรมโรงเรียนก็จะมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณธรรม คนในโรงเรียนก็จะถูกหล่อหลอมให้มีคุณธรรมไปด้วย สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๖ : ๓๕) ได้กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มุ่งกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปในสถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย งานบริหารทางด้านวิชาการ นับได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติ โดยผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารงานด้านวิชาการ ผู้ที่ศึกษากการบริหารการศึกษาดีแล้ว จะทำให้เกิดความเข้าใจในการบริหารงานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์** ได้ให้ทัศนะว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่า

สถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้นๆ^{๑๖} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสุตริตโนภาส** (ชูศักดิ์ จันทมโม) ที่พบว่า ทักษะคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ (ด้านมรรค) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ถาวร ดอนจันทร์โคตร** ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระเจริญพงษ์ ธรรมทีโป** (วิชัย) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะนิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมรรค (การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา) อยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะนิงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ควรมีการสำรวจปัญหาของท้องถิ่น และปัญหาของสถานศึกษา นำเสนอที่ประชุมปรึกษาสภาพปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาแนวทาง กำหนดแนวทาง และจุดประสงค์การจัดการศึกษาร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ตระหนักเห็นความสำคัญของการศึกษาสถานศึกษาควรกำหนดกรอบบทบาทหน้าที่ และชี้แจงแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรมีการจัดอบรมชี้แจงให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับทราบบทบาทหน้าที่ของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดจรรยา ฐานิสโร** (เหลือเกียรติชัย) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทั้งผู้บริหารและครูต่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับ มาก ถึง ปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายด้านแล้ว ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาการประยุกต์ใช้หลักมรรค ๘ ในการบริหารงานวิชาการรายด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ) อยู่ในระดับสูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้ สัมมากัมมันตะ ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและครูมีความรู้เข้าใจหลักสูตร ทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการบริหารหลักสูตรด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย โดยผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร การบริหารหลักสูตรยึดการมีส่วนร่วมและการประชุมติดตามอย่างสม่ำเสมอ นำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนตรี พุฒซ้อน** ที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก การวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ (ด้านมรรค) ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ซึ่งในด้านที่มีทัศนคติมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดบุญยั้ง ทูลโล (สุนทรวิภาต)** ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการวัดผล ประเมินผล แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรควรกำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนและประชุมสัมมนาคณะครู ด้านสื่อมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการใช้สื่อที่ทันสมัย ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับห้องสมุด และมีการติดตามวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาภิรมันตะ) อยู่ในระดับสูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้ สัมมาภิรมันตะ ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและครูควรทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการเรียนการสอนด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร เน้นให้เกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมในตัวนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำแผนการเรียนรู้และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเกิดปัญหาควรมีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนตรี พุฒซ้อน** ที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก การวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ (ด้านมรรค) ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า มีทัศนคติด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ) อยู่ในระดับสูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้ สัมมาอาชีวะ ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความสุจริต มีการจัดสรร

สื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนสร้างสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัฒนา มโนจิตร** ได้ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติมากในทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานพบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียน และการฝึกให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ด้านการวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ) อยู่ในระดับสูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้ สัมมาอาชีวะ ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความสุจริต สนับสนุนและควรวัดประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน วัดและประเมินผลด้วยความยุติธรรม นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหาผู้เรียน ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **คำแพง พิมสาร** ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันนั้น มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ครูมีอิสระในการวัดผลการเรียนการสอนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมส่วน ภูวงษ์ยางนอก** ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ด้านการนิเทศการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา) อยู่ในระดับสูงสุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้ สัมมาวาจา ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการการพูดสนทนาให้คำแนะนำในทางสร้างสรรค์ มีการ

นิเทศอย่างสม่ำเสมอในลักษณะส่งเสริมแบบกัลยาณมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นไปตามกรอบของหลักสูตร นิเทศเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประพันธ์ เม้าเวียงแก้ว** ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรัญญา นุ่มหอม** ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท มีดังนี้ ประชุม วางแผน ชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิชาการประจำสถานศึกษาตามกลุ่มสาระต่างๆ โดยให้ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการติดตาม สรุปประเมินผล วิเคราะห์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมงานวิชาการของโรงเรียนและสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมงานวิชาการร่วมกับ หน่วยงานอื่นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปรีชา ศรีทา** ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ๔ ด้านงานนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของผู้บริหารโรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ มีการประยุกต์ใช้หลักมรรคโดยมุ่งเน้นในด้านของ สัมมากัมมันตะ ในการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน มีการประยุกต์ใช้ สัมมาอาชีวะ ในการบริหารงานวิชาการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล และมีการประยุกต์ใช้ สัมมาวาจา ในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา โดยปฏิบัติตามแนวทาง สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และสัมมาวาจา ให้เป็นจุดตั้งต้นหรือจุดกำเนิดของการบริหารงานวิชาการ เมื่อสังเคราะห์ตามหลักไตรสิกขาพบว่าสัมพันธ์กับ ศีล อันเป็นการประพฤติปฏิบัติทางกาย และทางวาจาของบุคคล สอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้ให้ความหมายที่ปรากฏใน พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมว่า ศีล หมายถึง ขั้นตอนประพฤติเบื้องต้นในการดำเนินชีวิต โดยมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเพื่อนมนุษย์^๑ ซึ่งหากพิจารณาในด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีวินัยที่ดงามต่อตัวเองและเป็นต้นแบบที่ดีต่อผู้อื่น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ทุกหลักสูตรควรเน้นคุณธรรมให้เกิดในตัวนักเรียน การบริหารหลักสูตรยึดการมีส่วนร่วมและการประชุมติดตามอย่างสม่ำเสมอ นำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ

^๑ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), ๑๐๗.

๒) ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร เน้นให้เกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมในตัวนักเรียน ส่งเสริมให้ ครูทุกคนทำแผนการเรียนรู้และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบันทึกหลังการสอน เมื่อเกิดปัญหา ควรมีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครู

๓) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดสรรสื่อการเรียนการสอน อย่างพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนสร้างสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี และมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

๔) ด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารสนับสนุนและครูควรวัดประเมินผลตาม สภาพจริง นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน วัดและประเมินผลจากหลายๆ มิติ ด้วย ความยุติธรรม ควรเน้นการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหาผู้เรียน

๕) ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรเข้านิเทศอย่างสม่ำเสมอ นิเทศใน ลักษณะส่งเสริมแบบกัลยาณมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการสั่งการ แต่ต้องเป็นไปตามกรอบของ หลักสูตร สร้างข้อตกลงร่วมกันโดยเป็นข้อตกลงที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้ นิเทศเพื่อช่วยเหลือและ พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

๑) ในการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง

๒) ในการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มี การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓) ในการบริหารงานวิชาการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารควร ส่งเสริม และครูควรนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน

๔) ในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่ แท้จริงของผู้เรียน

๕) ในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ๘ ต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๒) ควรเพิ่มการศึกษาวิจัยด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายมาก ขึ้น เช่น หลักสัปปุริสธรรม ๗ หลักพรหมวิหาร ๔ หลักอริยบท ๔ และไตรสิกขา เป็นต้น

๓) ควรมีการเพิ่มเครื่องมือในการวิจัยให้กว้างมากขึ้น นอกเหนือจากการเก็บ ข้อมูล ด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น การสังเกตพฤติกรรม หรือการสนทนากลุ่ม เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริงที่สุด

๔) ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ๘ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิมพ์จำกัด, ๒๕๕๑.

กมล ภู่งาม. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์พิมล จำกัด, ๒๕๔๔.

กัลยา วาณิชยปัญญา. การใช้ SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

_____. แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๖๐.

ฉลอง มาปรีดา. คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

ชาตรี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ชูศรี สุวรรณโชติ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๔.

ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอร่าวัฒนาพิมพ์, ๒๕๔๒.

นิพนธ์ กิณางค์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: พิมพ์, ๒๕๒๖.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ก้าวเข้าสู่การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๐.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การเทคนิคการสอน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๔.

_____. การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๔.

_____. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๓.

_____. การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

..... **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

..... **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พุทธทาสภิกขุ. **มหิตลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, ๒๕๑๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ. ปยุตฺโต). **การเริ่มต้นเมื่อคนกินอยู่เป็น**. กรุงเทพมหานคร: อุษากการพิมพ์, ๒๕๔๗.

พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. **ทฤษฎี: ความเห็นความเชื่อที่ชี้นำชีวิตและสังคม**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. **พฤติกรรมองค์การและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๐.

ภิญโญ สาธร. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศ.ส การพิมพ์, ๒๕๒๓.

..... **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๗.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **โรงเรียนวิถีพุทธ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕.

เสนาะ ตีเยาว์. **หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑**.

..... **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒)**, ๒๕๕๙.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๒.

..... **คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๑.

..... **คู่มือบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๔.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. **เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.

วิจิตร วุฒยงกูร และสุพิชญา อีระกุล. **การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**.

สมุทรปราการ: ชนิษฐาการพิมพ์, ๒๕๓๘.

วิโรจน์ สารรัตน์. **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :

ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๕.

อมรา เล็กเริงสินธุ์. **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐.

อาภา บุญช่วย. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โอเอพริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๗.

อรุณ รักธรรม. **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ไทโยพัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.

(๒) วิทยานิพนธ์:

กัญญา สรคุณากร. “ศึกษาการพัฒนาคนุชย์ตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวา ”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

คำแพง พิมสาร. “การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๕.

เฉลิมชัย สมท่า. “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๗.

ชวนพงษ์ ลั่นซ้าย. “ศึกษาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๑.

ถาวร ดอนจันทร์โคตร. “การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๕.

บุญส่ง ผาด่าน. “ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการให้บริการตามหลักสัคหวัด ๔ ของโรงเรียนในกลุ่มปางมะค่า”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ประพันธ์ เม้าเตียงแก่. “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๘.

ปรีชา ศรีทา. “การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๕.

พัชรวรรณ คำหงส์. “ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ ที่มีต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา ๒๕๔๘”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔.

พระครูปลัดจัญญ์ ฐานิสโร (เหลื่องตรีชัย). “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระครูปลัดบุญยัง พุฒโล (สุนทรวิภาต). “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระครูสาครธรรมประสิทธิ์ (พระมหาบุญเลิศ สายเนตร (อภิต). “หลักธรรมมรรคมีองค์ ๘ ของเจ้าอาวาสวัดในเขตปกครองอำเภอมืองสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเจริญพงษ์ ธรรมทีโป (วิชัย). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนมจังหวัดสุราษฎร์ธานี”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระสมุห์พรเลิศ วิสุทฺธสีโล. “การศึกษามรรคมืองค์ ๘ เพื่อการบรรลุมรรคในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
เถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มนตรี พุฒซ้อน. “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

สุจิตรา เรืองวุฒิชนะ. “ความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของ
โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน
สมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๕๕.

สิทธิศักดิ์ นิระทัย. “การบริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ ๒”. **วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๓.

สมคิด โฉมใสว. “ความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๖.

สมส่วน ภูวงษ์ยางนอก. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.**
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๔.

สำราญ เพียนอก. “การดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

วิจิต บุญเลิศ. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.** บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓.

วัฒนา มโนจิต. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

อรัญญา นุ่มหอม. “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยนาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๔๙.

(๓) รายงานวิจัย:

สงัด อุทรานันท์. “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย”. **รายงานวิจัย.** มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

วนิดา ขำเขียว. “การวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านการพัฒนามนุษย์จากองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา”.

รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

วีรบุช สุทธิพันธ์. “นวัตกรรมการบริหารตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนคลองสองพี่น้อง อำเภอสว่างพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ”. **รายงานวิจัย.** โรงเรียนคลองสองพี่น้อง อำเภอสว่างพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ.

(๔) บทความ:

ปัญญาพร แสนจันทร์. “วิจัยปฏิบัติการ: การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6”. **การประชุมวิชาการระดับชาติ SMARTS ครั้งที่ ๕** (๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘).

ธีระศักดิ์ บึงมูม. “การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๙).

สมภาพ ไชโย. “การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ ๔”. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๖).

(๕) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ นายอินทร์ธำ อุดมวัฒนกุล, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายยศรพี เนตรดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายวิลาศ อินดี, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู้, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายอุเทน นะมิตร, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายสมเกียรติ สุวรรณประสิทธิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไผ่, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ คำแสน, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เทิน, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายผดุง บุญศิริวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ

Good. C. V. **Dictionary of education** (3rd ed.). New York: McGraw-Hill, 1959.

Herbert A. Simon. **Administrative Behavior**. New York: Macmillan, 1947.

Lama Anagarika Govinda. **The Psychological Attitude of Early Buddhist Philosophy**. London: Anchor Press, 1965.

Miller. V. **The public administration of school**. New York: Macmillan, 1965.

Rice F. Philip. **Human Development**. New Jersey: Prentice Hall, 1998.

Smith. E. W. **The educational encyclopedia**. New Jersey: Prentice-Hall, 1961.

Taro Yamane. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row Publications, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒”

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ จำนวน ๕ ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ที่ได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดคำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้เท่านั้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางสาวณัฐยานันท์ ริ่มยรินทร์

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล (โปรดตอบครบทุกข้อ)โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

๑. ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร ☐ ครู
๒. ประสบการณ์ทำงาน ☐ ๑) น้อยกว่า ๑๐ ปี ☐ ๒) ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา ☐ ๑) ปริญญาตรี ☐ ๒) สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ ๒ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

มรรค ๘ หมายถึง ข้อปฏิบัติอันดีซึ่งมีองค์ประกอบแปดประการที่ต้องปฏิบัติให้กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) หมายถึง คิดพิจารณาในทางที่ถูกต้องก่อนลงมือทำสิ่งใด

สัมมาวาจา (เจรจาชอบ) หมายถึง การพูดสนทนาให้คำแนะนำในทางสร้างสรรค์

สัมมากัมมันตะ (ทำการชอบ) หมายถึง การทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจอย่างเต็มความสามารถ

สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) หมายถึง ปฏิบัติงานด้วยความสุจริต

สัมมาวายามะ (เพียรชอบ) หมายถึง มีความพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ

สัมมาสติ (ระลึกชอบ) หมายถึง มีสติในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

สัมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ) หมายถึง มีความตั้งใจมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ที่ปฏิบัติตามความเป็นจริงของสถานศึกษาของท่านว่ามีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

๑ หมายถึง	ระดับการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด
๒ หมายถึง	ระดับการบริหารงานวิชาการน้อย
๓ หมายถึง	ระดับการบริหารงานวิชาการปานกลาง
๔ หมายถึง	ระดับการบริหารงานวิชาการมาก
๕ หมายถึง	ระดับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘	ระดับการบริหารที่ปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการบริหารหลักสูตร						
๑	ความรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร (สัมมาทิฐิ)					
๒	การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ)					
๓	การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น (สัมมาสังกัปปะ)					
๔	การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวาจา)					
๕	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (สัมมากัมมันตะ)					
๖	การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง (สัมมากัมมันตะ)					
๗	การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ)					
๘	การนำผลประเมินการใช้หลักสูตร มาวางแผนพัฒนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาวายามะ)					
๙	การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (สัมมาสติ)					
๑๐	มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)					
ด้านการเรียนการสอน						
๑๑	การเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมาทิฐิ)					
๑๒	ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมาสังกัปปะ)					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘	ระดับการบริหารที่ปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)						
๑๓	การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการด้านการเรียนการสอน (สัมมาวาจา)					
๑๔	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมากรรมันตะ)					
๑๕	ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สัมมากรรมันตะ)					
๑๖	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (สัมมากรรมันตะ)					
๑๗	ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)					
๑๘	จัดห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)					
๑๙	การนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวายามะ)					
๒๐	ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามมาตรฐานของการวัดผลประเมินผล (สัมมาสติ)					
๒๑	มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)					
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน						
๒๒	การเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (สัมมาทัญญู)					
๒๓	ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาสังกัปปะ)					
๒๔	การนิเทศติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวาจา)					
๒๕	การจัดสื่อ เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า (สัมมากรรมันตะ)					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘	ระดับการบริหารที่ปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (ต่อ)						
๒๖	การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน (สัมมาอาชีวะ)					
๒๗	การนำผลประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สัมมาวาายามะ)					
๒๘	การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนการสอน (สัมมาวาายามะ)					
๒๙	การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น (สัมมาวาายามะ)					
๓๐	การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สัมมาสติ)					
๓๑	มีเทคนิคในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สัมมาสมาธิ)					
ด้านการวัดผลและประเมินผล						
๓๒	ความรอบรู้ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาทิฐิ)					
๓๓	ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา การวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (สัมมาสังกัปปะ)					
๓๔	การนิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการ (สัมมาวาจา)					
๓๕	การกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร (สัมมากัมมันตะ)					
๓๖	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สัมมากัมมันตะ)					
๓๗	ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน (สัมมาอาชีวะ)					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘	ระดับการบริหารที่ปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการวัดผลและประเมินผล (ต่อ)						
๓๘	การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผล การเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (สัมมาอาชีวะ)					
๓๙	การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง (สัมมาวายามะ)					
๔๐	ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ใน ด้านเทคนิคการออกข้อสอบการให้คะแนน การ ประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลข้อสอบ (สัมมาวายามะ)					
๔๑	การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ ประเมินผล (สัมมาสติ)					
๔๒	มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ ประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรือ อุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที (สัมมาสมาธิ)					
ด้านกาณ์เทศการศึกษา						
๔๓	ความรอบรู้ ทักษะการนเทศการศึกษา การ ติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครู ในด้านงานวิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาทิฐิ)					
๔๔	ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และให้การช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ (สัมมา สังกัปปะ)					
๔๕	ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมมาวาจา)					
๔๖	จัดระบบนเทศงานวิชาการ การติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ ในสถานศึกษา (สัมมากัมมันตะ)					
๔๗	การนำระบบการนเทศ การติดตาม สนับสนุน ไป ใช้ในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้าน งานวิชาการภายในสถานศึกษา (สัมมาอาชีวะ)					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘	ระดับการบริหารที่ปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการนิเทศการศึกษา						
๔๘	ดูแลส่งเสริม นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (สัมมาอาชีวะ)					
๔๙	การนำผลประเมินการนิเทศการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของครู (สัมมาวายามะ)					
๕๐	การติดตามการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา (สัมมาวายามะ)					
๕๑	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา(สัมมาวายามะ)					
๕๒	การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา (สัมมาสติ)					
๕๓	เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการนิเทศการศึกษา จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันทีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา (สัมมาสมาธิ)					

ตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารงานวิชาการ จำนวน ๕ ข้อ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความตามความคิดเห็นของท่านซึ่งจะไม่มีผลเสียต่อผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

๑. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร

.....

.....

.....

๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา

.....

.....

.....

...ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้...

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” ประกอบไปด้วยคำถาม ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ (๕ ข้อ)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี ที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความเป็นจริง และตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้เท่านั้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางสาวณัฐยานันท์ ริมยีนดี

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

คำนำหน้า.....ชื่อ.....ฉายา/นามสกุล.....
 อายุ.....ปี พรรษา..... ระดับการศึกษาสูงสุด.....
 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 สถานที่ทำงาน.....
 วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์...../...../.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ**ด้านการบริหารหลักสูตร** อย่างไรบ้าง

.....

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ**ด้านการเรียนการสอน** อย่างไรบ้าง

.....

๓. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ**ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน** อย่างไรบ้าง

.....

๔. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ**ด้านการวัดผลและประเมินผล** อย่างไรบ้าง

.....

๕. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ**ด้านการนิเทศการศึกษา** อย่างไรบ้าง

.....

...ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้...

ภาคผนวก ค.
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣX	$\Sigma X/n$	สรุปและแปลผล	
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			ค่า IOC	แปลผล
ตอนที่ ๑									
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
ตอนที่ ๒									
A๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
A๒	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
A๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
A๔	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๓/๕	๐.๖	ใช้ได้
A๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
A๖	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
A๗	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
A๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
A๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
A๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
B๑๑	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๑๒	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๑๓	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๓/๕	๐.๖	ใช้ได้
B๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
B๑๕	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๑๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
B๑๗	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๑๘	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣX	$\Sigma X/n$	สรุปและแปลผล	
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			ค่า IOC	แปลผล
B๒๐	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
B๒๑	๑	๐	๑	๑	๐	๓	๒/๕	๐.๖	ใช้ได้
C๒๒	๑	๐	๑	๑	๐	๓	๓/๕	๐.๖	ใช้ได้
C๒๓	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
C๒๔	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๓/๕	๐.๖	ใช้ได้
C๒๕	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
C๒๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
C๒๗	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
C๒๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
C๒๙	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
C๓๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
C๓๑	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
D๓๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๔	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
D๓๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๗	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๓๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๔๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
D๔๑	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
D๔๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๕	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๓/๕	๐.๖	ใช้ได้
E๔๖	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๗	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๘	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๔๙	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๕๐	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๕๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
E๕๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣX	$\Sigma X/n$	สรุปและแปลผล	
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			ค่า IOC	แปลผล
E๕๓	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๔/๕	๐.๘	ใช้ได้
ตอนที่ ๓									
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๒	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๓	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๔	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕/๕	๑	ใช้ได้

ภาคผนวก ง.

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.970	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	215.0000	382.414	.735	.970
a2	215.1000	382.645	.652	.970
a3	215.3000	388.010	.613	.970
a4	215.0333	382.378	.684	.970
a5	215.2000	382.648	.667	.970
a6	215.2000	387.959	.564	.970
a7	215.1000	384.783	.564	.970
a8	214.9667	392.516	.305	.971
a9	215.2000	381.338	.614	.970
a10	215.3000	387.183	.661	.970
b11	214.8333	387.592	.454	.970
b12	214.9667	384.792	.553	.970
b13	215.0000	388.690	.405	.971
b14	215.0333	388.102	.441	.970
b15	214.7667	391.978	.341	.971
b16	214.9667	390.861	.386	.970
b17	214.9333	386.064	.606	.970
b18	214.8667	381.499	.716	.970
b19	215.0667	382.478	.702	.970
b20	215.1000	388.990	.491	.970
b21	214.9333	384.823	.541	.970
c22	214.9667	381.206	.770	.969
c23	215.1667	380.971	.780	.969
c24	215.2333	376.875	.805	.969
c25	215.2000	382.579	.569	.970

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c26	215.2000	384.648	.533	.970
c27	215.1000	385.128	.608	.970
c28	215.2000	382.372	.754	.970
c29	215.2667	384.685	.532	.970
c30	215.2000	380.510	.695	.970
c31	215.2667	387.306	.598	.970
d32	214.9000	381.059	.682	.970
d33	215.1667	383.730	.657	.970
d34	215.2000	388.028	.441	.970
d35	215.1333	382.809	.669	.970
d36	215.1333	387.775	.457	.970
d37	214.9667	391.757	.342	.971
d38	215.2333	384.461	.696	.970
d39	215.1000	381.197	.712	.970
d40	215.1667	380.351	.734	.970
d41	215.1333	386.395	.575	.970
d42	215.2000	384.303	.664	.970
e43	215.0000	383.655	.613	.970
e44	215.1333	384.395	.670	.970
e45	215.0000	380.414	.687	.970
e46	215.2000	386.166	.658	.970
e47	215.0333	385.620	.608	.970
e48	215.0667	384.478	.614	.970
e49	215.1333	381.223	.674	.970
e50	215.0667	383.306	.605	.970
e51	215.1333	377.292	.831	.969
e52	215.2000	378.993	.700	.970
e53	215.1667	380.833	.715	.970

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๖๐๘

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความเมตตาอนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

กราบหม้สการ พระราชวชิรเมธี, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ด้วย นางสาวณัฏฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
 นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม
 หลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาลาฬ
กรมหาวิทยาลัย พิจารณาแล้ว เห็นว่าพระเดชพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี
ยิ่ง ฉะนั้น จึงกราบบังคมทูลเพื่อขออาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่านด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

- 20/10/2020
 20/10/2020
 20/10/2020

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๖๐๙

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความเมตตาอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

กราบนำส่งการ พระมหาอุดร อุตฺโตโร, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้ว เห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น จึงกราบนำส่งการมาเพื่อขออาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฉันได้รับตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย

พระมหาอุดร อุตฺโตโร, ดร.

๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๖๐๖

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เรียน รศ.ดร.ประเทือง ภูมิภักทราคม อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม หลักสูตร ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ฉะนั้น จึง เรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า รวบรวม ประมวลผล เอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ด้วยดี จึงขออนุมัติขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นางสาวณัฏฐยานัฏณ์
๕๙๑-๕๒๐๒๑
๓๑.๑.๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๖.๔.๑(๔)/๖๐๗

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เรียน ผศ.อานนท์ เมธีวรฉัตร อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม หลักสูตร ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ด้วยดี จึงขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔ ธ.ค. ๖๐

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/ ๖๑๐

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เรียน นางเมตตา แสงลาก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุเม่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

๒. แบบสอบถาม (IOC) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มอินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
 นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม
 หลักสูตร ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น จึง
 เรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียด
 ปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
 ด้วยดี จึงขอโน้มน้าขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุเม่น

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมศิลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รับ

ได้รับทราบ/ก/วิ
 ๑๓/๑๒/๒๕๖๐

๔ ๑๓ ๖๐

การบริหารงานโรงเรียน
☒ งานวิชาการ
☐ งานงบประมาณ
☐ งานบุคคล
☐ งานบริหารทั่วไป

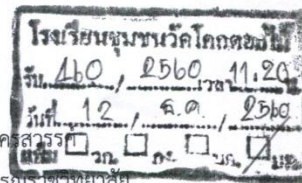
ภาคผนวก ฉ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Tyr out)

ที่ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๖๕๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดโคกคอกไม้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์จักเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out) จาก
บุคลากรในโรงเรียนของท่าน เพื่อทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้พิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บข้อมูล
ตัวอย่าง (Try out) เพื่อทดสอบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.ร.

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

ขอเก็บข้อมูล Try out.

เรียน ผอ.ร.

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

พรศ.๕๑

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

12 ธ.ค. ๖๐

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๒ ธันวาคม ๖๐

ติดต่อประสานงาน

นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๔๙๖๗๙

ที่ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๖๕๒

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

โรงเรียนเตรียมฯ	865
เลขที่	18 5.9 60
วันที่	18.00 น.

๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

หมวดงานที่รับผิดชอบ

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

- ☐ วิชาการ (วท.)
- ☐ การบริหารงบประมาณ (งบ.)
- ☒ การบริหารแผนกลยุทธ์ (มท.)
- ☐ การบริหารทั่วไป (ทป.)

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์จักเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out) จากบุคลากรในโรงเรียนของท่าน เพื่อทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้พิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out) เพื่อทดสอบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพรัตน์

☒ เพื่อทราบ☒ เรียนให้ทราบทั่วกัน☐ ก่อประโยชน์ต่อไป☒ เพื่อพิจารณาแล้ว

(ดร.อัครเดช พรหมศิลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ติดต่อประสานงาน

นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๙๙๖๗๙

นายมานะ เพียรมุ่งงาม
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพรัตน์

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๐

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

โรงเรียนบ้านดงคู
เลขที่ ๕๖
๑๑ ๖๑ ๖๑
๑๐.๖๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏฐณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมกลับ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานีภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษารายละเอียดจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ฉันติดตามการแจกแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

ารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
หาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

162-061

ที่ ศธ. 04159.0450/014

โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ต.ดงคู่
อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64130

19 มกราคม 2561

เรื่อง ตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ที่ ศธ 6164.1(4)691 ลว.13/ม.ค./61

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยได้ขอความ
อนุเคราะห์ให้จัดส่งเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ความแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ได้กรอกข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งเอกสารหลักฐานดังกล่าวแนบ
มาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายผดุง บุญยศิลาพงศ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้

โรงเรียนบ้านห้วยไคร้
โทร 085 737 6431

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๓

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

วันที่รับ	067
วันที่รับ	๑๒ ม.ค. ๖๑
เวลา	๐๘.๓๕ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากค่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียนผู้อำนวยการโรงเรียน

- ☐ เก็บไปลดทอนและถือปฏิบัติ
- ☒ เก็บไปลดทอนและถือปฏิบัติ
- ☐ เก็บไปลดทอนและถือปฏิบัติ
- ☐ เก็บไปลดทอนและถือปฏิบัติ

๑๒ ม.ค. ๖๑

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

๒๐/๑๒/๖๐

๒๓/๑๒/๖๐

๒๓/๑๒/๖๐

๒๓/๑๒/๖๐

ที่ ศธ ๐๔๑๕๙.๐๔๔๓ / ๐๑๑

โรงเรียนบ้านสันหีบ
ตำบลแม่สำ อำเภอสรีษัณาลัย
จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๓๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ตอบแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๕๙ ลว. ๑๓ ธ.ค. ๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฯ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย ได้ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ความแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านสันหีบ ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และขอส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฯ
แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายยศรพี เนตรดี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหีบ

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๖

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุเม่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐธยาน์ภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุเม่น
☒ เพื่อโปรดทราบ

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมศิลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

โรงเรียนบ้านสุเม่น
 เลขที่รับ 49 / 2561
 วันที่ 14 เดือน ๑๒ พ.ศ. 2561
 ผู้รับ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๖
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

การบริหารงานโรงเรียน
☒ งานวิชาการ
☐ งานงบประมาณ
☐ งานบุคคล
☐ งานบริหารทั่วไป

ท.ร.อ.ว.
 17.12.61

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๔๗

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

โรงเรียนบ้านแม่เกิ	
เลขที่รับ	๐๔๖
วันที่	๑๗ ม.๑-๖๑
เวลา	๑๕.๐๐ น.

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เกิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลำปางกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาค้นคว้า
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ. จอ. บ้านแม่เกิ

เพื่อ โปรดทราบ และพิจารณาจากผู้สอนท่าน

สโร

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๙๙

ทรงรับแจ้งที่ได้รับแจ้ง
ไว้แล้วในหนังสือที่ส่งมา

17/20/61

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๘

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

โรงเรียนบ้านห้วยไผ่
เลขที่รับ ๐๔๑
วันที่ 17 มี.ค. 61

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เงินยงค์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๖๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลำกัสนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพ

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไผ่

- เพื่อทราบ

- ควรพิจารณา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๙๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๖๙๙

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

โรงเรียนบ้านผาเวียง สทป.สท.2

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ๕๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 15 มจร.๑

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ ๐.๘-๐๐

ผู้รับ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

ดร.อัครเดช พรหมกัลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์
ดร.อัครเดช พรหมกัลป์
ดร.อัครเดช พรหมกัลป์
ดร.อัครเดช พรหมกัลป์

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๐๐

โรงเรียนไชยะวิทยา
เลขที่รับ ๐๙๐
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ๒๒ พ.ค. ๖๑
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๙.๖๐ น.
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตรับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยะวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกล้า)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๙๙

ทราบ/มอบ	๐๖๐๖/๒๒๓๓๓๓
๐๖๐๖/๒๒๓๓๓๓	๐๖๐๖/๒๒๓๓๓๓
วันที่	๐๖๐๖/๒๒๓๓๓๓

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๐๑

โรงเรียนบ้านปากส้ว
 รับที่ ๐๗๕ ☐ วิชาการ
 วันที่ ๒๒/๑๐/๒๕๖๐ ☐ บุคลากร
 บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ ☐ งบประมาณ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ☒ บริหารทั่วไป
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากส้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีเรื่องจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
 จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้จัดส่งดำเนินการแจก
 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
 ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง
 (ดร.อัครเดช พรหมกลัป)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

๒๓ ธก ๖๑

* กิตติภรณ์ ๐๗๕

☒ กลุ่มวิชาการ
☐ กลุ่มงานงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป

๖๔.๑(๔)๗๐๒

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

โรงเรียนบ้านสารจิตร

วันที่ ๐๙

๕.๑.๖๑

๐๕.๓๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสารจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ นามสกุล เริ่มอินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
 จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้จัดส่งดำเนินการแจก
 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๙๙

-ทราบ-

-เรียนผอ.บัณฑิตศึกษา

๐๕.๓๐

๑๒ ม.ค. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๐๓

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

เพื่อขอรับ ()
เลขที่ 125
31 / 27 / 61
10.19 น

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะตาเลี้ยง (ทองดีประชานุกุล)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างย้ง
อธิการบดีมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างย้ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๔๔

- ศรวิ
- ออ.วิ. ม.บ. ๖๖๖๖
อธิการบดี
30.12.61

อธิการบดี
อธิการบดีมหาวิทยาลัย
31.12.61

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๑๐

โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง
ดำเนินการโดย
วันที่
๖๒
๗.๑
๖

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐธยาน์ภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาก่อตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

เรียน ผอ.อ.จ

- ขออภัย เจตนาผิดพลาด

โปรดพิจารณา

(ดร.อัศรเดช พรหมกลัป)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

มีคณาจารย์โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง

๒๖ ม.ค. ๖๑

ที่ ศธ 04159.0209 / 017

โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง
ต. คลองยาง อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย
64110

26 มกราคม 2561

เรื่อง การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาลัยเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ที่ ศธ 6164.1(4)710 ลว. 13 ธ.ค.60

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 5 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้โรงเรียนดำเนินการสอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค 8 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต 2 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรต่อไปนี้

บัดนี้โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง ได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แนบ
แบบสอบถาม มาพร้อมหนังสือฉบับนี้ ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับ

(นางอรุณี วงศ์เครือ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง

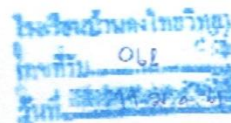
โรงเรียนชุมชนบ้านคลองยาง

โทร.0-5595-1077 , 081-9731425

ที่ ศธ ๒๑๒๔.๑(๔)๗๑๒

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๒๖๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงไทยวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เจริญดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๔๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกุลชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

☒ กลุ่มบริหารงาน
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☒ กลุ่มบริหารทั่วไป

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๓๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๓๙๙๙๙

— เสร็จจรรยา ยุกนพานิช
— ศร.ที่ ๒๑๒๔.๑(๔)๗๑๒ ลงวันที่ ๑๓/๑๒/๒๕๖๐

1๑ ม.ค. ๖1

ที่ ศธ ๒๑๖๔.๑(๔)๓๑๓

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๒๖๐๐๐

โรงเรียนวัดปากน้ำ
เลขที่รับ..... ๐๙๖
วันที่..... ๑๙ มี.ค. ๖๑
เวลา..... ๑๔.๐๐ น.

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากน้ำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมศิลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาลัยนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖๖๒๑๙๙๙

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๑๔

โรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ
รับเลขที่ 027
วันที่ 15 ม.ค. 61 8:00 น.

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัย
จากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

- ☒ เพื่อไปลดทอน
☐ เพื่อไปลดพิจารณาสังการ
☒ เห็นควรแจ้ง

ดร.ศรธรรม
ผู้

ลงชื่อ.....

(.....)
15 ม.ค. 61

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี
ขอความอนุเคราะห์
ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
จำนวน ๑ ชุด
15 ม.ค. 61

ที่ ศธ ๐๔๑๕๙.๐๒๒๔/๐๑๑

โรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ หมู่ ๓ ต.ป่ากุมเกาะ
อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๑๐

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๑๔
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๗ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ได้ให้โรงเรียน
ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยของ นางสาวณัฐยานันท์ เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค
๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” นั้น

โรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยของนิสิตดังกล่าวแล้ว
ดั่งแบบตอบรับที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญยืน ทรงเจริญ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ

งานบริหารวิชาการ

โทร. ๐๕๕-๙๕๐๑๑๗

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๑๕

โรงเรียนบ้านขอนแก่น	
เลขที่รับ	110
17.พ.61	14.00 น.

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

- ☐ งานบริหารวิชาการ
☐ งานบริหารแผนและงบประมาณ
☐ งานบริหารบุคลากร
☐ งานบริหารทั่วไป
☐ อื่นๆ.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศเรศ พรหมกลัป)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

- ทน / ๑๖๖๖๖
- ดร.ดร. นรพร
กิตติกร
๑๗ มกรคม ๒๕๖๑/

ที่ ศธ 04159.0246/010

โรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก(คังวาริวิทยา)

199 หมู่2 ต.ย่านยาว อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย 64110

19 มกราคม 2561

เรื่อง ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ฯ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 7 ฉบับ

ด้วยโรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก(คังวาริวิทยา) ได้ดำเนินการกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เป็นที่เรียบร้อยแล้วและได้แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ฯ
(นายสุวิทย์ พรหมอ่อน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก(คังวาริวิทยา)

โรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก(คังวาริวิทยา)

โทร 055-641111

1. การตั้งชื่อ

เลขที่ 037 / 61

49. 18 91. 9. 6

ମି. ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ(ଝ)ଶାହ

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวกัญญาณักร นนสกุล เริ่มขึ้นที่ เลขประจำตัวบัตร ๕๔๘๖๐๒๐๒๑๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยพัฒนการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นทั้งแง่ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ไปติดต่อในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยส่งเสริมคุณธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งเป็นอย่างไรว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในควมเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมกัณฑ์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

1975. 000-000000

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๔๙๙๙

เรียน ผอ. ร.ร. บ้านหนองกุง

๑ การดำเนินงานตามโครงการ

سید

อ้าง นันทิทัตต์วิเทศ นวนสารคดี
ของกรมธนารักษ์เกี่ยวกับ

นางนต วิไล สภางปรรณภัก

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๑๔

ร.พ. 1.8. ๒๕๖1

ເວລາ

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติสทเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๑๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรค ๘
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

134 40.55

1905/10/10

1821. 2561

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๔๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

สวรรค์
- มณฑลธรรมะธรรมะ มณฑลกันทร.

[illegible]

4 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

2 AgCl(s).

3. ရန်ကုန်တိုင်း

4. ရန်ကုန်

5

6 addition

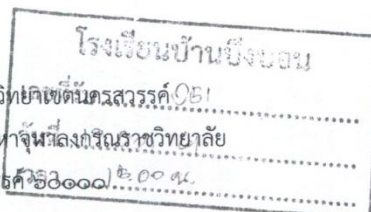
7 ଅଞ୍ଚଳୀୟ ସମାଜ.

Q19.

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)๗๒๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๖๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

☐ วิชาการศึกษา	☐ วิชาสังคม
☐ วิชาภาษา	☒ วิชาอื่น
☐	

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงบอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลำปางกึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาการวิจัยจากพื้นที่ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการทางบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณ ในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วย ความเคารพอย่างยิ่ง

ณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๖๐๐๐

เรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙

- ชาญ

- มอญ ฟ้าวิจิตร
ดำรงนพ

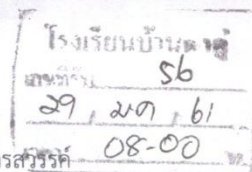
(นางสาวยุพิน จงแจ่มฟ้า)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงบอน

ภาคผนวก ซ.
หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๙๐

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงคู่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม หลักสูตร ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

(นางวิมล งาม) ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฏฐยานัฏณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๙๙๖๗๖

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๘๗

โรงเรียนบ้านท่าโพธิ์	
รับที่.....	๐๗๔
วันที่.....	๒๙ / ๑๑ / ๒๕๖๑
เวลา.....	๑๐.๐๐ น.

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม
หลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต ๒” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ
โอกาสนี้

- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ ภาริงานบุคคล
- ☐ การเงินและสินทรัพย์
- ☐ นโยบายและแผน
- ☐ ส่งเสริมการศึกษา
- ☐ นิเทศ ติดตาม
- ☐ ตรวจสอบภายใน
- ☐ ศูนย์เทคโนโลยี
- ☒ อื่นๆ

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๔๔๖๗๖

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- ทพ. 1๑๖๒ พิเศษ
๑๑/๑๑/๖๑

ในนามคุณ น.อ.มิตร
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์
๒๙ ม.ค. ๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๘๖

โรงเรียนบ้านสันหีบ
เลขที่รับ ๐๒๕/๒๗
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยนครสวรรค์
วันที่ ๒๗ ธันวาคม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๕๐
10.00 น.

២៧ មករា ២៥៦១

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
 นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม
 หลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สุโขทัย เขต ๒” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านให้หนังสือได้สัมผัสภาพเพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ
โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

(ดร.อัศรเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฏฐยาน์ภรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๔๔๖๓๖

[illegible]

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๙๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดนครสวรรค์ ตู้ ๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้สัณนิษฐานเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาเวียง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม หลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตท่านให้สัณนิษฐานเพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๔๙๖๗๖

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๘๘๔

โรงเรียนบ้านแม่เทิน

เลขที่รับ ๐๙๗

วันที่ ๓๑ ม.๓.๖๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ ๑๑.๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่เทิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๔๕๒๐๒๐๒๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม หลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒” ในกรณีนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านให้หนังสือสัมภาษณ์เพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

เรียน ผอ. อ. แม่เทิน
น้อม นิสิตทาง น. ๕๔๕๒๐๒๑

โสร

(ดร. อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฏฐยานักรณ์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔๔ ๐๓๑๑(มือถือ)

รับทราบ
31 ๓๐๖1

ที่ ศธ ๖๑๖๔.๑(๔)/๑๘๘

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยโป่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี เลขประจำตัวนิสิต ๕๙๑๕๒๐๒๐๒๑
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตาม
หลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต ๒” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ
โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยโป่

เพื่อทราบ

การพิจารณา

(ดร.อัครเดช พรหมกัลป์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน:

นางสาวณัฐยานันท์ นามสกุล เริ่มยินดี

โทร. ๐๘๔-๐๓๙๙๖๗๖

ภาคผนวก ณ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

Frequency Table

ตำแหน่ง					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้บริหาร	36	13.3	13.3	13.3
	ครู	235	86.7	86.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ประสบการณ์ทำงาน					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 10 ปี	85	31.4	31.4	31.4
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	68.6	68.6	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ระดับการศึกษา					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปริญญาตรี	174	64.2	64.2	64.2
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	35.8	35.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวม

Statistics						
		ด้าน1	ด้าน2	ด้าน3	ด้าน4	ด้าน5
N	Valid	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		4.1292	4.2308	4.1004	4.0832	4.0896
Std. Deviation		.51776	.46982	.46591	.50279	.54315

Frequency Table

ด้านการบริหารหลักสูตร (ด้าน1)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.50	1	.4	.4	.4
	2.90	1	.4	.4	.7
	3.00	9	3.3	3.3	4.1
	3.10	2	.7	.7	4.8
	3.20	2	.7	.7	5.5
	3.30	4	1.5	1.5	7.0
	3.40	7	2.6	2.6	9.6
	3.50	13	4.8	4.8	14.4
	3.60	12	4.4	4.4	18.8
	3.70	10	3.7	3.7	22.5
	3.80	7	2.6	2.6	25.1
	3.90	13	4.8	4.8	29.9
	4.00	32	11.8	11.8	41.7
	4.10	22	8.1	8.1	49.8
	4.20	16	5.9	5.9	55.7
	4.30	20	7.4	7.4	63.1
	4.40	14	5.2	5.2	68.3
	4.50	31	11.4	11.4	79.7
	4.60	14	5.2	5.2	84.9
	4.70	12	4.4	4.4	89.3
	4.80	14	5.2	5.2	94.5
	4.90	5	1.8	1.8	96.3
	5.00	10	3.7	3.7	100.0
Total		271	100.0	100.0	

ด้านการเรียนการสอน (ด้าน2)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.64	1	.4	.4	.4
	2.82	1	.4	.4	.7
	2.91	1	.4	.4	1.1
	3.00	2	.7	.7	1.8
	3.09	1	.4	.4	2.2
	3.18	1	.4	.4	2.6
	3.27	1	.4	.4	3.0
	3.36	1	.4	.4	3.3
	3.45	5	1.8	1.8	5.2
	3.55	10	3.7	3.7	8.9
	3.64	7	2.6	2.6	11.4
	3.73	16	5.9	5.9	17.3
	3.82	13	4.8	4.8	22.1
	3.91	15	5.5	5.5	27.7
	4.00	29	10.7	10.7	38.4
	4.09	10	3.7	3.7	42.1
	4.18	13	4.8	4.8	46.9
	4.27	15	5.5	5.5	52.4
	4.36	19	7.0	7.0	59.4
	4.45	21	7.7	7.7	67.2
	4.55	25	9.2	9.2	76.4
	4.64	18	6.6	6.6	83.0
	4.73	9	3.3	3.3	86.3
	4.82	13	4.8	4.8	91.1
	4.91	10	3.7	3.7	94.8
	5.00	14	5.2	5.2	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (ด้าน3)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.10	1	.4	.4	.4
	2.30	1	.4	.4	.7
	2.90	2	.7	.7	1.5
	3.00	5	1.8	1.8	3.3
	3.20	3	1.1	1.1	4.4
	3.30	4	1.5	1.5	5.9
	3.40	8	3.0	3.0	8.9
	3.50	5	1.8	1.8	10.7
	3.60	12	4.4	4.4	15.1
	3.70	7	2.6	2.6	17.7
	3.80	12	4.4	4.4	22.1
	3.90	23	8.5	8.5	30.6
	4.00	47	17.3	17.3	48.0
	4.10	19	7.0	7.0	55.0
	4.20	19	7.0	7.0	62.0
	4.30	20	7.4	7.4	69.4
	4.40	16	5.9	5.9	75.3
	4.50	26	9.6	9.6	84.9
	4.60	14	5.2	5.2	90.0
	4.70	8	3.0	3.0	93.0
	4.80	9	3.3	3.3	96.3
	4.90	2	.7	.7	97.0
	5.00	8	3.0	3.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ด้านการวัดผลและประเมินผล (ด้าน4)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	1	.4	.4	.4
	2.64	1	.4	.4	.7
	3.00	4	1.5	1.5	2.2
	3.09	3	1.1	1.1	3.3
	3.18	7	2.6	2.6	5.9
	3.27	9	3.3	3.3	9.2
	3.36	8	3.0	3.0	12.2
	3.45	5	1.8	1.8	14.0
	3.55	6	2.2	2.2	16.2
	3.64	7	2.6	2.6	18.8
	3.73	15	5.5	5.5	24.4
	3.82	12	4.4	4.4	28.8
	3.91	13	4.8	4.8	33.6
	4.00	30	11.1	11.1	44.6
	4.09	20	7.4	7.4	52.0
	4.18	29	10.7	10.7	62.7
	4.27	15	5.5	5.5	68.3
	4.36	15	5.5	5.5	73.8
	4.45	6	2.2	2.2	76.0
	4.55	22	8.1	8.1	84.1
	4.64	12	4.4	4.4	88.6
	4.73	10	3.7	3.7	92.3
	4.82	9	3.3	3.3	95.6
	4.91	2	.7	.7	96.3
	5.00	10	3.7	3.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ด้านการนิเทศการศึกษา (ด้าน5)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.45	1	.4	.4	.4
	2.18	1	.4	.4	.7
	2.45	1	.4	.4	1.1
	2.64	1	.4	.4	1.5
	2.91	1	.4	.4	1.8
	3.00	7	2.6	2.6	4.4
	3.09	1	.4	.4	4.8
	3.18	7	2.6	2.6	7.4
	3.27	1	.4	.4	7.7
	3.36	7	2.6	2.6	10.3
	3.45	7	2.6	2.6	12.9
	3.55	11	4.1	4.1	17.0
	3.64	5	1.8	1.8	18.8
	3.73	10	3.7	3.7	22.5
	3.82	11	4.1	4.1	26.6
	3.91	20	7.4	7.4	33.9
	4.00	37	13.7	13.7	47.6
	4.09	16	5.9	5.9	53.5
	4.18	14	5.2	5.2	58.7
	4.27	23	8.5	8.5	67.2
	4.36	13	4.8	4.8	72.0
	4.45	8	3.0	3.0	74.9
	4.55	19	7.0	7.0	81.9
	4.64	13	4.8	4.8	86.7
	4.73	12	4.4	4.4	91.1
	4.82	6	2.2	2.2	93.4
	4.91	3	1.1	1.1	94.5
	5.00	15	5.5	5.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการบริหารหลักสูตร

Frequencies

Statistics											
		a1	a2	a3	a4	a5	a6	a7	a8	a9	a10
N	Valid	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.0590	4.1292	4.0959	4.0369	4.2325	4.2399	4.2362	4.0627	4.0849	4.2362
Std. Deviation		.69136	.63967	.70318	.72426	.66765	.64810	.61127	.71991	.72788	.68010

Frequency Table

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑ ความรอบรู้ เป็นผู้นำในระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการ
บริหารหลักสูตร

a1					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	51	18.8	18.8	19.2
	มาก	149	55.0	55.0	74.2
	มากที่สุด	70	25.8	25.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒ การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพ
สถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษา

a2					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	37	13.7	13.7	14.0
	มาก	159	58.7	58.7	72.7
	มากที่สุด	74	27.3	27.3	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

a3					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	1	.4	.4	.7
	ปานกลาง	46	17.0	17.0	17.7
	มาก	146	53.9	53.9	71.6
	มากที่สุด	77	28.4	28.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔ การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

a4					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	น้อย	5	1.8	1.8	2.6
	ปานกลาง	39	14.4	14.4	17.0
	มาก	160	59.0	59.0	76.0
	มากที่สุด	65	24.0	24.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๕ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย

a5					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	30	11.1	11.1	11.8
	มาก	142	52.4	52.4	64.2
	มากที่สุด	97	35.8	35.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๖ การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง

a6					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	32	11.8	11.8	11.8
	มาก	142	52.4	52.4	64.2
	มากที่สุด	97	35.8	35.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๗ การบริหารจัดการหลักสูตรโดยสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

a7					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	23	8.5	8.5	8.9
	มาก	158	58.3	58.3	67.2
	มากที่สุด	89	32.8	32.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๘ การนำผลประเมินการใช้หลักสูตร มาวางแผนพัฒนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

a8					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	4	1.5	1.5	1.8
	ปานกลาง	44	16.2	16.2	18.1
	มาก	150	55.4	55.4	73.4
	มากที่สุด	72	26.6	26.6	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๙ การประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

a9					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	5	1.8	1.8	2.2
	ปานกลาง	40	14.8	14.8	17.0
	มาก	149	55.0	55.0	72.0
	มากที่สุด	76	28.0	28.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๐ มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที

a10					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	32	11.8	11.8	12.2
	มาก	139	51.3	51.3	63.5
	มากที่สุด	99	36.5	36.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการเรียนการสอน

Frequencies

Statistics												
		b11	b12	b13	b14	b15	b16	b17	b18	b19	b20	b21
N	Valid	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.2251	4.2878	4.1734	4.2694	4.3469	4.2472	4.2325	4.2989	4.1218	4.1550	4.2399
Std. Deviation		.65339	.63698	.74746	.65358	.63653	.63373	.66208	.65203	.60547	.61310	.65379

Frequency Table

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๑ การเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

b11					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	31	11.4	11.4	11.8
	มาก	145	53.5	53.5	65.3
	มากที่สุด	94	34.7	34.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๒ ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อ
พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

b12					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	27	10.0	10.0	10.0
	มาก	139	51.3	51.3	61.3
	มากที่สุด	105	38.7	38.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๓ การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานวิชาการด้านการเรียนการสอน

b13					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	น้อย	3	1.1	1.1	1.8
	ปานกลาง	35	12.9	12.9	14.8
	มาก	137	50.6	50.6	65.3
	มากที่สุด	94	34.7	34.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๔ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

b14					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	25	9.2	9.2	9.6
	มาก	144	53.1	53.1	62.7
	มากที่สุด	101	37.3	37.3	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๕ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

b15					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	21	7.7	7.7	8.1
	มาก	132	48.7	48.7	56.8
	มากที่สุด	117	43.2	43.2	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๖ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

b16					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	23	8.5	8.5	9.2
	มาก	152	56.1	56.1	65.3
	มากที่สุด	94	34.7	34.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๗ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

b17					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	32	11.8	11.8	12.2
	มาก	141	52.0	52.0	64.2
	มากที่สุด	97	35.8	35.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๘ จัดห้องเรียน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอตามความจำเป็นสอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน

b18					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	3	1.1	1.1	1.1
	ปานกลาง	20	7.4	7.4	8.5
	มาก	141	52.0	52.0	60.5
	มากที่สุด	107	39.5	39.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๑๙ การนำผลประเมินการจัดการเรียนรู้มาวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

b19					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	35	12.9	12.9	12.9
	มาก	168	62.0	62.0	74.9
	มากที่สุด	68	25.1	25.1	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๐ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามมาตรฐานของการวัดผลประเมินผล

b20					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	33	12.2	12.2	12.2
	มาก	163	60.1	60.1	72.3
	มากที่สุด	75	27.7	27.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๑ มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที

b21					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	33	12.2	12.2	12.2
	มาก	140	51.7	51.7	63.8
	มากที่สุด	98	36.2	36.2	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

Frequencies

Statistics											
		c22	c23	c24	c25	c26	c27	c28	c29	c30	c31
N	Valid	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.1550	4.0406	4.0148	4.1993	4.2915	4.0812	4.0480	4.1218	4.0037	4.0849
Std. Deviation		.61911	.63989	.66092	.61836	.62648	.66169	.60362	.65823	.68040	.59953

Frequency Table

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๒ การเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม
เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

c22					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	34	12.5	12.5	12.5
	มาก	161	59.4	59.4	72.0
	มากที่สุด	76	28.0	28.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๓ ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม
เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

c23					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	44	16.2	16.2	16.6
	มาก	168	62.0	62.0	78.6
	มากที่สุด	58	21.4	21.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๔ การนิเทศติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

c24					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	น้อย	2	.7	.7	1.5
	ปานกลาง	39	14.4	14.4	15.9
	มาก	175	64.6	64.6	80.4
	มากที่สุด	53	19.6	19.6	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๕ การจัดสื่อ เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า

c25					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	3	1.1	1.1	1.1
	ปานกลาง	21	7.7	7.7	8.9
	มาก	166	61.3	61.3	70.1
	มากที่สุด	81	29.9	29.9	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๖ การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่จำเป็นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

c26					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	25	9.2	9.2	9.2
	มาก	142	52.4	52.4	61.6
	มากที่สุด	104	38.4	38.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๗ การนำผลประโยชน์การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

c27					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	43	15.9	15.9	16.6
	มาก	157	57.9	57.9	74.5
	มากที่สุด	69	25.5	25.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๘ การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนการสอน

c28					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	37	13.7	13.7	14.4
	มาก	178	65.7	65.7	80.1
	มากที่สุด	54	19.9	19.9	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๒๙ การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและ การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

c29					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	2	.7	.7	1.1
	ปานกลาง	32	11.8	11.8	12.9
	มาก	164	60.5	60.5	73.4
	มากที่สุด	72	26.6	26.6	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๐ การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา

c30					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	1	.4	.4	.7
	ปานกลาง	53	19.6	19.6	20.3
	มาก	157	57.9	57.9	78.2
	มากที่สุด	59	21.8	21.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๑ มีเทคนิคในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย
ของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

c31					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	32	11.8	11.8	12.5
	มาก	178	65.7	65.7	78.2
	มากที่สุด	59	21.8	21.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล

Frequencies

Statistics												
		d32	d33	d34	d35	d36	d37	d38	d39	d40	d41	d42
N	Valid	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.1882	4.1107	3.9963	4.0554	4.1661	4.2066	3.8819	4.0443	4.1144	4.0738	4.1439
Std. Deviation		.63655	.65738	.64692	.66714	.65413	.62191	.83049	.64827	.74896	.69529	.64230

Frequency Table

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๒ ความรอบรู้ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ
ประเมินผลของสถานศึกษา

d32					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	34	12.5	12.5	12.5
	มาก	152	56.1	56.1	68.6
	มากที่สุด	85	31.4	31.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๓ ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา การวัดผลและประเมินผลของ
สถานศึกษา

d33					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	42	15.5	15.5	15.9
	มาก	154	56.8	56.8	72.7
	มากที่สุด	74	27.3	27.3	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๔ การนิเทศติดตามการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเพื่อนำผลไปพัฒนางานวิชาการ

d34					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	3	1.1	1.1	1.5
	ปานกลาง	42	15.5	15.5	17.0
	มาก	175	64.6	64.6	81.5
	มากที่สุด	50	18.5	18.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๕ การกำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร

d35					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	3	1.1	1.1	1.5
	ปานกลาง	38	14.0	14.0	15.5
	มาก	167	61.6	61.6	77.1
	มากที่สุด	62	22.9	22.9	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๖ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

d36					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	39	14.4	14.4	14.4
	มาก	148	54.6	54.6	69.0
	มากที่สุด	84	31.0	31.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๗ ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม
ถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

d37					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	24	8.9	8.9	9.6
	มาก	161	59.4	59.4	69.0
	มากที่สุด	84	31.0	31.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๘ การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการ
เรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

d38					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	6	2.2	2.2	2.2
	น้อย	6	2.2	2.2	4.4
	ปานกลาง	57	21.0	21.0	25.5
	มาก	147	54.2	54.2	79.7
	มากที่สุด	55	20.3	20.3	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๓๙ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

d39					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	45	16.6	16.6	17.3
	มาก	163	60.1	60.1	77.5
	มากที่สุด	61	22.5	22.5	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๐ ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้าน
เทคนิคการออกข้อสอบการให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลข้อสอบ

d40					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	4	1.5	1.5	1.8
	ปานกลาง	44	16.2	16.2	18.1
	มาก	136	50.2	50.2	68.3
	มากที่สุด	86	31.7	31.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๑ การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ
ประเมินผล

d41					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	3	1.1	1.1	1.1
	ปานกลาง	47	17.3	17.3	18.5
	มาก	148	54.6	54.6	73.1
	มากที่สุด	73	26.9	26.9	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๒ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ
ประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันที

d42					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	36	13.3	13.3	13.7
	มาก	157	57.9	57.9	71.6
	มากที่สุด	77	28.4	28.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารงาน
วิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ ด้านการนิเทศการศึกษา

Frequencies

Statistics												
		e43	e44	e45	e46	e47	e48	e49	e50	e51	e52	e53
N	Valid	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271	271
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.0664	4.1513	4.1808	4.1070	4.0775	4.1107	4.0775	4.1070	4.0185	4.0443	4.1587
Std. Deviation		.67441	.65205	.66706	.69893	.68143	.67954	.66492	.72494	.73763	.69247	.63880

Frequency Table

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๓ ความรอบรู้ ทักษะการนิเทศการศึกษา การติดตาม
สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการภายในสถานศึกษา

e43					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	ปานกลาง	41	15.1	15.1	15.9
	มาก	163	60.1	60.1	76.0
	มากที่สุด	65	24.0	24.0	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๔ ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และให้การช่วยเหลือการ
ปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการ

e44					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	34	12.5	12.5	12.9
	มาก	158	58.3	58.3	71.2
	มากที่สุด	78	28.8	28.8	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๕ ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อ
พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

e45					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อย	3	1.1	1.1	1.1
	ปานกลาง	31	11.4	11.4	12.5
	มาก	151	55.7	55.7	68.3
	มากที่สุด	86	31.7	31.7	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๖ จัดระบบนิเทศงานวิชาการ การติดตาม สนับสนุน
ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการในสถานศึกษา

e46					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	2	.7	.7	1.1
	ปานกลาง	41	15.1	15.1	16.2
	มาก	150	55.4	55.4	71.6
	มากที่สุด	77	28.4	28.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๗ การนำระบบการนิเทศ การติดตาม สนับสนุน ไปใช้ในการ
ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการภายในสถานศึกษา

e47					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	3	1.1	1.1	1.5
	ปานกลาง	38	14.0	14.0	15.5
	มาก	161	59.4	59.4	74.9
	มากที่สุด	68	25.1	25.1	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๘ ดูแลส่งเสริม นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

e48					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	น้อย	2	.7	.7	1.5
	ปานกลาง	31	11.4	11.4	12.9
	มาก	165	60.9	60.9	73.8
	มากที่สุด	71	26.2	26.2	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๔๙ การนำผลประเมินการนิเทศการศึกษามาพัฒนาปรับปรุง การปฏิบัติงานวิชาการของครู

e49					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	2	.7	.7	1.1
	ปานกลาง	38	14.0	14.0	15.1
	มาก	164	60.5	60.5	75.6
	มากที่สุด	66	24.4	24.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๕๐ การติดตามการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ของสถานศึกษา

e50					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	2	.7	.7	1.1
	ปานกลาง	46	17.0	17.0	18.1
	มาก	140	51.7	51.7	69.7
	มากที่สุด	82	30.3	30.3	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๕๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา

e51					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	2	.7	.7	.7
	น้อย	2	.7	.7	1.5
	ปานกลาง	53	19.6	19.6	21.0
	มาก	146	53.9	53.9	74.9
	มากที่สุด	68	25.1	25.1	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๕๒ การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

e52					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	น้อย	2	.7	.7	1.1
	ปานกลาง	47	17.3	17.3	18.5
	มาก	155	57.2	57.2	75.6
	มากที่สุด	66	24.4	24.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์รายการสอบถามข้อที่ ๕๓ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการนิเทศการศึกษา จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นทันทีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา

e53					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยที่สุด	1	.4	.4	.4
	ปานกลาง	31	11.4	11.4	11.8
	มาก	162	59.8	59.8	71.6
	มากที่สุด	77	28.4	28.4	100.0
	Total	271	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามตำแหน่ง

T-Test

Group Statistics					
	ตำแหน่ง	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการบริหารหลักสูตร	ผู้บริหาร	36	4.1833	.51018	.08503
	ครู	235	4.1209	.51948	.03389
ด้านการเรียนการสอน	ผู้บริหาร	36	4.3485	.47686	.07948
	ครู	235	4.2128	.46714	.03047
ด้านการใช้สื่อฯ	ผู้บริหาร	36	4.0750	.40523	.06754
	ครู	235	4.1043	.47518	.03100
ด้านการวัดผลฯ	ผู้บริหาร	36	4.0455	.44563	.07427
	ครู	235	4.0890	.51160	.03337
ด้านการนิเทศฯ	ผู้บริหาร	36	4.0934	.50802	.08467
	ครู	235	4.0890	.54935	.03584

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารหลักสูตร	Equal variances assumed	.071	.790	.674	269	.501	.06248	.09276	-.12015	.24511
	Equal variances not assumed			.683	46.824	.498	.06248	.09153	-.12168	.24664
ด้านการเรียนการสอน	Equal variances assumed	.000	.999	1.619	269	.107	.13572	.08384	-.02934	.30078
	Equal variances not assumed			1.594	45.899	.118	.13572	.08512	-.03562	.30706
ด้านการใช้สื่อฯ	Equal variances assumed	.959	.328	-.350	269	.726	-.02926	.08352	-.19370	.13519
	Equal variances not assumed			-.394	50.959	.695	-.02926	.07431	-.17845	.11994
ด้านการวัดผลฯ	Equal variances assumed	1.855	.174	-.483	269	.630	-.04352	.09012	-.22094	.13390
	Equal variances not assumed			-.534	50.254	.595	-.04352	.08142	-.20705	.12001
ด้านการนิเทศฯ	Equal variances assumed	.324	.570	.046	269	.964	.00446	.09739	-.18729	.19621
	Equal variances not assumed			.049	48.430	.962	.00446	.09194	-.18036	.18928

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

T-Test

Group Statistics					
	ประสบการณ์ทำงาน	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการบริหารหลักสูตร	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.1600	.47489	.05151
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.1151	.53685	.03936
ด้านการเรียนการสอน	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.2428	.43517	.04720
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.2253	.48587	.03563
ด้านการใช้สื่อฯ	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.1529	.42161	.04573
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.0763	.48399	.03549
ด้านการวัดผลฯ	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.1765	.45700	.04957
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.0406	.51798	.03798
ด้านการนิเทศฯ	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.1647	.52327	.05676
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.0552	.54995	.04032

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารหลักสูตร	Equal variances assumed	1.869	.173	.662	269	.508	.04495	.06786	-.08865	.17855
	Equal variances not assumed			.693	182.500	.489	.04495	.06483	-.08296	.17286
ด้านการเรียนการสอน	Equal variances assumed	2.964	.086	.283	269	.777	.01746	.06162	-.10385	.13877
	Equal variances not assumed			.295	180.386	.768	.01746	.05914	-.09922	.13415
ด้านการใช้สื่อฯ	Equal variances assumed	2.202	.139	1.257	269	.210	.07660	.06093	-.04337	.19656
	Equal variances not assumed			1.323	185.148	.187	.07660	.05789	-.03760	.19080
ด้านการวัดผลฯ	Equal variances assumed	.888	.347	2.077	269	.039	.13590	.06543	.00709	.26472
	Equal variances not assumed			2.176	182.952	.031	.13590	.06245	.01270	.25911
ด้านการนิเทศฯ	Equal variances assumed	.000	.998	1.543	269	.124	.10948	.07093	-.03017	.24912
	Equal variances not assumed			1.572	170.485	.118	.10948	.06962	-.02796	.24691

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุโขทัย เขต ๒ จำแนกตามระดับการศึกษา

T-Test

Group Statistics					
	ระดับการศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้านการบริหารหลักสูตร	ปริญญาตรี	174	4.1224	.53729	.04073
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.1412	.48321	.04906
ด้านการเรียนการสอน	ปริญญาตรี	174	4.2205	.47357	.03590
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.2493	.46490	.04720
ด้านการใช้สื่อฯ	ปริญญาตรี	174	4.1213	.47511	.03602
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.0629	.44892	.04558
ด้านการวัดผลฯ	ปริญญาตรี	174	4.0946	.51131	.03876
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.0628	.48910	.04966
ด้านการนิเทศฯ	ปริญญาตรี	174	4.0914	.56672	.04296
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.0862	.50092	.05086

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านการบริหารหลักสูตร	Equal variances assumed	1.052	.306	-.286	269	.775	-.01882	.06572	-.14821	.11057
	Equal variances not assumed			-.295	216.792	.768	-.01882	.06377	-.14451	.10686
ด้านการเรียนการสอน	Equal variances assumed	.187	.665	-.483	269	.629	-.02882	.05962	-.14619	.08856
	Equal variances not assumed			-.486	201.729	.628	-.02882	.05930	-.14575	.08812
ด้านการใช้สื่อฯ	Equal variances assumed	.281	.596	.989	269	.324	.05838	.05904	-.05786	.17462
	Equal variances not assumed			1.005	208.261	.316	.05838	.05809	-.05615	.17290
ด้านการวัดผลฯ	Equal variances assumed	.283	.595	.498	269	.619	.03177	.06380	-.09384	.15738
	Equal variances not assumed			.504	206.150	.615	.03177	.06300	-.09243	.15598
ด้านการนิเทศฯ	Equal variances assumed	.782	.377	.076	269	.940	.00521	.06895	-.13054	.14096
	Equal variances not assumed			.078	219.781	.938	.00521	.06658	-.12600	.13642

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวมจำแนกตามตำแหน่ง

T-Test

Group Statistics					
	ตำแหน่ง	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
sum	ผู้บริหาร	36	4.1833	.51018	.08503
	ครู	235	4.1209	.51948	.03389

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
sum	Equal variances assumed	.071	.790	.674	269	.501	.06248	.09276	-.12015	.24511
	Equal variances not assumed			.683	46.824	.498	.06248	.09153	-.12168	.24664

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวมจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

T-Test

Group Statistics					
	ประสบการณ์ทำงาน	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
sum	น้อยกว่า 10 ปี	85	4.1600	.47489	.05151
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	186	4.1151	.53685	.03936

Independent Samples Test									
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means					
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference
									Lower Upper
sum	Equal variances assumed	1.869	.173	.662	269	.508	.04495	.06786	-.08865 .17855
	Equal variances not assumed			.693	182.500	.489	.04495	.06483	-.08296 .17286

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค ๘ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๒ โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา

T-Test

Group Statistics					
	ระดับการศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
sum	ปริญญาตรี	174	4.1224	.53729	.04073
	สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.1412	.48321	.04906

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
sum	Equal variances assumed	1.052	.306	-.286	269	.775	-.01882	.06572	-.14821	.11057
	Equal variances not assumed			-.295	216.792	.768	-.01882	.06377	-.14451	.10686

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวณัฐยานันท์ รัมย์ยงค์
- วัน/เดือน/ปี เกิด : วันที่ ๑๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘
- สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ ๔๙ หมู่ ๑๑ ตำบลป่าจี่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๕๑ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาเคมี ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาเภสัชเคมีและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ประสบการณ์
ทำงาน : พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๐ พนักงานราชการ วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านสุเม่น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต ๒
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน ครูผู้ช่วย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ปีที่เข้าศึกษา : ๒๕๕๙
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ๒๕๖๐
- ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ ๔๙/๒ หมู่ ๑๑ ตำบลป่าจี่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย